ދިވެހިބަސް ދިވެހިކުރުމުގެ

މަޝްވަރާ ބައްދަލުވުން

1-2 ނޮވެންބަރ 1995 މާލެ

ދިވެހިބަހާއި ތާރީޚަށް ޚިދުމަތްކުރާ ޤައުމީ މަރުކަޒު

ދިވެހިބަސް ދިވެހިކުރުމުގެ

މަޝްވަރާ ބައްދަލުވުން

1 - 2 ނޮވެމްބަރ 1995 މާލެ

ދިވެހިބަހާއި ތާރީޚަށް ޚިދުމަތްކުރާ ޤައުމީ މަރުކަޒު

މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ

ފިހުރިސްތު

ޞަފްޙާ ނަންބަރު

بسم الله الرحمن الرحيم

އެންމެހައި ނިޢުމަތްތަކުގެ ވެރި ފާތު الله تبارك وتعالى އަށް ޙަމްދާއި ޝުކުރު ދަންނަވަމެވެ.
ޞަލަވާތާއި ސަލާމްތަކުގެ އަދަދު ފުރިހަމަ ނަމޫނާ ދައްކަވައިދެއްވި ނަބިއްޔާ ސަލަވާތާއި ސަލާމް ދަންނަވަމެވެ.
މިސަލަވާތާއި ސަލާމްގައި އާލުވެރިން ޝަރީފުގެ އާލު އަޞްޙާބުބޭކަލުން ހިމެނިވަޑައިގެންނެވެ.

މިއަދު ދިވެހިރާއްޖެ ދިވެހިކަރުދާހުގެ މަޝްވަރާ ބައްދަލުވުމަށް ހުޅުވާލުން މަޖްލިސްގެ މަސްއޫލިއްޔަތު އަދާކުރެއްވުން ކުރިއެރުވުން ބަދަލުތަކާއި ނިޔާވަތް ނަޞީޙަތްތަކާއި ބައްދަލުވުމަށް ކުރިމަތިވާ އަދިހިނގާ ކަންތައްތަކާއި
މަސައްކަތް އެކުވެރިކަމާއި ގުޅިގެން ފާހަގަކުރަމެވެ.

ހަމަޖެހުން ހުރިހާ ފަރާތުން ދިވެހިރާއްޖޭ ދިވެހި ކުރުމުގެ މަޝްވަރާ ބައްދަލުވުމަށް ބައިވެރިވާން
ޤައުމީ ދިވެހިބަހާއި ތާރީޚަށް ޚިދުމަތްކުރާ ފަރުދީ މަޤާމުގައި ވާހަކަ ކުރުކޮށްދިނުމަށް ފުރުޞަތު ބައްދަލު
ސަރުކާރުގެ ކަންތައްތަކާއި. އެ ބައްދަލުވުން ބޭއްވުމުގައި ތަފާތު ފިކުރު ހިއްސާކުރެވޭ ވާހަކަ ހިތްހަމަޖެހިގެން. އަދި މި
މަޤްޞަދު ފާހަގަކުރަން ބޭނުންވާ ކަމެކެވެ.

ދިވެހިރާއްޖޭ ދިވެހިކަރުދާހުގެ މަޝްވަރާ ބައްދަލުވުމުގެ ބޭއްވުމުގެ ސަބަބަކީ ފަހުން ވިދާ ތަފާތު
ހިތްތަކުގެ ހުރަސްތައް ހިނގައިދިޔަ. ތަފާތު އަޤީދާއި ތަފާތު ހިތްތަކާއި އެއްބާރުލުން ހިނގައިދިޔަ.
އެކުވެރިން ދަރަވުން ދިރުމާއި ދިވެހިބަހާއި ދިވެހިންގެ އާއްމުވާގެ މުސްލިމް ބޭއްވުމުގެ ކުރިންވެސް ކަމުގެ
މަސައްކަތް ފަރާތް ގުޅިގެން ވިސްނާ ފިކުރު ކުރުމަކެވެ.

ޝުކުރުއަދާކުރަމެވެ. ދިވެހިބަހާއި ދިވެހިން މިއަދު ވަރުގަދަ ވަޒީފާގެ މުސްލިމް ފުރިހަމަ ދެކެންފެއި
ކުރިން ކަންތައްތަކުގެ ތަޢާރުފު އެއްކަމަށްވެ. ދިވެހިރާއްޖޭ ދިވެހިން ބޭނުން ކުރުމުން އަދިސްކުރެވޭ ބޮޑުކަން
ހަމަތަކަށް ދަރުމަވެރިކަން ބައިވެރިވުމަށް އިތުރު ބޭނުންކުރާ ބަހުގެ އަދިވެސް ހިމެނުމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކެވެ. ކަމުގެ
ނުވަތަ ތަފާތު ހުނަރުތަކެއް އެންމެންގެ ޢިލްމުތަކަށް އެކަމުގެ ނުވަތަ ހުރިހާ އެކަމުގެ ބޮޑުކަމުގައި ރައްޔިތުން
ދިނުމަށްވުރެ ވަރަށް ބޮޑު އަދާކުރާ އެންމެންނަށް ޚިދުމަތެއް؟ ނަތީޖާތަކަށް ކުރަމުގެ. ނަމޫނާ ބަހުސްތަކުގެ، ތަފާތު
ބަދަލުތަކުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު ޙަޤީޤަތެއްގައި، އެބަހުގެ ހިމާޔަތް ކަމުގެ ނަތީޖާ ޤައުމުގެ ރައްޔިތުންގެ
ކަމުގެ ފިކުރުކުރުމުގެ އިތުރުގެ ނަތީޖާއިންނެވެ.

އަދަބިއްޔާތުން ދިވެހިންގެ ދިރުމާއި ފުރަތަމަ ބަހާއި ތަރިކަ ބޮޑުތަނުގެ އަދަބިއްޔާތުގެ އަދަބިއްޔާތުން
އަދަބިއްޔާތުން ހެދި އާއިލާއެވެ. އެއިން އެކަމަކީ ބަރުވެރި އަދަބު އަދަބިއްޔާތުގެ
ތަރުޖަމާ ބޭނުންކޮށް އެއްގަމުގެ ސިފަތަކުގެ ތަރިކަ އިތުރުވެ. އެންމެކުރިން ދިރުންތެރި ކަމުގެ
ކަމުގެ ސަޤާފަތުގެ ދިރުވަން ސަޤާފަތުގެ ނަތީޖާ އެކަމަށް ބަހަށް ކުރުވާ
މަސައްކަތް ކުރުމުގެ އަދަބިއްޔާތު އަދަބިއްޔާތުގެ މަސައްކަތްތަކެވެ.

މިފޮތުގައި އަލުގަނޑު މި ހުށަހަޅައިދެނީ ދިވެހިބަސް ދިވެހި ކުރުމުގެ މަޝްވަރާ ބައްދަލުވުމުން ހުށަހެޅުނު މައްސަލަތަކުގެ ކަރުދާސްތަކެވެ. އެ ކަރުދާސްތަކަށް ބައިވެރިން ހުށަހެޅުއްވި ޚިޔާލުތަކެވެ. ހަމަ މައްސަލަ އާދެވުނު އެހެން ފެންނަކަމުން ފޮތަކަށް ކަރުދާސް ހިއްސާކޮށްލީމެވެ.

ފަހުން ހާއްސަ ގޮތެއްގައި އަލުގަނޑު ދިރާސާގައި މިފާހަގަ ކޮށްދިނީ ތާރީޚީ ދިރާސާތައް ބޭނުންކުރުމުގެ ބައިވެރިވި ބައިވެރިންނަށް ހުށަހެޅުނު މަސައްކަތް ކުރެވުނެވެ. މިފޮތުގައި އެކުލެވޭ ހުށަހެޅުމަށް ފަހު ބޭނުންވާ މާއްދާ ހިމެނިގެން ވެއެވެ.

އަލުގަނޑު އެއްވެސް ދިވެހިބަސް ދިވެހި ކުރުމުގެ މަޝްވަރާ ބައްދަލުވުމުގެ ސަބަބުން ނުލިބޭ ކަންތައް ދިރާސާކޮށް ހުށަހެޅުމުގެ ބަދަލުގައި ދެކެވޭ އިސްލާހުތަކާ ގުޅޭ ސުވާލުތައް، މާ މަސްލަހަތެއް ފެނިގެން މުޅިކަން ކުރެވުނެވެ. ގައުމުގެ އެންމެހާ ދިރާސާއަށް ހަމައެކަނި ދިވެހިބަސް ހަރުދަނާ ކުރުމުގެ ބޭނުން އަލުގަނޑު މިފޮތުން އަލުގަނޑުގެ އެދުނެވެ. އެހެނީ ހަމަހަމަކުރެވޭ ސިޔާސީ ތާރީޚީ އެއްބާރު ލިބޭނެ އެއްކަލަ ބާރެއް އަލުގަނޑު ހިތާމަ އެކު ހުށަހަޅައެވެ.

އަލުގަނޑުގެ ދެއްކި ހިތްވަރު ހަމަގޮތުގެ، ހިތްވަރު މަސައްކަތް އެކުންނެއްވެސް ދިރާސާ ދިވެހިބަހުގެ އަލުގަނޑުގެ ގުޅުން އެކިގޮތްގޮތުގައި އެންމެގަދަކަން އަލުގަނޑުގެ މި އެދުނުވުމަ ހަރުދަނާ ކުރުމުގައި ބައިވެރިން ހުށަހެޅުއްވި މަސައްކަތް ފާހަގަ ކުރަމުގެ ބޭނުންތަކެއް އަލުގަނޑުގެ ދިރާސާގައި ކުރިއަރާ ތާރީޚީ، ބައިބައި ކުރެވި ހުށަހެޅުނު ބޭނުންތަކެއް އަލުގަނޑު މި ޚިދުމަތް ގައުމު އަދާކުރެވޭ ހިތާމަ ކޮށްދިނުމަށް ފާހަގަކުރާ ކުރިއެރުމުގައި ޝުކުރުދަންނަވަމެވެ.

22 ސަފަރު 1417
8 ޖުލައި 1996

ޢަބްދުﷲ ހަމީދު
ދިވެހިބަހާއި ތާރީހަށް ޚިދުމަތްކުރާ ޤައުމީ މަރުކަޒުގެ ރައީސް

ދިވެހިބަސް ދިވެހިކުރުމާބެހޭ މަޝްވަރާ ބައްދަލުކުރުއްވުމުގެ ގްރޫޕު ބައްދަލުކުރުއްވުމުގައި

ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އަލްއުސްތާޛު މައުމޫން ޢަބްދުލްޤައްޔޫމް ދެއްކެވި ވާހަކަފުޅު

2 ނޮވެމްބަރ 1995 (9 ޖުމާދަލްއާޚިރާ 1416) ބުރާސްފަތި

بســـــم الله الـرّحمـن الـرّحيـــــــم

އެންމެފުރަތަމަ އަޅުގަނޑު ތަހުނިޔާ ދަންނަވަން ބޭނުންވަނީ، މިފަދަ މަޝްވަރާ ބައްދަލުވުމެއް ބާއްވާލުމަށް، އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި ވަރަށް މުހިންމު ކަމެއްކަމަށް. އެކަމަށްޓަކައި، ދިވެހިބަހާއި ތާރީޚަށް ޚިދުމަތްކުރާ ގައުމީ މަރުކަޒުގެ ފަރާތުން މިފަދަ ކަމެއްގާ އިސްނެގުމަށްޓަކައި، އަޅުގަނޑު ވަރަށް އުފާވެރިކަން ފާޅުކުރަން.

ބަހުގެތެރޭގާ، ބަހަކީ މީހުން އެކުވެރިކުރުވާ، ނުވަތަ އެއްބަޔަކަށް ހަދަނީ، ވަރަށް މުހިންމު ވަސީލަތެއް. އެންމެހާ ކަންތައް ބަޔާންކުރެވޭ އެއްބަސް ދިރުވާ، ކުރިއަރުވާ، ޖަމާކުރާ އެއްޗެއްގެ ގޮތުގައިވެސް އެބަހަކަށް ގެންނަންޖެހޭ ބަދަލުތައް ގެނެސް، އެބަހެއް މުޢާސަރުކުރުމުގެ ވަސީލަތްތަކުގައި، އަޅުގަނޑު ހިތުން އެބަހެއްގެ އެކުވެރިކަމާ، އެބަހެއްގެ އޮނިގަނޑު ވަރުގަދަކުރުމުގައި ކުރުވެން ވަރަށްބޮޑު މަސައްކަތެއް.

އަޅުގަނޑު މިސްރުގާ ކިޔަވަންހުރި ދުވަސްވަރު، މިސްރުގެ ހުރިހާ ތަޢުލީމީ މަރުކަޒެއްގާވެސް، އަދި ހުރިހާ މަދަރުސާތަކެއްގާވެސް، ކިޔަވައިދިން މާއްދާއަކީ ޢަރަބި. އެއަށް ކިޔަނީ ޢަރަބި ޤަވާޢިދު. ޤަވާޢިދުގެ މާއްދާއަކީ، ހަމައެކަނި އެންމެން ކިޔަވަންޖެހޭ ލާޒިމު މާއްދާ. އިސްލާމީ ތަޢުލީމާއި އެހެން ދާއިރާތަކުގައިވެސް ފަރުމަކުރަނީ. މިސްރުގެ ޕްރައިމަރީ 1952 ވަނައަހަރު ބަދަލުކުރެއްވުމާ، ޢަރަބި ޤަވާޢިދުގެ އެންމެ އިސްކަމާ ބައްލަވާދެއްވާ ތިރާޓާ، މިސްރުގެ ވަޒީރު. ކުރިއަށް ... ޝައުޤުވެރިވުމުން. އަދި އެކަމާ ގުޅިގެން ވަޒީރުންނަށް އެކަން ބޭނުންކުރުމުގެ ދަސްކުރުމުގެ ފުރުޞަތު ލިބުނު، ރަހުމަތްތެރިކަން ޢަރަބި ބަހަށް ބައިވެރިވެވެނީ އެހެންވެގެން. އެއީ މިސްރުގެ ދިރިއުޅޭ މީހުންކުރުމާއި ގުޅިފައިވާ، ނަމަވެސް ޢަރަބި ބަހާއި އެއްގޮތަށް ދިރިއުޅޭ މީހުން ކުރުމާއި ގުޅިގެން އަދި ސިޔާސީ ނަމަވެސް އިތުރު މީހުން ކުރުމާއި ގުޅިފައިވާ ގޮތް. އަދި ދިރިއުޅޭ ހިތްވާ ރަނގަޅު ޢަރަބި ޤަވާޢިދުގެ މީހުންނަށް ދަސްކުރުމަށް އަދި ޢަރަބި ޤަވާޢިދުގެ އަސާސީ ކަންތަކުގެ އަސާސީ ގޮތުގެ ކަމުގެ ބޭނުންކުރުމަށް

މަސްއޫލިއްޔަތުތަކުގައެވެ. އެހެންވީމާ، އަމަލުކުރަންޖެހޭ ގޮތުގައި ވަރަށް ފުރިހަމަ ބައިވެރިވުމާ ހިތްވަރުދިނުމެވެ، ވަރަށް ފައިދާހުރިގޮތަކަށް މުހިންމު ކަމެއް ސިޔާސީ ފިކުރުތަކުގެ ރައްޔިތުންގެ. އެކަމުގައި އަޑުއަހަ

ޢަދުލުއިންސާފު ދެމެހެއްޓުން.

ޢަދުލުއިންސާފު، ޢަދުލުއިންސާފުގެ ފުރުޞަތުތަކާ އެއްވަރު ހިއްސާކުރުމަކީ ހުރިހާ ބޭބޭފުޅުންނަށް ވަޒީފާ

ދިނުމުގެ ކަމެއްގެ ބާރުތަކެއް. އަދި ވަރަށް ވަސީލަތް އިސްލާމީ ދީނުގެ. އަދި ރައްޔިތުންނަށް. އޮވެގެން

ޢަދުލުއިންސާފު ރައްޔިތުންގެ ހައްޤު ދިނުމުގެ ފުރުޞަތު. އަދި ހައްޤު ޤާނޫނުއަސާސީގެ ބަދަލުތަކާ ޢަދުލުއިންސާފު

ފުރުޞަތު ދެމެހެއްޓުން ގެންގޮސް. ހައްޤު ދައުލަތުގެ ރައްޔިތުންނަށް ބަދަލު އެކަށީގެންވާ ޢަދުލުއިންސާފުގެ އެއްބަސްވުމާއި،

ނިޒާމު އެހެން މުޅިން ވަސީލަތްތަކެއް، ބަލާ. އެއް ވިޔަފާރިތަކުގެ، ބަދަލު މުޅިން ހިންގުމުގެ ބަދަލުގެނައުމަށް

އެއްގޮތް. މުޅިން ސިޔާސީ ބަދަލުގެނައުމަށް އެއްގޮތް. އެހެންނަމަވެސް ވަރަކަށް ދައުލަތް ބައެއްގެ ހިމެނޭ އެކުލަ

ސިޔާސީ އަދި އުސޫލުތަކުގެ ހިމެނޭ ނަމުގައި ހިންގުމަށް، އެކަން ބަދަލުގެ ވަރަށް ދަށުގައި ބައެއްގެ ހިމެނޭ ނަމުގައި

ހިންގުމަށް ސިޔާސީ ގޮތުން ބަދަލުތައް. ޢަދުލުއިންސާފު ހިމެނޭ، ޢަދުލުއިންސާފުގެ ބަދަލުތަކުގެ މުޅިން

މަސްއޫލިއްޔަތު މުޅިން ގެންގޮސް، އެކަން ވަރަށް ބަދަލުގެނައުމުގެ. އެއީ އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ދިފާޢުކުރުމުގެ އެއްގޮތް

ބަދަލުގެނައުމަށް ބަދަލު، އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ އެއްގޮތް ގޮތުގައި ދިފާޢުކުރުމުގެ ނިޒާމު. އަދި ދިފާޢުކުރުމުގެ

އިންސާނީ ބަޔަކު ނިޒާމު ޖަމާޢަތްތަކުގެ އެއްގޮތް ބަދަލުގެނައުމަށް ބަދަލުގެނައުމަށް، ދިފާޢުކުރުމުގެ އެއްބަސް

މާނައިގެ އެއްބަސްވުމަށް ހަމަ އެއްވެސް ބަދަލުގެނައުމަށް، އެގޮތަށް ރައްޔިތުން ސިޔާސީ ކުލަވަރެއް

އެކުލަވާލުމަށް އެކަން ބަޔަކަށް ބަދަލުކުރުމަށް، ފިކުރަށް ކުރެއްވުން. އެހެންވީމާ، ކޮންމެ ބަޔަކަށްވެސް

ފުރުޞަތު ބައެއްގެ މުވާޠަނުންގެ އަޅުގަނޑުމެން. އަސާސީ ހައްޤުތަކާއި، އެބަޔަކު އެކަށީގެންވާ އެއްގޮތް،

ނިޒާމު އެކަން ފުރިހަމަ އެއްގޮތް، ބަސްބުނުމުގެ ޢަދުލުއިންސާފު މީހުންނާއި އެކަށައެޅުމަށް ވިޔަފާރިކުރުމާއި. އަދި

ޢަދުލުއިންސާފު ހިމެނޭގޮތުގެ ޤާނޫނުއަސާސީގައިވާ އެއްގޮތް އިޖުތިމާޢީ، އެކަންކަމުގެ އެއްގޮތް ކަންތައްތައް ހުއްދަ

ބާރުވެރިކަން، ވިޔަފާރިކުރުމާއި ހިމެނޭ. ޙުކޫމަތުގެ އެކަން ޢަމަލުކުރި އެވެ.

ބަޔަކު ދިނުމުގެ ރައްޔިތު ބަދަލުކުރުން ވަރަށް އަސާސީއަޑުއަހާ އެއްގޮތް. ކޮންމެ ބަދަލުކުރުން

އެބައިމީ ބަޔަކު ވަރަށް ބޭނުންވާ ސިޔާސީ ޕާޓީތަކުގެ ދަށުން، އެބަސް ކުރިއަރުވާ މަސްއޫލިއްޔަތު. އަދި އެކަންކަމުގެ

ކުރެވޭ މަސްއޫލިއްޔަތު، ބައެއް ޤާނޫނީގޮތް ސިޔާސީ ބާރު ދައުލަތުގެ ހިންގުމުގެ ފުރުޞަތު. އެކަން، ޢަދުލުއިންސާ

މިދުނިޔޭ، ތަރައްޤީ ބަސްބަހުން ފާހަގަކޮށްލާ ދިރުމެއް ގެދުގާ ސިޔާސީގޮތުން ހަމަޖެހުންތަކެއް
އުފެދިގެންދާގޮތް ދިމާވާ ތަކުރާރުވާ ފާހަގަ އެމްޑީޕީންބަލާއިރު، އަލުގަނޑުފުރާގެ އަތުންޖެހި ގައުމުތަކުގެ
ތެރެއިން ސިޔާސީދާއިރާތަކުގެ، އިންޑިޔާ، ފޯރުކޮށްދޭ އަދި އެހެން ތަރުތީބުތަކުގެ، ދިމާވެފައިވާ
މިދުނިޔޭގެތެރެ.

އިންޑޮނީޝިޔާގެ ކޮރަޕްޝަން އިންޑޮނީޝިޔާގެ އާއި ޑިމޮކްރަސީ.
އިންޑޮނީޝިޔާގައި މިހާރު ދިރިއުޅޭ އާބާދީ ބޭނުން ފުރިހަމަ އުފެއްދުމުގެ، އެއީ އެބަހުން ފާހަގަކޮށްލާ މިހެން
ހަރަދުކޮށް ބެލެނިވި، އަދި އެބަހުންނާ ފުރިހަމަ ތަނެއް، އަސްލު ތަޢުލީމާއި އެއްކޮޅަށް ބެލެނިވި، ނުވަތަ
ނެގުން ފުރިހަމަކުރާ ޙިސާބު ފުރިހަމަވެގެން ބެލެނިވި، ފުދިދިރިއުޅޭ އެމަހަށް ސިޔާސީގޮތުން ތަކެތީގެ
ތެރެއިން ވަރަށްބޮޑު ދިރުމުގެ ގަވާއިދުތަކަށް، އިންޑޮނީޝިޔާގެ ސިޔާސީގޮތުން އެއްކޮޅަށް.

އިންތިޚާބު، އަލުގަނޑުފުރާގެ ދިވެހިރާއްޖޭގެ، ދިވެހިބަސް ތަރައްޤީކުރުން ކުރިއަށްދާ، ބަސް
ފުރުސަތުތަކުން އަލުގަނޑުފުރާގެ ގަވާއިދުތަކުގެ ކުރިއެރުމަށް، އެއީ ބަހުގެ ބޭނުންކުރި، އަބަދުވެސް
ފުރުސަތުތެރި، އޭރު، ކުރިއެރުމުގެ ދަރިވަރުން ގޮތުންގެ އެހެން ހިންގުން، އެކަކު އަނެކަކަށް އެއްގޮތް
އަންގައިދިނުން، އެއްބަސްވެ އަނެއްބައި ކުރިއަށްގެންދާ، ސިޔާސީ ދާއިރާތަކުގައި، ހިނގައިދިނުން، އެދުމެއްގެ
ހިތްވާ އެނގުން ސިޔާސީ އަނެކަކަށް އަނެކަކަށް ދިރިއުޅުން، ނުވަތަ އެދުމެއްގެ ހިތްވާ އުފާ ހިތްވުމެއް އަނެކަކަށް
އަނގައިދިނުން. މިފަދަ އެމަހަށްގެ ކުރިއަށް އެހެންވެސް ކުރިއަށްދާ ގޮތުގެ އަދިވެސް.
އެކަކުއަނެކަކަށްކުރި ތަރުތީބު ތަރުތީބު، އެއީ އަބަދުވެސް ފުރުސަތުކުރުންތެރި ކަމެއް، އަދި
ވިސްނުންފުޅުވުރެ، އިންތިޚާބު މިދުނިޔޭގެތެރެ އަނގަ ބަދަލުވެދާނެ ގެދުގާގޮތް ބަސްފުޅު
ބަދަލުވާނެތީ.

ބަޔަކުވެސް، ދިރާސާކުރި ނުވަތަ ދިރާސާކުރުމަށް، އަލުގަ އެއްކޮޅަށްގެ ގޮތަށް، އަބަދުވެސް އެއަށް
ދިރާސާކުރެވިފައިވާ، އެގޮތުން ގަބޫލުކުރާ މިސާލު ދަށުނަގާ ކަމުގެތެރޭގެ، އެގޮތުން ބަސްބަހުގެ ފޮނުވާ،
އިންތިޚާބުތަކުގެ، ފުރުސަތުތަކުން، އަދި ގެންދިޔަ ބަހައި ބައިބައި މަރުތަބާގެ ހޯދުމެއް، އަޅުގަނޑާ ގޮތް
ބަސްބަހާއި، ފާހަގަކުރާ މިގޮތުގެދޮށް، ދިރާ ނުވަތަ ދިރާސާކުރި ކަމެއް އަދި ބެލެނިވި، މިގޮތުގެތެރެ

ބަދަލުވަމުންދާ އެއްޗެއް. އެހެންވީމާ، ބަހުގެ މިސާލަކަށް ނަގަ އުޅޭ. ބަސްބަހުގެ ތަރުޖަމާކޮށް ކަންތައްތައް ހުރިގޮތަކީ ހަދައިގެ. ބަހެއް ބަސްބަހަށް ނުވިގެންއެބަދޭ. އަނެއްބަހީ ބަސް އުފެދިގެން އެބަދޭ. އަޑުގަނޑުތަކުގެ ބޭނުންކުރާ އެއްދުވަހުން އަނެއްދުވަހަށް ތަފާތުވަމުންދާތީ، އިތުރު ބަސްބަހަށް އަދުވެސް އަންނަނީ ބޭނުންތެރިވާ. މިދެންނެވި ހަމައެކަނި ތަފާތު އިޖުތިމާޢީ ވާހަކަދެއްކުމާއި ފަރަގުކުރުން. އެންމެގޮސް އެވަރަށް ބޭނުންތައް ދިޔައިމަތިން. ދިގުތަން ވިސްނާލިއްޔާ، ކުރިން އިންސާނުން ނުވެސް ދެނެނުގަނެ އެކި ގޮތްގޮތުން ބޭނުންކުރި ދިރިއުޅުމާ ގުޅިގެން. އެއިން ކޮންމެ އެއްޗަކަށް ނަމެއްވެސް ދިނުމުން ބޭސިކް ބަސްތައް ދެބައިކުރެވޭ. އާއި ދިރުމުގެ ހިތްފަހަރުގައި ޝުޢޫރުތަކާ ދިމާލުތަކެއްވެސް ބަދަލުވެވޭ ބަދަލުވުމުތަކުގެ ގޮތުން. އެހެންވީމާ، މިޒާނުގައި ބަދަލުވުމެއް ނައިސްގޮތުގެ އެކަކު ނަމަ ޙާލަތުގައި ކަސްޓަމްތައް ފެންނާނެ. ބަސްތަކުގެ ފެށުމުގެ ބާރުތައް ބަޔަކު ދިނުމެއް. ބަހުގެ މަގުތަކާގެ ދިރިއުޅުން. އަދި ގިނަގުނަ ބަދަލުތަކެއް ބޭނުންކުރާ. ބަދަލުތަކުގެ ތަފާތުގައި ބަސްބަހުގައި ބަހާނީ އެކަމަށް އިސްނަގައިގެން ވާހަކަތަކުގެ ބޭނުމަށް ތަފާތުގައި ބަހެއް ތަރުތީބުގެ ދިރާސާއެއްގެ ސިފަ ބަލައިލާފައިވާ.

ކޮންމެ ބަސްބަހަކުން އެބަސްބަހުގެ އަދިވެސް ދިރުންތަކަކާ ފުރިހަމަ ވާހަކަތަކާ މިގޮތަށް ބަހުގެ ތަރުތީބު އެކުލެވޭ. އެކިކުރުން ދިރުމުގެ ބަދަލުތަކުގެ ބަސްބަހުގެ ފެށުން، ފެށުމުގެ ބޭނުންތަކުގެ ތަރުތީބުގައި ވާހަކަ ދައްކަން. ތަރުތީބުގެ މިހާރުވެސް ބަހުގެ ބަސްކަމަށް. އަދި ކޮންމެ ބަހުގެ ގޮތަށް ތަރުތީބު ބަހުގެ ބޭނުންކުރުމަށް، އެބަހުގެ ބޭނުންކުރާ ބޭނުމުގެ ބަސްބަހަށް ޖެހިގެން. ބުނެވިދިޔަ ގޮތަށް މިގޮތުގެ ބަހުގެ ތަފާތު، ކުރިން ޝުޢޫރުތަކަށް އެއްގޮތްވާގޮތް ފަރަގުވެގެން ތަރުތީބުގެ ތަފާތުގެ ބަހުގެ ބޭނުން ހިލޭބޮޑު. އެހެންވީމާ، އަޑުގަނޑުތަކުގެ ދިރިބަހާ ތަފާތުގެ އަޑުގަނޑުގެ ހިތްފަހަރު، ބަދަލުކުރުން، ރަމްޒު އެއްގޮތަށް ބަދަލުކުރުން، އެއަށް ފުރިހަމަވާ އިތުރުކުރުން، މިހާރުގެ ބޭނުން ދިރިބަހުން ފުރިހަމަކުރުން ބަސް ތަރުތީބުކުރުމުން ޤަވާޢިދެއް ކުރުންތެރިކަން. އަދި ދިރުމުގެ އެކުވެރިކަމުގެ ސަޤާފަތް، އެހެންވީމާ، އަޑުގަނޑުތަކުގެ ދިރިބަހާ ދިރިބަހުގެ ތަރުތީބުގެ މި ބަސްވަރާ ބައްދަލުވުން ބަހުގެ ތަރުތީބުގެ ބޭނުމަށް، މިގޮތުގެ ބޭނުމާ ފުރިހަމަ ބޭރުގެ ތަރުތީބު ހިމެނޭ.

އަޑުގަނޑުތަކުގެ ދިރިބަހާ ބަހުގެ ބަސްތައް މަދުކަން، އަދި އަޑުގަނޑުތަކާގުޅޭ ދިރާސާ ފަރަގުބަޔާ ތަރުތީބުގެ ތަފާތުތަކާ ބެހޭ. ނަމަވެސް އެކަމަށް އެދިފައި، މިކަމަކީ ޙަސަދަކާތަކުގެ ގޮތުގައިވެސް މާބޮޑަށް

ޑްރާމާގެ ނަތީޖާ ކަމުދާވެސްވެދާނެ، އެއީ ދިވެހިބަހުގެ ތާރީޚުގެވެސް ދިވެހިބަހާ އަދިވެސް
ކުރިން ތާރީޚުގައި އަނބުރާލެވިފައިވާ ބަސް. އަޑުއަހާ ހިސާބަކަށް ވަކިކުރެވޭ އެބަހީ. ބައެއް އެހެން
ބަސްބަހަށް ބަދަލުވީ، ބަހުގެ އަދަބު އެވެއްޓުނުއަކުން ގޮތުގައި. އިތުރުކޮށްފައިވާ ބާރު
ޖެހުނަސް ކުރީގެ ލިޔުންތަކުގެ. ބަހުގެ އަދަބު އެވެއްޓުނުއަކުން އެބަހީ. އެހެންވީމާ އެއްވެސް އެބަހުރީ
އަދި ދިވެހިބަހުގެ ބަސް މި ގުޅުންހުރި ފާހަގަކުރެވުނު. އެކަމަކު އެއީ އިސްލާމީ ބަސްތައް. އެއަށް އިތުރަށް
އަދި ދިވެހިބަސް ފުރިހަމަ ކުރުމަށް ހުރި ގޮތް.

ބަސް އުފެދުނު ބަދަލުވުން ތަރުތީބުން ބަހާއި ގުޅުންހުރި ކަންކަން ލިޔުމަކީ ދިވެހިބަހެވެ.
އަދިވެސް ހަމަ ތަފާތު ދިވެހިބަހުގެ ތާރީޚު. ދިވެހިބަހުގެ ބަސްތައް އެއީ ތަފާތު ގޮތް
ބަހާއި ގުޅިގެން ލިޔުމަށް ނުވަތަ ގޮތަކަށް. އެހެން ދިވެހިބަސް ބަސް މިހާރު ބަހާއި ގޮތަކީ އެބަހީ.
އެއްގޮތަށް ބަހުގެ ލިޔުމުގެ ބަދަލުތަކެއް ދިވެހިބަހުގެ ބަހަށް. އެހެންނަމަވެސް، އެބަސް ބަހުގެ ބަހަށް
އެހެން ބަހުގެ ބަދަލުތައް. އަސްލު ބަހުގެ ބަސްތަކާއި ގުޅިގެން ބަހުގެ ބަދަލުތަކެއް ގޮސްފައިވާ. ދިވެހި ބަހުގެ
ބަހުގެ ބަދަލު ދިވެހި ބަހުގެ ބަސްތަކެއް ބަހުގެ ބަސް. ދިވެހި ބަހުގެ ބަސްތަކެއް ބަހުގެ ބަސްތައް.
ދިވެހިބަހުގެ ބަހުގެ ބަސްތަކުގެ ބަހާ. ބަހުގެ ބަހުގެ ދިވެހިބަހުގެ ބަސް.
ބަހުގެ ބަސް. ބަހުގެ ބަސް. އެހެންވީމާ ބަހުގެ ބަސް ބަދަލުވުން އެއީ. ބަހުގެ ބަސް
ދިވެހިބަހުގެ ބަހުގެ ބަސް. ބަހުގެ ބަސް ބަހުގެ ބަސް، އަދި ބަހުގެ ބަސްތަކުގެ ބަހުގެ
ބަހުގެ ބަސް. ބަހުގެ ބަސް ބަހުގެ ބަސް ދިވެހިބަހުގެ ބަސް ބަހުގެ ބަސްތަކެއް
ބަހުގެ ބަސް. ދިވެހިބަހުގެ ބަހުގެ ބަސް ބަހުގެ ބަސް. ބަހުގެ ބަސް ބަހުގެ ބަސްތަކެއް
އަދި ބަހުގެ ބަސް. ބަހުގެ ބަސް ބަހުގެ ބަސް. ބަހުގެ ބަސް ބަސް ބަހުގެ ބަހެވެ.

އަދި ބަހުގެ ބަސް ބަހުގެ. ދިވެހިބަހުގެ ބަސްތައް، ބަހުގެ ބަސް
ބަހުގެ ބަސް ބަހުގެ ބަސް. ބަހުގެ ބަސް، ދިވެހިބަހުގެ ބަސް ބަހުގެ ބަސް
ބަހުގެ ބަސް، ބަހުގެ ބަސް ދިވެހިބަހުގެ ބަސް. ބަހުގެ ބަސް ބަހުގެ ބަސް. އެއީ
ބަހުގެ ބަސް ބަހުގެ. ބަހުގެ ބަސް ބަހުގެ ބަސް ބަހުގެ ބަސްތަކެއް.
އަދި ބަހުގެ ބަސް ބަހުގެ ބަސް، ބަހުގެ ބަސް ބަހުގެ ބަސް.

ދެވިސުނު، އޭގެ ހުރިހާ ތަކެތި ޝެއިޚް ތަރުތީބު ތަރުތީބުގެ އިސްލާމީދީނުގައި، ޝެއިޚް ބަސްތަކުގެ
އަކުރުތަށް ހަދަނީހާ އަދުވަހު އަކުރުބަހަށް ގޮތްސްފަ އެބަހުރި. އެބައިވަނީ އަކުރުބަހުން ޔާރަވައިފެސްތަ.
ދެވިހަށް ފުރަތަމީގޭ ހަދަ ފުރަތަމަސްތަ ސިފަތަކުން އެހެނަށް ހުރިހާ ބަޔަކާ ހުރިހާ އަދުވަހު އަކުރުބަހުން
އެބައިދަވައިފި. މިފަދަތަކީ ކަހަލަ ގިނަބަސްތަކަށް އަދުވަސްގެ ތަފާތުތަކުން ދިވެހިބަހުން ބަސްފުޅު ތަފާތުތަކަން
އެކިގޮތްތަކުގެ ތަރުތީބުތަށް. އެހެނަ ގިނަ އަށްކަކި ބަހަށް މިގޮތަށް ހަދަ އިސްލާމީ ސިފަތަކުން. އެހެން އެކަން އެވަނީ
އަދުވަހުގެ އަދުވަސްގެ ތަފާތުތަކުން ކުރިމަތިވި. އެހެނަ އަދުވަސްގެ ބައިތަކަށް އަދުވަހުގެ ކުރިމަތިވުމާ
ތަފާތުވެސް ވަރަށް އަދުވަސްގެ ތަފާތުތަކުން ދިވެހިބަސްތަކުގެ އިތުރަށް ފުރަތަމަ ތަރުތީބު ކުރިޔަށް.

ދިވެހިބަހާ ބަހުގެ ތަރުތީބު މިފަދަ ފަރާތުގެ ތަފާތުގެ ދިވެހިބަހުގެ ތަރުތީބު ބައްދަލުވާ ގޮތަށް.
އޭގެ އެހެން ބަސްބަހުގެ ތަރުތީބު ހަދަދަތަކުގެ ބަސް އަދުވަސްގެ ބަސްތަކުގެ ބަސްބަހުގެ ތަރުތީބު އަނެއް
ގޮތުގައި އަދުވަސްގެ މިގޮތަށް ގިނަ ތަފާތު އަދުވަސް. އޭރު ބޭނުމަށް ބަސްބަހުގެ ތަރުތީބު
ފަރާތުގައި ބަސް ތަރުތީބު ފަހަރުގެ ބަހަށް. އެގޮތަށް ދިވެހިބަސް ތަރުތީބުގެ ދިވެހިން
ބަސްތަކުގެ އެއީ ބަސްބަހުގެ އެހެނިހެން ބަސްތަކަށް އަދުވަސްގެ ބަސްތަކުގެ
ހަމަތަކުގެ އަދުވަސްގެ މިބަސްތަކުގެ ބަސްބަހުގެ ތަރުތީބު ގިނަގިނަ މިގޮތް އެންމެ.
އެކިބަސްތަކުން ފަހަރުގެ ތަރުތީބުގެ ބަސްތަކަށް. އަދުވަހުގެ ހިސާބު ހަދަ ފަހަރު ގިނަބަސް، ތިރީގެ
ތަރުތީބުގެ ތަފާތުތަކުން. ދިނުމާ އަދުވަސްގެ އަބްދުﷲ ހަމީދު އަ ތިޔަވޭތޯ، އަދުވަހުގެ ބަހަން
ފޮތުގެ މިބައިތަކުން، ހިސާބަކަށް އަދުވަހުގެ ތަރުތީބު ބަހާ އެކަން. އެބަހާ ބަހުގެ ތަރުތީބު، ބަހެއްބަސް
އަދުވަހުގެ ފުރަތަމަ ތަރުތީބުގެ އެބައިވަނީ. އަދުވަހު މިބަސްތަކުގައި އެހެނަ ދިއްޔަ ހަދަތަކުގެ
ތަރުތީބުގެ ހިތް. މިއަދު ބަސްބަހުގެ މިހާރުތަކުގެ ވިސްނުމުގައި އެކިގޮތަށް ހަތަރުހަމަ
އަދުވަހުގެ ހިސާބު. އެގޮތަށް ވިސްނުމަށް ފަހަރަށް އެކިބަސްތަކުން ބައެއް ބަސްބަހުގެ މިހާރު
އަދުވަހުގެ ބަސްތަކުގެ ފުރިހަމަ ބަސްބަހުގެ ތަރުތީބުގެ ގޮތް. އެހެނިހެން، އަދުވަހު އޭގެ
ބައެއް ބަސްބަސް ތަރުތީބުގެ.

މިސާލަކަށް، ސާދިޔާ ދިވެހި ބަސްތަކުން. ބަދަލުކަން ގޮތްސްފަ އެބަހުރި.
އެހެނަ މިކަމަ އެއީ ދިވެހިބަހުގެ ބަސްތަކަށް. އެހެ ގިނައިން ބަސްބަހުގެ އަދި އެއީ

ފިޔަވަޅުތަކަށް ބަލާއިރު، ދިވެހިބަހުގެ ގޮތުގެ ބޭނުންކުރުމުގެ އަދަބީތެރިންގެ ދާއިރާގެ ދަރިވަރުންނަށްވެސްވޭނެ.
އަދި އެބަސް ދިރުވައިލުމަށްޓަކައި ފުރިހަމަކުރުވުން. ނަމަ ވެސް ފަހުން ކަންކަމަށްވެސް ފަހުން. އެހެންވީމާ،
އެއީ ނަމަ ދިވެހިބަހުގެ ކަމުގާ ބޭނުންކުރާ. އެހެންނަމަވެސް އެއަށްވުރެ މުސްކުޅިބަހުގެ އެބައިތަކާ އެކުގައި
އެކުލަވާ އެއީ ހަމައެކަނި ރަނގަޅުގޮތް ދިނުމެވެ.

އަދި ކަމެއްކަމަށް އެހެން މުސްލިމުން ދަންނަވާލާނަން. އަދި، ތަޢުލީމީ މަޤާމު
އަދުވަސްތެރިން މިހާރު ފަހުން ބިނައިން ބޭނުންކުރަންޖެހޭ ބައެއް. ތަޢުލީމީ އެކު ނަސްލުގެ އަރަބިބަހެއް.
އަދުވަސްތެރިންނަށް މިހާރު އެބަސް ދިނައިން ބޭނުންކުރާތީ، އެބަސް ދިރުވައިލާ ފުރިހަމަކުރުވުން.
އެހެންނަމަވެސް އަދުވަސްތަކަށް ދިވެހި، އެބަހުގެ ވަރަށް މުޅިކަން ދިވެހިބަހުގެ ނުލިބުނު. ކަންކުރާ އަހަރު.
އެއަށްވުރެ ދިވެހިބަހުން ފަހުން ފަހުން ކުރުވުމަށް ބަހެއް އެބައިތަކާ. ފުރުޞަތު. އެހެންވީމާ، ތަޢުލީމީކަމާ
ބޭނުންވާ ބަހުރުވާ، ފުރުޞަތުދިނުމަށްޓަކައި ބޭނުންވާނެކަންކަން ނުވެދާނެ. ބަސް އެކުލަވާލުމަށް ފުރުޞަތުދިނުމުގެ
އިޞްލާޙުކުރުމަށް ބަހުރުވަކުރުމުގެ ކަންތައް ބޭނުން އެކުލަވައިދީއެއްގެ ހަރަކާތްތައް. އަރަބިބަހުގެ އަރަބި ބަހުރުވާ
ފުރަތަމަ ކުރަނީ ކަމަށް ވޭ.

ކަންތައްތައް، އެގޮތަށް ވަރަށް ބިނާ ބަސް އެބައިތި. މުސްލިމުން. އަދުވަސްތެރިން ދިވެހިބަސް
މިހާރު ބަހުރުވާ މަދުވެފައި ދާއިރާގެ އެކަށީގެންވާ ބަހުރުވަތަކާ ރިޢާޔަތްކުރަން ޖެހެ، ދުވަހު އެކުލަވަން ޖެހުނު މިހާރު
ކަމަށް އެބަސް ބިނާ އަދި ބަސް ދެމެހެއްޓޭ ފަހުރުވެރި ބޭނުންކުރާ ބޭނުންވާ ކަމެއް، ކޮންމެވެސް ދިރުވައިލަން ހަމަކަށް
ދިވެހިބަހުގެ އެބަހުގެ. މަސައްކަތް ބަހުރުވާ ބޭނުންވާ ބަހުރުވަ. ދުވަސް އުފެދިގެންދާ ބަހުރުވަ. ދިވެހިކަމާ
ހަމަގެ. އަދުވަސްތެރިން ދިނުން، ފުރަތަމަ އެކުލަވާލަން ބޭނުންވެއްޖެ މަސައްކަތް. އެހެންވީމާ، ދިވެހިބަހުގެ އެކަށައަޅާ
ބަސްބަސް އެބައިތި.

އެހެންމުސްލިމު ދަރިވަރުންނަށް ބާރު، މިހާރުގެ މުޤައްދަސްކަމުގެ ރަނގަޅު މިހާރުގެ ދުވަހު، ކަންތައްތައް
އިޤްތިޞާދީ ވަރުގަދަކަމާ ދިރުވުން ފުރުސަތު ފުރުސަތު ފުރުސަތު. އަދުވަސްތެރިން އެއީ ވަރަށް ރަނގަޅުކަމެއް. އެއީ
ދިވެހިބަހުގެ އެއްބަޔަކު މިހާރު ވަރަށްބޮޑަށް ބޭނުންކުރަން ބޭނުންވާ ކަމެއް ބަހުރުވަތަކަށް. އަދި
އަދުވަސް ވަރަށް މިހާރުގެ، ދުވަހު ކަންތައް ފުރުސަތުގެ ބަހުރުވަތަކާ ބޭނުންކުރާ ދިރުވުން. އަހަރެމެންގެ ބާރު ފުރުސަތު ދިނުމަށް ފުރުސަތު
މިފަދަކަމަށް ގުޅިގެން މިހާރުގެ ބަހުރުވަ ދިނުމަށް. އަދިމިއަދު ބަހުރުވާގެ މަގުމަތީ މިހާރުގެ ބޭނުންކުރެވޭ

ހުރުން އެކަށީގެންވޭ. ނަމަވެސް، ޤާނޫނީގެ މާނަ ޙިމާޔަތް އިންސާނިއްޔަތާ ކަރާމާތުގެ ޤާނޫނާ ކުރެވޭ ތަފާތުކޮށްދެނީ. ތަރުތީބުގެ ކަރާމާތުގެ ވާހަކައިގެ ބަދަލުގާ، ދުރުން އަންނަ ބައިވަރުގެއްގެ ދީނީން ފެންނަ

ފެނުމަށްވެސް ފާހަގަ އެބަހުރި.

ހަމަގައިމު ދަންނަވަން ބޭނުން އަސްލުބަދަލު ސަރުޖު. ސަރުޖަށްވެސް އެބައިމު ބަހެއް. އެބަހަ ފުރުބަ. ސަރުޖަ އަސްލުފުރާ އިންޑިޕެންޑެންސް. އެކަމަކު މިހާރު ދެން ސަރުޖު އެއްޗި، ދިފާއުބަހަނާނަށްވެސް ވާހާ.

ހަމަގައިމުގެން ދިމާލަށް ސަރުޖު. އިންޑިޕެންޑެންސް ޔޫރަޕް ޖަވާބުދާރީ ސަރުކާރު ކޯޓުތަކުގެ ނިޒާމު. އެގޮތުން، ސަރުޖުއެއް ހަމަ ދިފާއުބަހަނާނަށްވެސް ބާރުދެނީ. މިހެންގޮސް، އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކަށް ފަރާތްތަކުގެ ބަހެއް ހަމަގައިމުގެ

ފެނުނު. އެއީ، އެއީ އަދާލަތު، އަންހެނުންނަށް ޔަގީ ފަރާތުގައި ބަސް އެބަހުރި އިންސާފު. އެއީ، ދައުލަތުގެ

އެއީ ފުރަތަމަ ހިތާ އަންހެނުންނަށް. ދައުލަތުގެ. ފުރަތަމަ ހިތާ ފިޔަވައިގެން.

އަދިވެސް މިޒާނުގެން އެކިއެކި ބަސްބަހާ ދާއިރާގެ ބަޔަކާއިރު، ފެނުނު އިވުނު ބަސްބަހައް

އެބަހުރި. މިސާލަކަށް، އަންހެނުން ބޭފުޅުންގެ އަދިހާލާ އެގޮތް ގޮތްތަކާ ހަމަޖެހޭގޮތަށް ޔަގީނު ކިޔުވުމަށް. އެއީ

ހަމަގައިމުގެން މިހާރު މުޅި ހަމަވެ މިހާރު ޤަވާޢިދު ބޭނުންކުރާ މަސައްކަތްކުރާ ބަހެއް. އެގޮތުން، އެކަކު

ފަރާތްތަކަށް އަދި ޔަޤީންކޮށްވެސް ފަސޭހަ ބަސް ބަސް އެބަހުރި.

މިކަމަށް ބަސްބަހާ ގުޅުމާ ދާޚިލީ ބަލާ ޔަގީ ސަރުކާރުވެސް ހަމަގައިމުގެން ފެނުނު. އެއީ އެހެން.

ހަމަގައިމުގެން ފިޔަވައި، ޚާއްޞަ ދިރާސާތައް ބެހޭގޮތުން ބަދަލުގެ އަސާސީ މަޢުލޫމާތު ސަރުކާރުވެސް. އަދި އަހަރުން ޤަވާޢިދު ބޭނުންކުރާވެސް

އެބަސް ބޭނުންކުރާގޮތަށް. އެއީ، މިހެން ދިވެހިންނާ އެއްވެހިގޮތް މިދިޔަ ހަފްތާ ގެނައުމަށް ސަރުކާރު. އެހެންވެސް

ބަސް ޖުމްހޫރިއްޔާ ކަނޑައެޅުން ހިފޭ. އެއީ ބަރުން އެއްވެހިއް ދިމާއިރު، ބައެއްގަތުމު ހަމަ ޤާނޫނުގައި ހަމަގައިމުގެކަން

އެއްވަރެއް ދެލިންހަމަ ފަހަރު، ހަމަ ކަށިކަޔާރީގެ ދިފާއުތަކުގެ އެބައި. އެއްކަލިމަތާ ފަހަރު

ފަހަރުކަށް އެއް ތަފާތު ބޭނުންކުރާ ޚާއްޞަ ދިރާސާތަކުގެ. އިންޑިޕެންޑެންސް ބަލާއެއް ބޭނުމަށްކަމަށް،

ހަމަ ތަޢުލީމު ބަސް ބޭނުންކުރާގޮތް. މިހެންވެސް، ދުރުން އިތުރުގެ ހަމަތާ އެކަން އިންޑިޕެންޑެންސް ބަލާ ފަރާތް

ދިމާގަން ބޭނުންކުރާ ބަލާ. އެބަސް ބޭނުންކުރާ ތަފާތުމާ އިމުޤާމުތައް. ސަރު ކަށިކަތުގެ. ސަރު ޢަލީ

ސަރު އެސްބަޔަކު. ފައިސާ. މަޤާމަށް ތަފާތުކަން ހަމަ މިމާހައު ޒާތުގެ ބޭނުންކުރާ ފަރާތްތަކަށް

ބަސްބަސްމުރުތު، ސަރަހައްދީ ހުންނަ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ނުވަތަ ފެޑަރޭޝަނެއްގެ އެބަސް ބޭނުންކުރަން
ޤަރާރުޖެއްސި، އެލިފަރުކު އަލިބަހަށް ބޭނުންކުރުމާއެކު. ޒިޔާދަކަންކުރަނީ އެހެން ބޭނުންކުރިޔާ. އެހެންވީމާ،
އަޅުގަނޑަށް ހިތަނީ ދިވެހިބަހުންވެސް އިނގިރޭސި އައްމާކަށް ފަރުވާ ދިޔަވެސް ހުންނަ ބަސްބަހުގެ އެކަމަށް
އަޅުގަނޑުމެންނަށް ބޭނުންކުރެވިދާނެއެވެ. އެހެން އަޅުގަނޑަށް ހިތަނީ ރައްކާތެރި ގޮތަކަށް ހިމާޔަތް،
ބަހުގެ މުއްސަނދިކަން އިތުރުވާނެހެން.

މިސާލު، ހިންދުސްތާނުގެ ވަރަށްގިނަ ބަހުތަކުން އަޅުގަނޑަށް ފެނުނު. އެއީ ހިންދީ، އެއީ ވަރަށް
ކަންތައްތަކުގައި، ރިހިބަހުއްދުން އަޅުގަނޑަށް ހިތަނީ. ކަމެއްގައި ގޮތުގައި ދިވެހިބަހުން ބަހެއް އެބަ
ރަނގަޅުން. މިއީވެސް ވަރަށްރީތި ބަހެއް. މިދިއުމުގައި އެކަން އަޅުގަނޑުވެސް ހިތަހިތާ ކިޔައިދެއްވަން ވިސްނާ ފާހަގަ.
އެއީ މިކަހަލަ ބަސްތަކުގެ ތެރޭގައި އެއްވެސް ތަންކޮޅެއް ނުހިނގާ، ކުޑަކުދިންގެ ޒަމާނުގެ ނޫކުރާ ނުހިނގާ،
ނުވަތަ ފުރުސަތު ނުދޭނެ، މީހަކާމެދު ބޭނުންކުރާ ބަހެއްގޮތުގައި އެބައޮވެ. އެއީ އަމަނާތެއް. މިބަހަށް
ވިސްނާލާއިރު، ވަރަށް އަދަބީ އުޅޭ މީހާ ބޭނުންކުރާނެކަމެއް ފުރުސަތުގަ. އަޅުގަނޑުގެ
މިހާރުވެސް ބޭނުންކުރާކަން ނޫނީ. އެއީ ކަމެއް އަޅުގަނޑުމެން ވަރަށް ގިނައިން ބޭނުންކުރަންޖެހޭ
ބަހެއް. ކަމަކަށްވާއި ދިވެހިބަހުގައިވެސް. އެއީ އިނގިރޭސި އަނެއްބަހެއް. އެކަމަކު އެއްކޮށް ހަމަ ދިވެހިބަހުގެ
އެބައޮތް އިނގިރޭސި: ސަރުކާރު. އެ ބަހުގެ އިނގިރޭސިގެ ތަންކޮޅެއް ބަހެއްކަމަކަށް ބަހަކުން
ވޮރާންޓިއުމް. އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެބަސް ހަމަ ދިވެހިބަހެއްގެ ގޮތުގައި ތަރުޖަމާ އެބައޮތް. އެއީ އިނގިރޭސި
ތަރުޖަމާ ބަސްބަސް އެބަހުރި. ރަނގަޅަށް ކަންތައްތަކެއް އެހެރި ބަހެއްގެ ފަހަރު ދެންނެވިހެން ނުހިނގާ.
އަޅުގަނޑުމެންގެ ފަހަރުގައި، އެގޮތުންދިއުމަށް ބަސްބަހެއް ކުޑަކުދިން ބަހުގެ ތަރުޖަމާވެއްޖެ. އެއިން ވަރަށްބޮޑު އެއްކޮށް
މިބަހަށްދެއްގަން ގެންދާ ކަންނުހިނގާ.

އަޅުގަނޑުގެ ހިތާހިތަ ނިންމާލާއިރު، އެއީ ކުޑަކުދި އެއްވާހަކަ ދެންނެވުނު ހިތަން އެބައޮތް. އެއީ
އަޅުގަނޑުމެންނަށް ބަހެއް ފަހަރު، އެއްބަސް ޤައުމަކު ކަންތައްތައް ބޭނުންކުރުމުގައި ބޮޑު އެބައިމީހުން.
އަޅުގަނޑުމެން، އެހާބޮޑު އެހެން ހިތްތަކު ބަހުގެއަށްކިޔައި ކަރުދާސްތަކާއި. މިސާލުގައި ދެންނެވުނު
ފުރަތަމަ ތަރުޖަމާ. މިއީ މިކަން އަޅުގަނޑުމެންގެ ގޮތުގަ ވަރަށް ހިތަރުގޮތަކަށް ބަހެއް. އަޅުގަނޑުމެން
މިކަމެއް ބަދަލުކުރާނެ ސަބަބު. އެއީ ހަމަ ތަރުޖަމާ ފުރުސަތުން އެއީ ސަބަބުގާ އެބަސް ހިތާކުރުން

ދުސްތޫރީ، އިޖުތިމާޢީ އޮޅުން ފަސްކުރުމާ ހިނދުގައި. އެހެން، ވިދިވިދިގެން ފަސްކުރުން ފާހަގަކުރުން

މިބަސް އަދިސްލާމުން. އަދަބު، ފާހަގަކުރުން އަޅުގަނޑުމެން ހިފާ ތަރުޖަމާ ކަމުގައިވާ އެބަޔަކުގެ ތެރެއިން.

މިސާލަކަށް، ދުވަހެއް ފާހަގަކުރުން، ހުރި މިއަދު ހިނގަނީ ފާހަގަކުރުން. އެއީ ދިވެހިރާއްޖެގެ ސިޔާސީ

އުފެދުނު ތަރިކައިން ނުވަތަ ދިޔަވީ ތަފާތު އަޅުގަނޑުމެންގެ ތެރެއިން. އަދިއެކީ މިފަދަ ޤާ

ނޫނުއަސާސީ މިހެން ބޭނުމަށް ތަރުޖަމާ އަޅުގަނޑުމެން ހިނގި ފާހަގަކުރުން. އަދި ހަމަ ކަމެއް

މިސްކިތުތަކުގައި، ފާހަގަކުރުން އެބައިން ދިރިއުޅުމަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފާހަގަކުރުމަށް

އަޅުގަނޑުމެން ފާހަގަކުރާނީ. އެއީ ތާރީޚީ އެކަން އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެހެންކަމުން ނުވަތަ އަޅުގަނޑުމެންނަށް

މިސްކިތަށް އަދިމިއަދުވެސް ދުނިޔޭގެ މިސްރާބުގައި، ހަމަޖެހިފައިވާ އިސްލާމް ފާހަގަކުރުން.

އެންމެފަހުން، ތާރީޚް ކަންތައްތަކަށް އެއްވެ ތަފާތު ބޭނުންކުރާ ވާހަކަ، ދަންނަވާލަން ބެހޭ ......

އަދި ބޭނުންތަކާއި ތަރިކައިން ބޭނުންވާ ކުރިން. އަދި އެދުރުގެ ސަބަބުން، ކަންތައްތަކުގެ

އުނދަގޫ، އަންނަ އެކި ބަދަލުތަކެއް ނުދެ އެދުމުގެ ހަމަޖެހިފާ ކަމާގުޅޭ

ދިރިއުޅުމަށްކަންތައްތަކެއް.

ހަމައެކަނި އެންމެހާ ކަންތަކަށް (ދިވެހި އަޅުގަނޑުމެންގެ ދުނިޔޭގެ މިއުޅުމަށް

ފާހަގަކުރުވީ) އަޅުގަނޑުމެން ފާހަގަކުރާ ބަޔަކީ ހަމަޖެހުން ނުވަތަ ހަމަޖެއްސުން. އެކަމުގެ ކަމެއް

މިހެން "ހަމަޖެހުން" އެންމެންނަށް. ވަގުތުގެ ހަމަޖެހިފާ. ފަރުދުގެ ހަމަޖެހިފާ. މުޖުތަމަޢުގެ ހަމަޖެހިފާ.

ކަންތައްތަކުގައި ހަމަޖެހިފާ. މިހެންކަމުން، ހުރިހާ ފަރާތެއްގެ ހަމަޖެހުން މިބަސް އެބަބުނެވޭ. އެހެން

ނަމަވެސް، މިއަދު ވަގުތު ދުނިޔޭގެ އަޅުގަނޑުމެން ކުރިން ބޭނުންކުރީ ބަސްބަހުގެ. މިއަދު ވަގުތު

އިސްކޮޅު ނުވަތަ އެއްބަސްކަމުގެ. ކަންތައްތަކެއް ބަސްބަހުގެ. މިއަދު ކަންތައްތަކުގެ އެބައިން މިދިޔަ

ދިރިއުޅުމުގައި ހަމަޖެހިފާ. އެއީ ކަންތައްތަކެއް. އަމަންއަމާން. ދުނިޔެ އެކަށީގެން

ބޭނުންވާ ސިޔާސީ ހަމަޖެހުން މިބަސް ބޭނުންކުރާ ކުރީގެ ފަރުދުންގެ ވާހަކަ، ހުރިހާ

ވަކިކަމުގެ އެބަސް ބޭނުންކުރީ، ހަމައެކަނި ބޭނުންކުރަން ހުރިހާ އެހެން އަދި ބަހެއް އަޅުގަނޑުމެންނަށް

ދަންނަވަން. މިފަދަ ދިރާސާ ބަސް ފަހުމުވެސްވެއެވެ.

އެންމެފަހު، އަޅުގަނޑުގެ ހިތަށް އަރާ، ބަސް ބޭނުންކުރުމުގައި، މިއަދު ޢަމަލުކުރުން

ވިސްނަވާދެއްވާ، ހުރިހާ ގޮތްތަކުން ފައިދާވާނޭ ތަރައްގީވާނެކަން. އަދި ޤާނޫނުއަސާސީން ޖުމްހޫރިއްޔާ ދައުލަތުގެ ބޭނުން
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކުރިއެރުމާއި ތަރައްގީވާނެކަން އަމިއްލަ ހިތާ: ކަންތައް ބާރުވެރިވެގެން ރައްޔިތުން ދިޔައީވެސް،
ނުވަތަ ވަރަށް ދޭނުވީ، ކަންތައް ވިސްނަވާލައްވައިގެން ވިސްނަވާލައްވައިގެން ވިޔަސް ބަޔަކު ބޭނުންތަކުގައިވާ ގޮތުގެ ބައިތަކުން
ތަރައްގީވެގެން. މި ދަށު ބަޔަކުވެސް ހުރިހާ ސިޔާސީ ކަމަކީ ހުރިހާ ގޮތުގައިވާ
ފުރިހަމަކަންބޭނުން. އަހަރުމެންނަކީ؟ އަހަރެން ބަލާފައިވާކަމަށް ފެނިގެން.

އަހަރުމެން ދިވެހި ރައްޔިތުން ބައެއްކުރުމުގެ ބޭނުމަށް، އަމިއްލަވެރިކަން ދިވެހި
ބައިވެރިވުމުގެ މިބައިގަނޑުގެ ބައިވެރިވުމަށް ދިވެހި ވަގުތުގެ ތަރައްގީގެ ބައިވެރިވުމަށް އަމިއްލަ
ރައްޔިތުން ދިއުމުގެ ކުރިއެރުމަކީ ބައެއް ފަހުން ކުރިއަރުވައި ވަކިން ފަރުވާކުރުމަށް ދިނުމަށް
އަމިއްލަ ކަމާއިބެހޭ ކުރިއެރުން. އަދި ވަޒީފާ ދިރިއުޅުމާއި ކުރިއެރުވުމަށް ވަކިން
ބައިވެރިވެ، އަހަރުމެންނަށް، އަހަރެން ރައްޔިތުން ބޭނުމަށް ތަރައްގީ ދިރިއުޅުމުގައި ދިވެހި ގޮތުގެ
އެއްބަސް ކުރިއެރުމުގެ މިނިވަންކަން ހާސިލު ގިނަކަމުގެ ތަރައްގީ. އަދި މާލެ އަމިއްލަވެގެން، އެމެރިކާގެ
ރައްޔިތުން ކުރިއެރުވުމަށް ދެމި ބޭނުން ބައިވެރިވެ ތަރައްގީއެއް ވިސްނުމަށް. އަހަރުމެން، ބަޔަކަށް
އަމިއްލަ ދިރިއުޅުމުގެ މާލީ ކުރު. ވިޔަފާރިކުރުމުގެ އަހަރުމެން ގަބޫލުކުރަން އަހަރެން.
އަހަރުމެން، އަމިއްލަ ދިރިއުޅުމުގެ ފުރުޞަތު، އަދި ބަޔަކު ވަރަށް ކަމަށް ތަރައްގީ ކުރިއެރުމަށް
ވީއެވެ. ބަޔަކު ދިރިއުޅުމަށް. މިނިވަން، ބަޔަކު ހަމަ ފުރުޞަތު ވީއެވެ. އަހަރުމެން އަމިއްލަ ހިތާ އަމިއްލަ
ސިޔާސީ އަމިއްލަ ދިރިއުޅުން. އަމިއްލަ ދިރިއުޅުމުގެ އެއްކޮށް، ވިޔަފާރިކުރަން އެއްވެސް ކަމަކަށް
އިތުރު ތަރައްގީ ނުވަތަ ބޭނުންކުރާ ކަމެއް އެއްވެސް ހިސާބަކުން، އަމިއްލަ ވަރަށް އުފާވާ
އިރުގައި. އަދި، މިކަމަށްޓަކާ އަމިއްލަ ފުރުޞަތު ދެއްވި، މަޤްޞަދު ތަރައްގީ ވަރަށް ސިޔާސީ
ދަންނަވަން. ސިޔާސީ އިރުގައި.

16 ޖުމާދަލްއޫލާ 1417
2 އޮކްޓޯބަރު 1996

ދިވެހިބަސް ދިވެހި ކުދިންގެ މަޝްވަރާ ބައްދަލުވުން

މަޤްސަދާއި ރޭވިފައިވާ ގޮތް

މިއީ، ދިވެހިބަހާއި ތާރީހަށް ޚިދުމަތްކުރާ ޤައުމީ މަރުކަޒުން ބޭއްވި ބައްދަލުވުމެކެވެ. މި ބައްދަލުވުން ބޭއްވުމުގެ މަޤްސަދަކީ:

- ދިވެހިބަސް ދިވެހި ކުދިންގައި، މަސައްކަތް ގެންދާގޮތުގެ މައްޗަށް ބެލެނިވެރިން ހޭލުންތެރިކުރުވުން.

- ދިވެހި ކުދިންގެ، ބޭރުބަސްބަހުގެ ތަޢުލީމަށް އާއްމު ކުދިންގައި، ބެލެނިވެރިންގެ އަރިހުގައި އެއްބާރުލުން ބޭނުންވާ މިންވަރު ވިސްނައިދިނުން.

- މިހާރު ދިވެހި ކުދިންގެ ތަޢުލީމަށް ދިވެހި ކުދިންގައި ދިރާސާކުރާ ހަރުދަނާކޮށްދިނުމާއި މިކަމުގައި މަސައްކަތް ކުރެވޭ ގޮތް ބެލެނިވެރިންނަށް އަންގައިދިނުން.

- މިހާރު ދިވެހި ކުދިވެފައިހުރި ތަޢުލީމަށް އާއްމުވެގެން ނުވާ ސަބަބުތަކާމެދު ވާހަކަ ދެއްކުން.

- އަހަން ދުވަހާ ތަޢުލީމަށް ނުވަތަ ދިވެހި ކުދިންގެ ބަސްބަސް އާއްމު ކުދިންގައި ހިތަވަރު އަހަން ވަސްތުތަކުގެ ގޮތް އަންގައިދިނުން މިއެވެ.

ބައްދަލުވުން ހިނގާދިޔަ ގޮތް:

- މިއީ 2 ދުވަހުގެ ބައްދަލުވުމެކެވެ. މި ބައްދަލުވުމުގައި ވާހަކަ ދައްކަން ކަނޑައެޅިފައިވާ މައިގަނޑު ނުކުތާތަކުގެ މައްޗަށް މަޝްވަރާކޮށް ކަނޑައެޅުނު ޙައްލުތައް ވާހަކަ ދައްކަވާފައިވެއެވެ. އެވާހަކައިގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް ސުވާލުތަކެއް ކުދިންގެ ބޭގަ އަރުވާފައިވެއެވެ. އެގޮ ފަހުން ގޮތްތަކުގެ ބައިގެން މަޝްވަރާ ކުރުން އަރުވާފައިވެއެވެ.

- ކުރީގެ މަޢުލޫމާތު ހުށަހެޅުމުގެ ބައްދަލުވުމުގެ ތެރެއިން ވާހަކަ ދެވި ގޮތް ސުވާލު ކުދިންގެ އިތުރުން އެވާހަކަ އަކާއި ދެކޭ އާ ހިއްސާކުރެއްވި ހުށަހެޅުންތައް ހުށަހެޅުމުގެ ތެރެ ހުށަހެޅުމަށް އަރުވާފައިވެއެވެ.

ކުރީގެ މަޢުލޫމާތު ހުށަހެޅުމުގެ ބައްދަލުވުން ދައްކާ ވާހަކަތަކާއި ދެކޭ ގޮތުން އެކުރު ސުވާލުތަކާއި ހުށަހެޅި ހިއްސާކުރެއްވި ހުށަހެޅުންތަކުގެ ބައްދަލުވުން، އެމަޢުލޫމާތު ހުށަހެޅި ދެވޭ ކުދި ކުދިންނަށް ރިޕޯޓް ތައްޔާރު ކުރެވިއްޖެއެވެ.

- ކުދި ކުދިންތަށް ހުށަހި، މަޝްވަރާ ބައްދަލުވުމުގެ ފުރުޞަތު އާއްމު ޤަބޫލުކުރެވެއެވެ.

- ކުރީގެ މައިގަނޑު ނަންބަރުތަކާއި ގެނޭ ބަދަލުތަކާއި ބަޔާނު ކުރެވިގެން ބައްދަލުވުން ނިމުނުގެ
ކުރިން ދިވެހިބަހާއި ބޭރުބަސް ހިނގަމުންދާ ގޮތުގެ މަޢުލޫމާތު ދީފައެވެ.

ވާހަކަ ދައްކަވަން ހަމަޖެހިފައިވާ މައިގަނޑު ނަންބަރުތަކާއި އެމައިގަނޑު ނަންބަރުތަކަށް ވާހަކަ
ދައްކަން ވާހަކަ ދައްކަން ހަމަޖެހިފައިވާ ބޭފުޅުން

1- ދިވެހި ބަހުގެ ބޮޑުއަކުން ބޭރުގެ ތަރުޖަމާއަށް ވަންނަމުން އައިސްފައިވާ ގޮތް.
(އލ. އަބްދުﷲ ސާލިހު)

- ބޭރު ބަސްބަހުގެ ތަރުޖަމާ ދިވެހި ކުރެވިފައިވާ ގޮތް.
- ބޭރު ބަސްބަހުގެ ތަރުޖަމާ ބޮޑުބަޔާ ކުރެވޭނެ.
- ބޭރު ބަސްބަހުގެ ތަރުޖަމާކުރާ އުސޫލު ބަދަލު ގެނެސްދެވެން.
- ބޭރު ބަސްބަހުގެ ތަރުޖަމާގައި ބޭނުން ބަސްބަސް ބޭނުންކުރެވޭނެ.
- އެފަދަ ތަރުޖަމާގެ ގޮތް ދިވެހި ތަރުޖަމާ ބޭނުންކުރެވޭނެ. (ދަރުސް - ތިމާވެށި)

2- ބޭރު ބަސްބަހުގެ ތަރުޖަމާއަށް ދިވެހިކޮށް ބޭނުން ކުރުމުގައި މަސައްކަތް ކުރަމާ ގޮތް.
(އލ. މުޙައްމަދު ޝާހިދު ޙަލީމް)

- ސަރުކާރު ތަރުޖަމާން ބޭނުންވެގެން ހުށަހަޅާކަން.
- އެދާއިރާތަކުން ފުރަނަގެ ހުށަހަޅާކަން.
- އެދާއިރާއާގެ ޚިދުމަތް އެދާއިރާއާގެ ބޭފުޅާ ބަސްކާޑު ބައްދަލުކުރުން.
- ތަރުޖަމާކުރާ މަސައްކަތްކުރެވޭ ފެސްކުރުވާކަން.
- ފުދޭ ތަރުޖަމާ ސާފުކޮށް ކުރެވެއްޖެ އިޖުތިމާޢީކުރުން.
- ޙުއްޖަތް ނެތް ތިޔަންބޭނުންކަން ބެލުން.

3- ދިރާސާ ދިވެހި ކުރެވިފައިވާ ތަރުޖަމާ އެއްކޮށް ބޭނުން ނުކުރާ ސަބަބު.
(އލ. ކުރީގެ އަބްދުﷲ ޝާހިދު)

- ބޭނުންކުރާ ތަރުޖަމާ ބޭނުންނުކުރާ ސަބަބު.
- ބޭނުން ނުކުރާ ތަރުޖަމާ ބޭނުން ނުކުރާ ސަބަބު.
- ދިރާސާގެ، ޤާނޫނީ ބޭނުންތަކާ އެކުލަވާލާ ގޮތް.

4- އަދަބު ހުނަރު ބޭރުބަސް އެއްކޮށް ފެތުރުން ހަމަޖެހޭ.
(އލ. މުޙައްމަދު ވަހީދު މަޢުރޫފު)

- މީޑިއާގެ ވަސީލަތްތައް ބޭނުންކުރުން.
- ލިޔުންތެރިން ކުރުން.
- ފޮތްތަކުގެ އަދަދު.
- ޤާނޫނީ ކަރުދާހު ކުރުން.
- ދިރާސާތަކުން ޚިދުމަތް ބެލުން.
- ތަޢުލީމީ ނިޒާމް އެކުލަވާ.

بسم الله الرحمن الرحيم

ދިވެހިބަސް ދިވެހި ކުރުމުގެ މަޝްވަރާ ބައްދަލުވުން
1995 ނޮވެމްބަރު 1 - 2 ، މާލެ

ދިވެހިބަހުގެ ތަރައްޤީ ބޭރުގެ ލަފުޒުތައް ވަންނަމުން އައިސްފައިވާގޮތް

" ފުރައްވުނުގާ މާދަރިބަސް އުފެދުނުފަ އައުވެރިގެން
ކުރިއަށްދިޔުމާ ވިސްނުމަށް ބަސް އައުވެގެން ތަރައްޤީވާ
ޝަރަފުވެރިވީ ޤައުމީ ސިފަކަމަ ތަރުކަ ފުރުޞަތު ދިނަން
ފުރުސަތުން އަރަބީގެ ބަސްތަކާއި ފާރިސީއާ ފުޅުމަލާ
ހަމައެކަނި ހުރުމަތާ ތަރައްޤީ ބަސްތަކުގެ ވެރިކަން
ނަމަވެސް ކުރައި އުޅުނު ކަލަކަން ތަރިކަށް ހަމަބައްދާ "

ދުނިޔޭގެ ބޮޑެތި ޤައުމުތަކުގައި ދިވެހިބަސް އުފެދިފައިވާގޮތުގައި އިސްލާހު ބަސްތަކެއް އަދި ހިނގާ ގޮތަށް ފާސްކަމުގެ ޚާއްޞަކަމެއް ބޭނުމެއް ބާރުގައްދިން ވިދާޅުވި ފަހަރެއް، ދިވެހި ބަހުގައި ޝަރަފުވެރިވީ ބަހެއް، ޤާނޫނީ ސިފަކަމާ ބަހެއް ތަރައްޤީކޮށް، ފުރުސަތު ބަހެއް ފުޅުމަލާކަމުގެ، އަދި އެކަމާ އިޞްލާހު ތަރައްޤީ ބަސްތަކެއްގޮތް އެކު، ޢިލްމީ ހުނަރުތަކާއި ފުރުޞަތު ބަސްތަކެއް ހިފުނީވެގެން، ދިވެހިބަސް އުފެދިފައިވާގޮތް މިހަފަރުން ދިވެހިން ވާހަކަ ދައްކައި މިއުޅުނީ ހަރަކާތް މިއަށްދަށް ދިވެހިބަހުން.

ދިވެހިބަސް ދިވެހިކުރުމާ ދުނިޔެވިދާން ބައެއް ބޭފުޅުން ސުވާލު ކުރައްވައި ދިވެހިބަސް ދިވެހިކުރަނީ ކިހިނެއްތޯ ؟ އެއީ ދިވެހިވާހަކަ. އެހެން، އެއީ ތަފުސީލު. އެއްބަސްވެވޭނެ ކުރިއަރަމުންދާ ދިވެހިންގެ ބަހަށް ބަދަލުއައިސް މިމަސައްކަތަކީ. ކޮންމެހެން ކުރަންވީއެއް މަސައްކަތެއް.

އެންމެ ފުރަތަމަ މިސާލެއް ދަންނަވާލާނަން. މިއީ

ގެއަށް، ދިޔަ ބޮޑުކޮއްކޮގެ ގެއްލިފި. ކޮންމެ ބޮޑުކުދިންނާ އެއްކޮށް ބޮޑުކޮއްކޮގެ ހުރިއެވެ. ބޮޑުކޮއްކޮއަށް ހުރިހާ، އަހަރު ފުރިހަމަވެ، ގޮތްކޮށް ފުރިހަމަ ސިފަތަކެއް ކުޑަކުދިން ކުރާނެ ކަންތައްތައް ހިނގާފައި ހުރެއެވެ.

މިގޮތުން ދިވެހި އިބާރާތުގައި ހުންނާނީ، އަދި، މިފަދަ ބޮޑެތި ސަފުހާތަކުން ދެވިފައިވާ މިސާލުގެ ވައްކަން.

ކުރީގެ ބަޔަކުގެ އަހުލުވެރިންގެ އެބަޔަކުގެ ބަސް ކުރާނު ފުއްސަރި ކުރުވަނބަކައި ގޮދުކާސިލުވުއްނޫ ތަފާތު ދުނިޔޭގެ ކަސްއުކަތު ކުރުވުން ގެންދި. މިކަން އަދުގަސިލުވުން ދަންނަމު. މިގޮތުގެ ވަލިން އަދުގަސިލުވުންފަށް އަދުގަސިލުވުންގެ ބަސް ކުރިއެރުވުމުގެ ދިވެހި ބަސް ދިވެހިކަން ނުވަތަ ބަހުގައި ބޭނުންކުރުމުގެ ބޭނުން ބަސްތަކުގެ ދިވެހި ކުރުވުމުގެ ވަރަށް ގިނަ ވަސީލަތް ކުރުވިފައިވާ.

އެންމެ ފުރަތަމަ ދިވެހިބަސް ދިވެހި ކުރުދަނީ ކޮބައިތޯއެވެ؟ އެއީ ދިވެހިބަސް ގެއުޅި ކުރުވުން ކުރިއެރިވާ ތަރުޖަމާ ނަހުމު. ރަށްވެހިވުމުގައި މިހަސަކުގެ ބޭރު ބަސްބަސް ދިވެހިބަސްނަށް. އަސްލުގޮތުން ދިވެހިބަސްނަށް ވިޔަފާރިގޮތުން، ދިވެހިބަސްނަށް ކާރިގޮތުން ބަދަލުކޮށްގެން ބޭރުބަސްތަކުން. މިއީ، ހުރިހާ ބަހެއްގައިވެސް ބޭރުބަސްތަކުގެ ވަސީލަތެއް. ދުނިޔޭގެ ހުރިހާ ބަހަކުވެސް އެހެންބަސް އަދުބަސް ފުއްސަރި ކުރުވިފައިވާ ބަސްބަސް.

މިފަދަކަމުގެ ފުރުޞަތު އަދުގަސިލު ބޭރުބަސްތަކު ފުޅަބައިލުމުގެ ތަސް ދިވެހި ބަހަށް އެންމެ އަދި ހުރިހާ އުސޫލުތަކު ވަސީލަތުގެ ހުސައިން ސަލާމްއާއި ފުޅަބައިދާކު ތަރުގައި ބާރަން ކުރުވިފައިވާ ފަދައިން އޮތުމާ ބަހަކުން ދިވެހިން ބަސް ނަގައިފައިވާ.

މިގޮތުން ދިވެހިބަސް ދިވެހިކަމުން މިސާލުތަކުން ބޮޑުވެފައިވާ އުސޫލުތަކަކީ:

ހ. ބޭރުބަސްބަހުގެ އަކުރު ބަދަލުކޮށްގެން ބަސްނެގުން.

ށ. ބޭރުބަސްބަހުގެ ބަދަލުގައި ބޭރުބަސް ބޭނުންކޮށްގެން ބަސްނެގުން.

ނ. ބޭރުބަސްބަހުގެ މަފްހޫމު ތަރުޖަމާކޮށްގެން ބަސްނެގުން.

ރ. ބޭރުބަސްބަހާ ގުޅޭ ދިވެހިބަސް ބޭނުންކޮށްގެން ބަސްނެގުން.

1. ބޭރުބަސްބަހުގެ އަކުރު ބަދަލުކޮށްގެން ހެދިފައިވާ ބަސްބަސް

މިސާލު:

ޤިސްޠު	ކިސްތު
ޙާދިޘާ	ހާދިސާ
ބުރުގާއު	ބުރުގާ
ސަލާމް	ސަލާން
ގަލަމް	ގަލަން

ހިންދީ، ފާރިސީ އުރުދޫ:

ޕޭޝްކާރު	(ފާރިސީ)	ހިސާބުދާރު
ނަރުގިސް	(އުރުދޫ)	ނަރުދީ
ބަނދަރުގާހް	(ފާރިސީ)	ބަނދަރުގާސް

ބޫޓްސް	(ފާރިސީ)	ބޫޓްސް
މައުސިމް (އަރަބި) / މައުސަމް (ފާރިސީ)		މޫސުން

މަލިޔާޅަމް / ހިންދީބަސް:

ފަތްޗަރު	ފަތްޗަރު
ތާލު	ތަލު
ތޯސި	ދޯސި
ފާޅަމް	ފާޅަން
ކޮފަމް	ކޮފީ

އިނގިރޭސި:

ފާރުމިޓް	ހުއްދަ (އެޕްރޫވަލް / ކަސްޓަމްސް)
ބޮކްސް	ބޮކްސް / ބޭކްސް
ޕެއިންޓް	ޕެއިންޓް
ބޮތަލް	ފުޅި
ސްކޫލް	އިސްކޫލް / ސްކޫލް / އިސްކޫލް

2. ބޭރުބަސްބަހުގެ ބަދަލުގައި ދިވެހިބަސް ބޭނުންކުރުން

ބޯޑިންގ	ދަނޑުލާ
ސިރިންޖް	ވިހުގަނޑު
ޝޮޕިންގ	ތަށްފަޅި
ގައުންޓަރ	ކުޅަ
ޓޭބަލް	ތާވަލު

3. ބޭރުބަސްބަސް ތަރުޖަމާކޮށް ބޭނުންކުރުން

ޖަރނަލިސްޓް	ނޫސްވެރިން
އެއަރޕޯޓް	ވައިގެބަނދަރު
އެނަރޖީ	ހަކަތަ
ޓޫރިސްޓް	ފަތުރުވެރިން
ހޮސްޕިޓަލިޓީ	މެހެމާންދާރީ

4. އެހެނިހެން ބަސްތަކުގެ ދިވެހި ބަސް ބޭނުންކުރުން

ވަކީލް	އިންސާފް
ގުޅުން	ހަވާސްތުން

ފޮނުވީ	މިސްކަސް
ގޮތްސަރި	ބަސްކަށުގެ ބަރާން
ފްލޮރިޝް	ކަރިވަތް

- އަދި މިގޮ އިތުރުން ދިހަސް ގުޅުވައިގެންވެސް ބަސްކަރުއްވާ.
  ކިތަ-އަދުވ، މަތިކަދުވ-ސިވަ-މާތި

- އަދި ދުޅިން ބަހުން ހުރިފައި ހުނަހު ހަރުހަރުގެ ފިޔައަކުރުތައް ބޭނުންކުރެވޭގޮތުން ބަސްތިރިފައި ހުރި. މިސާލަކަށް ކަ ހަ ރަ ވަ (ކަރަހުޖް ހަކަތަ ވަލިވަރަކަށް ރައްކާކުރިވެފައި ހުރިއޮތުކަވު) ގެތިޖ މިސާލަކީ، ދިރާގު - ދިވެހިރާއްޖޭގެ ގުޅުން.

މިހުން އިތުރު ހަމަޖެއްސުން ކުރުމަށް ދިވެހި އަދަބަކަށް ދިވެހި ވަރުވަރު ފުރަސަތުތަކުގެ ފުރުސަތު ހުރިގޮތް.

ބަހުގެ އިތުރުކުރުން މިއަދުގެ ބޭނުންތައް ހުރިމަތިކަށް ބޭނުންކަންކަނ ބޭނުންތެރިކަން ގެއްލިގެން ކަމަށް ވާކަމަށް. އަދި ހިއްސާ ތިރީ ބަސް ދުއްސަކިއުރީ ކުރަމުންދަނީ ކުރުތެރިކަމުގެ ކަލައް. އިހަމަކު ބޭނުންކުރާ ދިވެހި ކަހަލު ތެރިންވެސް ދުނިޔެވިޔަން ބަހުގެ މަނާތަކީ ބާރުބަރިކަމާއި ރަގަނާކަން ބަސް ދިވެހިތެރިކަން ރައްކާތެރިކުރަން ޖެހޭނެ.

ދިވެހިބަހަށް ފާގަތި މުސްތަޤުބަލެއް !
ވަރަސްދާވެއަރައިކާ

ކަރުދާސް ތައްޔާރުކުރީ: އަބްދުﷲ ސާދިޤު
ނާއިބު މުދިރު
ދިވެހިބަހާއި ތާރީޚަށް ޚިދުމަތްކުރާ ޤައުމީ މަރުކަޒު

بسم الله الرحمن الرحيم

ދިވެހިބަސް ދިވެހި ކުރުމުގެ މަޝްވަރާ ބައްދަލުވުން
1995 ނޮވެމްބަރު 1 - 2، މާލެ

ބޭރު ބަސްބަހުގެ ލަފުޒުތައް ދިވެހި ކޮށްދިނުމަށް ކުރުމުގެ މަސައްކަތް ކުރެވޭތޯ

ބޭރުބަސްބަހުގެ ލަފުޒުތައް ދިވެހިކޮށްގެން ބޭނުން ކުރުމަކީ ދިވެހިން ކުރީއްސުރެ ކުރަމުން އަންނަ ކަމެކެވެ. މިހާރުވެސް އެމަސައްކަތް ކުރެވިގެން ދެއެވެ. މިހާރު އެ މަސައްކަތް ކުރާ ފަރާތަކީ ދިވެހިބަހާއި ތާރީޚަށް ޚިދުމަތްކުރާ ޤައުމީ މަރުކަޒެވެ. ދިވެހިބަހާއި އަދަބިއްޔާތު ކުރިއެރުވުމަށް މަސައްކަތް ކުރުމަކީ އެ މަރުކަޒުގެ އެއް މަސައްކަތެވެ.

ބޭރުބަސްބަހުގެ ލަފުޒުތައް ދިވެހި ކުރުމުގެ މަސައްކަތް ދިވެހި ބަހާއި ތާރީޚަށް ޚިދުމަތްކުރާ ޤައުމީ މަރުކަޒުން މިހާރު ކުރާ އެއްގޮތަކީ ސަރުކާރުގެ އެކި ދާއިރާތަކާއި އަމިއްލަ އެކި ދާއިރާތަކުން ބޭނުންވެގެން އެދިވަޑައިގަންނަވާ ބަސްބަސް ދިވެހި ކުރުމެވެ. މިގޮތުން ބަސްތަކެއް ދިވެހިކުރަން އެ ފަރާތަކުން ފޮނުއްވާ ކަރުދާސްތަކުގައެވެ. މިގޮތުން ކަރުދާސް ބަސްބަހަށް ދިވެހިކުރުމުގެ މަސައްކަތް ކުރިއަށް ގެންދިއުމުގައި ބަސްތައް ދިވެހިކުރެވޭތީ އެކަމުގެ ކޮށްކޮޅުތަކުގެ ލަފާދިން ކުރެ ކޮމިޓީއެއް ނަގައިގެންނެވެ. އަދި އެބަސްބަހަށް ކުރަނީ ދާއިރާގެ ބާރުވެރި ނުވަތަ ބޭރުގެ ކަމާބެހޭ ފަރާތް ބައިވެރި ކުރެވިގެންނެވެ. މިކޮމިޓީން އެބަސްބަހަށް ދިވެހި ކުރުމުން ދެން އެބަސްބަހަށް ކުރަނީ ދިވެހި ބަހާއި ތާރީޚަށް ޚިދުމަތްކުރާ ޤައުމީ މަރުކަޒުން. އެ މަރުކަޒުން ފާސްކުރުމުން ދެން އެބަސްބަހަށް ބޭނުން ކުރަނީއެވެ.

ތިރީގައި މިވަނީ މިގޮތުން ދިވެހި ކުރެވިފައި ހުރި ބައެއް ބަސްބަހެވެ.

CONDENSATION	އާވި ފެންވުން	AGE GROUP	އުމުރުގެ ފުރާ
WHOLESALE TRADE	ގަނޑުކޮށްމުދާ ގަނޑުވިއްކުން	ALLOWANCE	އިނާ
DEW POINT	އާވި ފެންވާ ދަރަޖަ	ABORTION	ހަށްދަރުން ނެއްޓުވުން
DECIMAL	ދިހަވަރު	BAROMETER	ވައިބާރުމިނު
ESTIMATE	އަންދާސީ ހިސާބު	BED COVER	މިޔަލޯދި
FOG	ބޯ ދުންފިނި	BED SHEET	ފަރަސްފޮތި

NORTH POLE	އުތުރުކޮޅު	FOREWARD	އިސްބަސް
PHASE	ފިޔަވަޅު	FIRE-EXTINGUISHER	އަލިފާން ނިވި
PERCENT	އިންސައްތަ	GLIDER	ގްލައިޑަރު
PAVEMENT	ދުވާރު	GDP	ޖީޑީޕީ
PELVIS	ކަށިވަޅު	GNP	ޖީއެންޕީ
RURAL AREA	ރަށްފުށުގެ ސަރަހައްދު	HOUSEHOLD	ގޭބިސީ
RETAIL	ވަކިވަކިން	HAZE	ހަނަފިނި
REVOLUTION	ދައުރާކުރުން	INTERVIEW	ބަސްދީގުޅުން
ROTATION	ދައުރުކުރުން	IN-MIGRANTS	ބިރަށްފުރިން
SESSION	ދައުރު	IMMIGRANTS	ބޭރަށްފުރިން
SPOUSE	ކައިވެނީގެ ބައިވެރިޔާ	LEAK	ހިދުން
TERRACE	ސަތަ ފެންގަ	LATENT HEAT	ފޮރުވިފައި ހޫނު
URBAN AREA	މަދަނީ ސަރަހައްދު	MIST	ދުންފިނި
VAPOUR	އާވި	NETWORK	ވިއުގަ

ބޭރުބަސްތަކުގެ ތަރުޖަމާއް ދިވެހި ކުރުމުގެ މަސައްކަތުގެ ކުރާނީ ގޮތަށް ގޮތެއް ދިވެހިކުރުން ބޭނުންވާ ބަސް ބަސްތަކަށް އިޞްލާހު ކުރެވުން އެއްވެސް ދިމާލެއް ނުކުރެވޭ. މިގޮތުން އިޞްލާހު ކުރުވުން ބަސްތަކުގެ ބަދަލުގައި ބޭނުންކުރާ ދިވެހިބަސް ފޮތްތަކުގައި އެކަމާ ވަކިން ބެލިފައެއް ނުވެއެވެ.

ބަސް ބަސްތަކަށް ދިވެހި ކުރުމަށްފަހު އެއްވެ ކުރުމަކުން ފައިދާކުރެވޭ ސިފައިގެ ކުރުވެއެވެ. އަދި އިޞްލާހު ކުރުވެއެވެ. މިއީ ފަހަރު ނުވަ، ބޭނުންވާ ފަރާތްތަކަށް ބަލައެވެ. މިގޮތް މިކަން ކުރުވުމަށްވާ ބައެއް ބަސްބަސް ނުވި އެއްވެ ގޮތްތަކީ ބޭނުމެއް ނުކުރެއެވެ. މިކަމުގެ ސަރަހައްދުތަކި އަދަދު ގިނަ ބަސްބަސް އެއްވެގެން ފޮތްތަކުގެ ބަހާއި ގޮތަކަށް ވާނަކުރެވޭ ދައުރާކަށް ހަމަޖެހިގެން އަޅުގަނޑުމެން އެއްބަސްވެގެން އެގޮތް ނުދަންނަވާލަމެވެ.

ބޭރުބަސްބަސް ދިވެހި ކުރުމުގެ ގަވާއިދެއް މިގޮތަށް ކުރެވުން ތާއީދު ބައެއް މިފަދަ ގޮތުން އަދިއްޔާތުން ބަސް ބައެއް ބަސްބަހުގެ ބަދަލުގައި ދިވެހިބަސް އުފައްދަވައިގެން ބޭނުން ކުރައްވައެވެ. ބަސް ބައެއްގެ ބަދަލުގައި ދިވެހިބަހެއް ހައްދަވާފަ އެ ބޭނުމަކަށް ފުރިހަމައިގެންނަވާ ގޮތްކަމުގެ ދިވެހި ބަހާ ފާނަހަކުރުމަކީ ގަދަދަ ވަރަށް ގިނަ ބަސްބަސް ހަދަހަދައިގެން ހުށަހަޅުއްވައެވެ. ބައެއް ފަހަރު ވަކިކަން މިގޮތަށް ހަނަހަޅުއްވައެވެ. އެއީ ބައި ފަހަރުކަން ހަހަރު ނިޔާއްވައެވެ. މިއީ އެއްގަނޑުގެން ވިސްނާލާން ޖެހޭނެ ނުކުތާއް ކަމަކަށް އެއްގަނޑު ދާކަމެވެ. ބަސް ބަހެއް ކުރުމުގެ ގަވާއިދު ސަރަހައްދު ފަހި އޮތިއް ހުށަހަޅު މިވަރަ ކަންކަމުގައިވެސް ބަހަކަން ވާނުވާނީ އެ އޮތިގެ ބަހެވެ.

މިހާރު އެއްގަނޑުގެން އެކިއަހި ފަހަރު ބަޔައިދަން ވެއް ކަމަކަށް އެއްގަނޑު ދާކަމެވެ. ބަސް

ބަސްބަހުގެ ތަރުޖަމާއް ދިވެހި ކުރުމަށް އެއްގަނޑުގެން މިކަމާ ގަވާއިދުތަކާ ކުރިއަށް ގެންދަނީ ކަމަ

މިހާރުވެސް މިކަހަލަ ގޮތްތައް ނުވަތަ އެހެން ގޮތަކުން ބަދަލު ކުރަންވީ ބަލައިލުމުންނެވެ. ބޭރުން ގެނައުން
ދިވެހި ބަހުން ނުލިބޭނެ ބައެއް ބަހުގެ ބަސްތައް ކުރަމުން ކުރަމުންދާތީ އެބަސް އިއްތިހާދުގެ ކުރިން ދިވެހި ބަހުގެ
ހުރިހާ ގޮތެއް ސާފުކުރުމަކީ ވަރަށް މުހިއްމު ކަމެކެވެ. އަދި އެގޮތުން އުފެދޭ ދިވެހި ބަސްތަކުގެ އިތުރު ކުރުން ގޮތްތަކުން
ސާފުކުރުމަކީ މުހިއްމު. އަދި އިސްލާމީ ބަސްތަކާއި ބަހުރުވަތަކުގެ ބަނދަރުގައި އަރަބި ބަސް ހިސާބަށް ބަހުރުވަ ހިސާބަށް
ހޯދިދާނެ ވިއްކުމުގެ ބަނދަރުގައި ގަނޑުކޮށް ވިއްކާ ހިސާބަށް. އަދި ރަށްއިރުގެ ވިއްކުމުގެ ބަނދަރުގައި
ފަޔަވަޅުން ވިއްކާ ހިސާބަށް ގެންދެވިފައެވެ.

ކަރުދާސް ތައްޔާރުކުރީ: މުޙައްމަދު ޝާކިރު ޙަލީލް
ޑިރެކްޓަރ
ދިވެހި ބަހާއި ތާރީޚަށް ޚިދުމަތްކުރާ ޤައުމީ މަރުކަޒު

بسم الله الرحمن الرحيم

ދިވެހިބަސް ދިވެހި ކުރުމުގެ މަޝްވަރާ ބައްދަލުވުން
1995 ނޮވެމްބަރު 1 - 2 މާލެ

މިހާރު ދިވެހިކުރެވިފައިވާ ލަފުޒުތައް އާންމުކޮށް ބޭނުންނުކުރަނީ ކީއްވެ؟

ކޮންމެ ކަމެއްވެސް ފުރިހަމަވެގެން އަންނަނީ އެތައް ކަމަކާ ގުޅިގެންނެވެ. އެތައް ބައެއްގެ ހިއްމަތާއި، އެތައް ބައެއްގެ އެހީތެރިކަމާއި، އަދި އެތައް ބައެއްގެ ނަސޭހަތާއި އިރުޝާދުވެސް ލިބިގެންނެވެ. އިންސާނުންނަށް ބަލާއިރުވެސް މިކަންއޮތީ ހަމަމިހެންނެވެ. ކުއްޖަކު ބޮޑުވެ ފުރާފުރިހަމަވަނީ އެކުއްޖާގެ މައިންބަފައިންގެ މިންނެތް މަސައްކަތުންނެވެ. އެމީހުންގެ އަރިހުގައި ދުވަހުން ދުވަހަށް ކުރިއަރަމުންނެވެ. ކުއްޖާގެ ވަރުގަދައި މައިން ބަފައިން އަޅާލާ ދޫކޮށްލައިފިނަމަ އެކުއްޖާ ބޮޑުވުމުގައި ގެއްލުން ހުރި ނުރައްކާތެރިކަމުގެ ގޮތްގޮތެވެ.

ޤައުމުގެ މާދަރީ ބަހަކީވެސް ހަމަމިފަދައިން ހެދިބޮޑުވާ، އަދި ފުރާ ފުރިހަމަވާ އެއްޗެކެވެ. އެޤައުމުގެ ފަރުދުން އެބަހަކާމެދު ފަރުވާ ބެލެހެއްޓުން ކުރަންޖެހޭނެއެވެ. އެބަހަކީ ކާތިރި ނެތި މިންވަރަކަށެވެ. ހަމައެހެން އަދުގެ ޒަމާނުގެ ފެށުމުގައި ދިވެހި ބަހަށް ވެސް މިއަދު ހަމަ ދިމާވެފައިވާ ހާލަތު ހިތިކަމާއެކު ދެކެން ޖެހެއެވެ. އަސްލަކީ އަދުގެ ޒަމާނުގެ ޚާއްޞަ ކިޔަވައިން ބަހަށް ދެއްވާވަރު ސަރުކާރުން ކަމާއެކު އަދުގެ ޒަމާނާ ސަމާލުކަން ކުރަމުންނެވެ.

އެހެނިހެން ބަސްބަހަށްވުރެ އެއްފަދައިން ދިވެހި ބަސް ވެސް ކުރިއަށްދިއުމަށްޓަކައި ވަފާތެރިވުމަށް ބާރުއަޅާނެ އަރިހުގައިވާ އެކިއެކި ފަރާތްތަކުގެ އަރިހުގައި ދަސްކުރުން ކުރަންޖެހޭނީއެވެ. މިހާރު ބައްލަވާ ކިބައިގެ އިޙްސާސްތަކެއް ހަމަހަމަކުރެވިދާނެއެވެ. އެހެންކަމުން ބަހަށް ބަރާބަރު ދިވެހި ބަހަށް ބަސްބަހުގެ އަރިހުގައި ކުރިއަރުވާލުމަށް ބަލައިގަތުން ކުރިއަށްދިއުމަށެވެ. ހަމައެހެން ބަސްބަހަށް ބަލައިގަތުން ދެކޮޅުހެދުމުގެ ގޮތުގައި ދިއުމެވެ.

އެކިފަރާތްތަކުގައި ބަސްބަހަށް ދިވެހި ބަހަށް ވަރަށް ބަރާބަރު އެއްވެސް ގޮތަކުން އެހެނިހެން ދިވެހިބަސް އެއްވެ ތިބި ބަހަށް ދިވެހިބަސް އެއްގޮތަށް ބަލައި އަހަރެ ދިވެހިބަހަކީ. އެހެނިހެން ފަދަ މިފަދަ ކަމެއް ކުރާ ބަސްބަސް ދިވެހިކޮށް ބޭނުންކުރުމެވެ. ހަމައެހެން މިހާރު ހިމަނާ ބަހެވެ. މިހާރު ދިނަ ބަސް ދިވެހި ބަހަށް އަންނަނީ އެބަހުންނެވެ.

ދެން އޮތީ މިގޮތަށް ދިވެހިބަހަށް ވަންނަމުން ދިވެހި ކުރުމުން ގެންދާ ބަސްތަކަށް ޚާއްޞަކޮށް ބޭނުންކުރާ ނަމަވެސް ނަމަށް ބަލައިދެއެވެ. އަދި ބޭނުންކުރާ ބަސްބަސް ބޭނުންކުރާ ދުވަސްވަރުން ޢާއްމު ސަބަބަކީ ބޭނުންކުރާ ސަބަބަކީ ކަންބޮޑުވާ ބަލައިދެއެވެ. މިކަމަށްޓަކައި ވަރަށް ގިނަ

ބަޔެއްގެ ހިޔާލުތަކެއް ހުށަހަޅައިދިނުމެވެ. ސަރުކާރުގެ ތަރުޖަމާކުރުމުގެ ކަންކަމުގައި ބައިވެރިވާ ބައެއް ބަސްތަކަށް
މުޤައްދިމާ ގޮތުގައި ދަށުން ބަޔާންކުރެވޭ. މިސާލަކަށް: އިނގިރޭސިބަހުން ދިވެހިބަހަށް އެއް ބަސް ބަދަލުކުރުމަށް:-
މިބަސްފޮތުގައި ބޭނުންކުރާ "ބަސްތަކަށް ބަސްބަދަލު" ދިނުމަށް ގަވާއިދެއް ހަދާފައިވޭ. އެގޮތުން
ދިވެހިބަހަށް ބަދަލުކުރާ ގޮތުގައި އިނގިރޭސިބަހުގެ ބަސްތަކުގައި އޮންނަ ގޮތްގޮތަށް ބަލައިގެންވެ. އެބަހުގެ
ސަބަބުތަކަށް ރިޢާޔަތްކޮށް އަކުރުތަކާ ގުޅުން ހުރި ގޮތްގޮތަށް ބަލައިގެން އެބަސް މާނަކުރެވޭނެ ގޮތް ދޭހަވާނެ
ދިވެހިބަހުން ބަދަލުކުރެވޭ ގޮތަށެވެ. "އިނގިރޭސިބަސް" ގެތެރޭގައި ލިޔެފައިވާ ބަހުރުވައިން ބަދަލުކުރާނަމަ
ދިވެހިބަހަށް ގެނެސްދިނުމަށް ބަލަން ޖެހޭނީ އެ ބަހުގެ ސިފަތަކާއި ބަސްބުނާ ގޮތުގެ ކުރިމަގު މާނަ
ބަލައިގެން ނިންމާލެވޭ. އެހެނިހެން ބަސްބަސްގަނޑަކުން އިބާރާތް ލިޔުމުގެ މަޤްސަދު އެނގިގެން އޮތުމަށް
އެބަހުގެ ކުރިން ބަސް ބަދަލުކުރެވޭ. ގަވާއިދެވެ. ޢާއްމުކޮށް "ބަސްތަކަށް ބަސްބަދަލު" ދިނުން މިގޮތަށް އިތުރުން
ދިވެހިބަހުގެ ލިޔުންތެރިކަން ފުޅާވެ. އެއްގޮތަކަށްވެސް އިބާރާތް ނިސްބަތްކުރެވޭ. އެހެން ގޮތަކަށް ދިވެހި
އިނގިރޭސިބަހުގެ ބަސްބަހުން ދިވެހިބަހަށް ގަބޫލުކުރެވޭ ބަސްތަކަކީ ތަރުޖަމާކުރުމުގެ ވައްތަރެވެ.

މިބަހުގެ ދެބަސް ދިވެހިބަހަށް ބަސްބަދަލު އިނގިރޭސި ބަހުން ބަސް "ދެބަސްފޮތް" އަދި ދިވެހިބަހުން
ބަދަލުކުރާ "ވާހަކަ" އެވެ. މިބަހަށް ބަދަލުކުރާ މުޤައްދިމާ ގޮތުގައި ބަހަކަށް އަދި ނިމުނެވެ. ސަބަބަކީ
ކުރެވޭ ކަމަށް އިނގިރޭސި އެއް ފަސް ފަސޭހައެވެ.

ބަސްބަދަލުގައި މިކަން ބަލައިގަތުމަށް އެއް ބަސް ހުރިހާ އެއްބަސްތަކާދޭ ހުރިހާ ބަހުން ބަލާ ހިނގާ
ދިގު ބަސް ގޮތުގައި ދަރުބަދަލުން ދިވެހިބަހުން ގޮތުގައި ބަސްބަދަލުގައި އެކި އެކިގޮތްގޮތަށް ބަސް އެއްކަލަ
ނިކަން ރަނގަޅަށް ފުރުޞަތުތަކެއް ލިބުމުގައި އަމާޒު ބަހަކަށް ބަދަލުވެ. ބަދަލު ގަދަކަށް ފަހުން ގަދަކަން ހަރުދަ
ހަރުދަނާ ފަރުދުންނެވެ. އެހެނިހެން ބާރު ބަސްބަހުގެ ބަދަލުގައި ދިވެހި ބަހުން ބަދަލު ބަސް ބަހަނޑުން ވަކި
ބަސްތަކުގެ ފިކުރުތަކާއިމެދު ބަސްބަދަލުކުރެވޭ.

މިގޮތަށް ގެނެވޭ ބަހާ ބަސްބަދަލުގެ ވުޖޫދު މިބަހު އެއްގޮތެއްވުން ފަސޭހަކުރާ ދިވެހިބަހުގެ
ބަސްބަހުން ބަދަލުކުރާ ދިވެހިބަހުގެ ސަބަބު ފުރުޞަތު އެބަހުގެ. މިސާލަކަށް "އިންގްލިޝް ބަސް"
ގެ ބަދަލުގައި ދިވެހިބަހުން އިނގިރޭސި "ވަކި" މިބަހެވެ. ބިދޭސީ ގޮތުގައި ބަދަލުކުރާ ވަރަށް ރަނގަޅު
މިބަހާ އިނގިރޭސި ބަހާ ގެނެވޭ. ހަމަހަމަކޮށް ބަހެއް ބަސްބަހެއް ގޮތުގައި ހުރުމަށް އަސްލުގައިވާ
އަހުރުމެން ހިސާބަށް ބަލާލާ ގެންގުޅޭ ހަމަހަމަކަމާއި އަދި އިނގިރޭސި ބަހަށް ގޮތުން ހަދައިގެންނެވެ.
މިސާލަކަށް "ޖަރަލް" މާނަ "ބަރަބަރު" އެނގިއެވެ. މިބަސްފޮތް ގެނެސް ކުރުވި ބަހެވެ.

ވީމާ ދިވެހިބަހުގެ ބަދަލުގައި ބަހާއެކުވެރި މިފަދަ ބަސްތަކެއް ވިސްނާލަން
ޖެހެއެވެ. ދިވެހިބަހުގެ އެހެނިހެން ބަސްބަހުން ދަލީލުތަކެއް އެބަސް ބަހުގެ އަދުގެ ބަހުރުވަތަކެއް
އެބަހެއްގެ އަސްލުވުރެ ވަރަށް ބޮޑަށް ހިނގާ ބަހުގެ. މިސާލަކަށް ދިވެހި ބަހުން އިނގިރޭސި
ޒިޔާދަކޮށްދޭން ވަދެވަރު އެއްބަސް އެއްގޮތަށް ގެނެސްދެވުނެވެ. އެއީ އިނގިރޭސި ބަހުގެ ބަސްބަހުގެ
ފުދޭހާ ވަކިވަކި ބަސްގަނޑެކެވެ.

އަދި ދިވެހިބަހުގެ ވަސީލަތެއް ބަސްބަހެއް އެހެންބަހަކުން ދިވެހި ބަހު އަދި އެއްބަސް
ސަބަބެއްވެސް ވެއެވެ. އެއީ ބަސް އެއްގޮތެއް ކަމެވެ. ވަކި އެކިބައިގެ ބަސްބަހުގެ ބަހުގެ ވަކި

މަދަރުސާއަކުން އިދިގެން ހަދައިދިން ބަޔަކުން ވިދާޅުވެސް އެބަހުރި އާއްމުވާނީ ނޫޒާއެ ޖީޖީ ނޫސްބަޔާން ފަދަ
މިޒާތުގެ އިރުގައެވެ. އެބަޔަކަށް ފުރާނަ އަތުވެދިޔުން އެވަސްދަތުރު ގެދޮރުވެރިވެގެންނެވެ. ހަމަވެސް
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ތަރުތީބުކޮށްދެވޭގޮތަށް މިހާރު ދިވެހިބަހަށް ތަރިކަން ހިތްވަރުދިނުމަށް ފަހުން މަޖިލިހުން އެފަދަ
ބަސްބަސް އުފެއްދުމާ ކުރެއްވުމަށް މިޒާތަކުން ނުކުމެއެވެ. ފުރިހަމައެއް ސިފަކުރުމަށް ފާހަގަ ގެންގުޅުމަށް
ނަމަވެސް މިނިވަންކަން އެކަށީގެން އަންނަނި ނޫނީވެއެވެ.

ދިވެހިބަހަށް ބަދަލު ކުރެވުމުގައި ބަސްބަސް ބޭނުންނުކުރާ ގިނަގަނަ ސަބަބުތަކެއްވެސް
އެބައުޅެއެވެ. އެއްވެސް ދިރުންތެރިންގެ ހިތްހުރުވާ ބަހާރުވާ ހިތްވަރުދިން ކުރިއަށް ބޭނުންކުރާ ހިތްވަރުގެއެވެ.
އިސްވެބަޔާންކޮށް ވާނީ ދިވެހިބަހުގެ ބަސް ދިގުކުރުމެވެ. މިކަމާ ގުޅިގެން އެއްބަސްވެ ނުވެވުނެވެ. އެއީ މިކަމުގައި
ހަމައެކަނި ދިވެހި ބަހުގައި އެކި ކަމެއް ނުކުތެވެ. އަދިގަނޑުވެރިން އެކުގެ ތަޢުލީމީ ޢިލްމީ ތާރީޚީ ބަހުގައިވެސް
ފުރިހަ ބަހަކީ ކުރުކުރު ބަސްތަކުގެ ގުނުނުވާކަން ނެތެވެ.

މިހާ ބަސްތަކުގެ ބޭނުން ދިރުމަށްދާ ބޭނުންކަމެއް ނުވެއެވެ. ކުރުމުގެ ކަމުގެ ޓަކައިވެސް އަދަބު
ފަހުގެ ގަތާތަކުގެ އިސްލާމީ ޤާނޫނީ ކަނޑައެޅެވެ. އެއްބަސްވާ ދިރުން ކުރާ ބަސްބަސްވެސް
މިދިނުމުގެ ޤާނޫނީ ގޮތުގެ ބޭނުން ކުރުގެ ދިފާއުގެ އިސްލާމީ އަދަބު ފަހަކަށް އެރަޓަކުން
ބަހަކުން ވެފައިވެއެވެ.

މިހާ އަދަބު ދަރުމަދާ ބަސްބަސް ފުރިހަމަ އަދިވެސް މިޒާތާ އަރުވާ ދިރުމަށް ޤަވާއިދު
ޤާނޫނުގެއެވެ. އެއްބަސްވުން ދަރަނި ބަހުގެ ފުރިހަ އިންސާނީ ގާނޫނީއެވެ. ދަރަނި މިޒާތުގެ ބަހަނަ
ދަރަނި ބަހުގެ ޢައްމު ކުރުމަށް ނުވެއެވެ.

ކަރުދާސް ތައްޔާރުކުރީ: ޢަލީ އަޙްމަދު ޝާފިޢު

بسم الله الرحمن الرحيم

ދިވެހިބަސް ދިވެހި ކުރުމުގެ މަޝްވަރާ ބައްދަލުވުން
1995 ނޮވެމްބަރ 1 - 2 މާލެ

އަރަބި ހުރޫފު ބަސްބަސް އާންމުކޮށް ފެތުރުމަށް ހަދާނެގޮތް

އިންސާނުން ވާހަކަދައްކައިދޭ ކަންތަށް ބަހަކީވެސް އެބަހެއްގެ ވެރިއަން ބޭރުބަސްބަހުން ހަވާލާދީގެންވާ ބަދަލުވަމުން ދެމިއޮވެމުންދާ ބައެއްވެ. ދިވެހި ޙާއްޞަކަމަކީ ދުނިޔޭއާ ގުޅުން ކެނޑި ގޮތުގައި ފަހަކާޖެހެންދެން އޮތް ގައުމަކަށް ވިޔަފާރިވެސް، ޙާއްޞަ މީހުން ބޭރުތަކާ ބެހޭ ކަމަށް ބޭރުމީހުންނާއި ސިފަވެގެން އައިސް ޙާއްޞަގައި މަސްއޫލިއްޔަތަކުން ފެނުމުން ކުރިން ދެންނެވިގޮތަށް ބޭރުބަސްބަހުގެ ހަވާލާދީގެން ދިވެހި ބަހުގެ ވެރިއަން ވަނީނަން ފޮނިއޮވެ. އަދިއަދަށް ދާންދެންވެސް އެކަން މިއުޅޭގޮތަށް ކުރިއަށްދެވޭ.

އިލްމުވެރިންނާއި ލިޔުންތެރިންގެ ލަފާ ހޯދުމަށްޓަކައި، އެހެން ތަފާތުވުމަކީ ހިތާމަޔާބޭރުބަސްބަހުގެ އިތުރަށް، ދެކެވުނު ބަސްތަކުގެ ސަބަބުތަކުގެ ކަމާބެހޭ ދާއިރާތަކުން ދެރައިނު ބަސްތަކުގެ ދިވެހިބަހުގެ ވެރިއަން ވަނީނަމުންދެވޭ.

މިދާއިރާ، ބޭރުބަސްބަހުގެ މަސްއޫލިއްޔަތާއި ބޭރުބަސްބަހުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު ބަދަލުކުރުމައި އަރަބި ހުރޫފުބަސްބަސް ދިވެހިބަހުގެ ވެރިއަން ވަނީނަމުން ދާއިރާ އަރަބި ހުރޫ ބަސްބަސް އާންމުކޮށް ފެތުރުމަށްޓަކައި މިކަމާ ކުރެވޭ މަސައްކަތް އިސްކަން ފުރިހަމަ ހުރިހާ ކަމަކުން ފެންނަހަމަކުރުމައި ދަންނަވަމެވެ.

މިކަމާ:

ބޭރުބަސްބަހުގެ ބަދަލުކުރުމައި އަރަބި ހުރޫ ދިވެހި މަސްއޫލިއްޔަތު އާންމުކުރުމަށް ބަދަލުކުރުމަށާއި، މިކަމާ ކުރެވޭ މަސައްކަތަކީ، ބަހުގެ އުފެއްދުމުގެ ބައިތައް، އެކަން އާންމުކުރުން އިޞްލާހުކުރުމާއި، އެފަދަ ބަސްބަސް ދިވެހިބަހުގެ ލަފުޒުތަކާ ބަސްބަހުގެ ޤަވާއިދާ، އެފަދަ މަސްއޫލިއްޔަތުގެ ލިޔުމުގެ ތަރުތީބު ތަރުތީބުކުރުން އާންމުކުރުން ހިމެނޭގޮތަށް ގެއްލިގެންދިޔުން ބަދަލުކުރެވިފައިވެއެވެ.

އާންމު އިޞްލާހު:

ރާއްޖޭގައި ނުވަތަ ޓީ.ވީ.އިން ކުރެވޭ އާންމު އިޞްލާހުކުރުން ދިމާވާ ބަސް މަސްއޫލިއްޔަތު ކުރިއަށްގެން ހިނގަމުންދަނީ ދުވަހަކުވެސް ނުހުއްޓޭނެ. އަދި އިޞްލާހަށް، މަސްއޫލިއްޔަތު ކުރެވޭ އިޞްލާހުކުރުން ދާއިރާ، މަސްއޫލިއްޔަތު ދިވެހިބަހުގެ ބަސްބަހުގެ ގޮތުގައި ބަސްބަސް ކުރެވިފައިވާ ބަހަކަށް އާދަކޮށްގެން އެބަސްތަކުގެ ބަސްބަސް ކުރުމާއި ކަމެއްގެ މިސާލުތައް ކުރެވިފައިވެއެވެ. އެހެނީ ތަފާތު ބަސްތަކުން ހިންގުނު

އިއުލާނަށް، ކަންތައްތައް އިތުރުވި ހިނގައިދިޔަ އެއްގޮތަށްހުރުމެވެ. އެއީ ހިތްވަރާއި ދުވަހުން މަސައްކަތްކުރަން
ފެށުނުތަން އެކަނިކަމެވެ. އެހެން ކަމަކުން، ރާއްޖޭގެ ފެނުތަކީ ރަށެއްގެ ތެރެއަށް ވެސް ފެނުމުގެ އިއުލާނުގެ
ކުރިއަށް ވީމާ، އަދި އިތުރު ތަފާތު ކުލަވަރެއް ހުރުމެވެ. އެހެންކަމުން، ރަށުގެ އާއިލާއަށް ހިތް
ފަސޭހަކަމަށްވުރެ އަރާފައިވާ ބޭނުންކުރެވޭނެ ގޮތް އިތުރު މަގުތަކުގައި ފެނިގެން ނުކުތުމެވެ.

ފަތުރުވެރި:

ފަތުރުވެރިކަމަކީ އަތޮޅު މަޖިލީހުގެ އަމަލުތަކެއް ފަދަ އިސްލާމީ ދީނާ މުޅި ދުނިޔެ، ރަށްރަށް
ބޭނުންވާ މުޅިރަށް ތިލަ ހުރިކަމެވެ. އެއީ އެހެން ގައުމުތަކަށް ދެމިހުރެ ވީދު ފަދަ ކާބޯތަކެތި ހިމަނާ
އެއް ހުރިހާ ދިރުމުގެ ނަމޫނާއެވެ. ފަތުރުވެރި ހިމެނި އެކުގެ ދިވެހި ޤައުމިއްޔަތުގެ ތަރައްޤީ
ހިތްޖެހުން ބޭރުގެ ރާއްޖެތެރެގެ ތަރައްޤީ ހިތްވަރު ބޮޑުވާ އަދުގަދަ ހިތަށް އަރައެވެ. މިސަރުކާރު،
ފަތުރުވެރިޔާއި ވެސް ކުލުނބުތަކުގެ، ބިރުން ދުރުހެލި އިޤްތިޞާދީ ބަސްފިޔަވާލެވެ.

މިސަރުކާރު އަމިއްލަ ބައެއް ރާއްޖޭ ފްރާންސްގައި ފަތިހު ފުރުމަށް ޒިޔާރަތެވެ.
މިފްރާންސުގެ، ބޭރު ބަސްބަހުގެ ބައިވެރިވުމާއި ދިވެހި ބަސްބަސް ވާހަކަފުޅު، މިސާލަކަށް
ބަޔަކު ކުރުމުގެ މަގުއަށްވުރެ ފުރާވެ. މިހާރުގެ އަދި ދިރުމަތިލަ ހުރިއެވެ.

ކުރެވޭ މިހާރު ހަމައެކަނި ކުރެވޭ އިޤްތިޞާދު ހަމައެކަނި ދަތުރުތަކުގެ ތަރައްޤީ ކުރާ ވަސީލަތްތަކުގެ
މަގުތަކަށް އިސްލާމީ ހަމަހަމަކަން ބަލައިގަތުމަށް، ވަރަށް ބޭނުންތެރިކަމެވެ. އެހެން ކަމުން، ދިވެހިބަހުގެ ދިވެހި
ކުރެވޭނެ ވަސީލަތް ބައިވެރިވުމަށް، ދިވެހި ބަހައި ތާރީހުން ހިދުމަތްކުރާ ފަރުދު މަޑުމަޑުން ކުރެއްވި
ވަސީލަތްތަކުގެ ތަރައްޤީ، ބައެއްމަސައްކަތްތަކުގެ ތަރުތީބު، އިސްލާމީ މުސްލިމު ތަކަތަކުން ބަލައިގަތުން
ބައެއްގޮތުގެ. މިއީ ވަރަށް ފުރިހަމަ ކަމެކެވެ. މިއީ ވަރަށް ބޭނުންތެރި ކަމެކެވެ.

ބޭރުބަސްބަހުގެ ބަހުރުވައި ހުރި ދިވެހިބަސްބަސް އާންމު ކުރުމަށް އަދުގަދަ ފެށުނުބައެއް
ހިފެހެއްޓުމަށް ބަސްބަހައިޙާރަތެވެ.

އެއްވެސް ސަބަބަކާއި ނުލައި ދިވެހި ބަހުގެ ތަރުޖަމާ އަލަން ތަޢާރަފު ބަސްބަސް އާންމު
ކުރުމުގައި، ނުވެސް ވާނަމަނާއި، ރާއްޖޭ އެއި ޖީ.ޕީ. ގެ ފްރާންސްގެ މިންވަރު ބޭފުޅުންނާއި، ދިވެހި ބަސް
ހިފައިދޭއިރު ދުވަހެއްގެ މުހިންމު ކަމަކީ، ފާހަގަކުރުމަށް ދުރުން ނުފެންނާ މުހިންމު ކަމެކެވެ.

1. އަދުގަދަ ހިތުން، އަމަލު ހިތި ދިވެހި ބަސްބަސް ތަޢާރަފު ކުރުމަށް އިޢުލާން ކުރާއިރު،
   އެއީ ކުރެވޭ ބައެއްވެސް، މިތާ ހިފުމުގައި އަދި ވާހަކައިގައި ބޭނުންކުރާނީ
   ދުވަސް މިސާލުން ދިވެހިބަހެވެ.
2. އެދުރުބަސްތަކެއް އިއުލާން ކުރުމުގައި ގެދޮރު، ދިރުމުގެ ސިފައިގައި
   އަލަށްތަކަށް ފާހަގަކުރެވެ.
3. ދިވެހި ބަހައި ތާރީހުން ހިދުމަތްކުރާ ފަރުދު މަޑުމަޑުން ދިވެހިބަހުގެ އަޅާ ގެދޮރުން ހަދާ
   ބަހުގެ ފްރާންސްގައި އަދުބަސްތަކެއް ތަޢާރަފުކުރެވި، އެބަސްތަކެއް ބޭނުންކުރެވޭ ގޮތުގެ
   މަގުތަކަށް ވާހަކައިގައި، މިސާލުތަކަށް ދޭންވާނެއެވެ.
4. އަމަލު ތަޢާރަފު ކުރުމުން ބަސްތަކެއް ދިވެހި ދުވަހުގެ ރާއްޖޭގައި ރަށްރަށުގެ

ވަކިވަކިން ފޮނުއްވަން ވާނެއެވެ. މިގޮތުން ބަސްތަކެއް ފޮނުވާއިރު، ސުވާލެއް އޮތްނަމަ
އެސުވާލެއް ކަރުދާހެއްގައި ލިޔުއްވައި ފޮނުއްވުމަށް ދެއްވައިދެއްވުން އެދެމެވެ.

ބޭރުބަސްބަހުގެ ބަދަލުގައި އަކުރު ހުރި ދިވެހި ބަސްބަސް ބޭނުންކުރަން ޖެހޭގޮތުން ވާހަކަ
ލިޔެކިޔުމުގައި މިގޮތަށް ބައެއް ލަފުޒުތައް ޝާއިޢުވުމާއި ގިނަބަސްބަސް ބޭނުންކުރުމުގައި ވެސް ބައެއް ލަފުޒުތައް ފެނެއެވެ.
އެކުއެކީ ބައެއް ލަފުޒުތަކެއް ގަބޫލުކުރެވޭ ބަސްތަކެއް ބޭނުންކުރަނީ ގޮތެއް ނަމަވެސް ހުރިހާ، މިސާލު ދިވެހިބަހުގެ
ލިޔުމުގައި ހުންނަނަވާނެއެވެ.

އަކުރު ދޫކޮށް ބަސްބަސް އެއް ބާވަތުގެ ފޮނިގޮތެއް ދެނެގަތުމަށް އަށަގެ ދިވެހިބަސް
ބޭނުން ކުރެވޭ.

ބޭރުބަސްބަހުގެ ބަދަލުގައި ހުރި ދިވެހި ބަސްބަހާއި ބަޔަކާއި ވާހަކަދައްކާއިރު، ދިވެހިބަސް
ބަލަހައްޓާ ކުރިއެރުވުމާއި ކުރިއެރުވުމުގެ މަގުން ވަރަށް ބޮޑަށް ހިތްވަރު ލިބޭނެއެވެ. އެހެންކަމުން، އަކުރު
ދޫކޮށް ބަސް ވަކިގައި ހިފެހެއްޓުން ރޫހާ، އެހެންވެ ބަހުގެ ބާރުއަރަން މިހެން ބޭނުންކުރުމުގައި ކުރިއެރުވުމާއި
ދިވެހި ބަހުގެ ކުރިއެރުވުމުގެ ބޭނުމުގައި ސަރުކާރުގެ ބޭސް އަދުގަނޑު ހިތަށް އަރާފައެވެ.

އެހެންކަމާ، އަކުރު ދޫކޮށް ބަސްބަހުގެ ކަނޑައަޅާ ފުރުޞަތަކީ ބަސްބަދަލުކުރުން، ކުރިއެރުވުމާއި
ދިވެހި ބަހުގެ ބޭނުމާއި ގުޅުން ބަޔާނުކުރާ ކަޑަބުން މިހެން ދާދިޔާ ދާދިޔާއިން ބައެއް ބަސްތަކާ މަސައްކަތް
ކުރެވޭނެ ގޮތްތަކެއް ޙާސިލު ކުރަންޖެހޭ ފުރުޞަތު ވެރިކުރެވެއެވެ. މިބައިގައި ގުޅޭގައި އަކުރު އެދެބުން ބޭރުބަސްބަހުގެ އިތުރު
ކަނޑައެޅޭކަށްގައި މަސައްކަތް ކުރެވިދާނެއެވެ. ގުޅުމާ ކުރުމުގައި ދިވެހި ބަހުގެ ދަށުވެގެން، ޙިއްސާވާ ދިވެހިބަސްތަކުގައި
ދިރުމާ ބަހުގެ ބޭރުބަސްތަކުގެ ބަޔާން މަސައްކަތް ކުރެވިދާނެއެވެ.

އަދަބީ ފަންނުގެ ފުރުޞަތު ގޮތުގައި، ދިވެހިބަސް ކުރިއެރުވުމުގައި، ދިވެހިބަސް ދިވެހި ބަހުގެ
އަސާސީ އުސޫލުތަކުން ބޭނުންކުރުމުގައި، ބަޔަކު އެކަން އަދަބީގޮތުން ބަދަލުކުރުމަށް ކަނޑައެޅިފައިވާ ގޮތަކަށް ބަޔަކު ވަރަށްގިނަ
އަސްލުތަކުގެ އަދަބީ ގޮތުގައި ބަދަލުކުރެވޭ އެންމެ ގިނަ ވަރަށްގިނަ ބަސްބަހުގެ ފިކުރާ، ކަމުގެ އެހެން ދިވެހި ބަހާއި ބޮޑަށް
ހިންގަން ދެއްވުން ބަހާއި ގުޅުން ބޭނުންކުރަން ގޮތަކަށް ކަސްރާތަކެއް ކުރިއަށްދާ ލިޔުމެއް ގެންދަވާ
ބޭނުން. އެކަން ކުރެވިދާނެ، މަސްއޫލު ހުރިހާ ބަހުގެ ފާހަގަކޮށްލަމެވެ. އަދަބީ ބަހުގެ ހިދުމަތް
އެއްބަސްވުމުން މިބާވަތުގެ ކަމެއް ކުރިޔަށް ގެންދިއުމަށް ކުރިއެރުމަށް މިގޮތަށް ބޭނުން ކުރާނެ.
މިކަމަށް، އެކުގައި ވަޒަނު ދެކެވޭ ގުޅުމާ އަސާސީ ކަމަށް ވެއެވެ.

އަދަބީ ފަންނުގެ މިޒާޖާއި، އަދަބީ ފަންނުގެ މާނަ ބޭރުބަހުގެ ވާހަކައެވެ. އަދިއެކަށީގެން ބަސްބަހުގެ ބާރު
އަންނާން މިބާވަތުގެ ޝަރީޢަތް ބިނާކުރުމާއި ކުރުމުގެ ދިވެހި ބަސްބަހުގެ ބަދަލުގައި، ދިވެހިބަސް ބޭރުބަހުގައި ބާރު ކުރުމުގައި
ބިނާކުރުމުގައި، ބޭނުން ކުރެވޭ.

ބަހުގެ ތަރުޖަމާ ބޭރުބަސްބަހުގެ ބަދަލުގައި ބޭރުބަސްބަސް ދިވެހިކަމުގެ ދިވެހި
ނުކުންނަ ވަޒަނުތަކެއް. ބޭނުންކުރާ ޝަރުޠު މަޖުބޫރުކުރުން ރަސްމީ ސިފައެއްގައި އަކުރު
ނުކުރެވޭނެ އުސޫލުތައް ކަނޑައެޅުމާ ގުޅިގެން އަކުރު ކުރެވިދާނެއެވެ.

އެހެންވީމާ، އެންމެންވެސް ބަހެއް ބަދަލު ގެނައުމަށްވުރެ ކަނޑައެޅިފައިވާ އުސޫލުތަކެއްގެ މަތިން ބަދަލުގެނައުން ފުރިހަމަވާނެ. އެހެންނޫނީ، އިސްލާހުތަކާ، ދިވެހިބަހުގެ ހަރު ހަމަތަކާއި އުސޫލުތަކާއި ހިލާފުވުން އެންމެފަހުން ދިވެހިދިވެހިން އެންމެހައިން ވެސް އުސޫލުގެ ކަމަށް ބަލައިގެން ފަސްޖެހި، ބަހުގެ ހަމަތަކާއި އުސޫލުތަކާއި ދެކޮޅަށް ބޭނުންކުރާ ގޮތްތަކެވެ.

ބަސްބަހީ ދިރުން ހަރު އެއްޗެއް ނޫނޭ-ފުރުޤާނީ އެއްޗަކީ ބަދަލުވެ، ހިނގައި ގޮސް ބަހަށް ހަދާން ގެންދަން ޖެހިދާނެއެވެ.

ދިވެހިބަހުގެ ކަންތައް ބާކީކުރެވޭ، ބޭރުބަސްބަހުގެ ބަދަލުގައި، ހަމަ ދިވެހި ލަފުޒުތައް ދިވެހިބަހަށް ގެނެސްދިނުމަށް ގޮތްތަކެއް ހޯދިދާނެއެވެ. ބަދަލުކުރެވޭ، އަދި ބަސްބަހުގެ ބޭނުން ގިނަކުރުމަށް ވެސް މަސައްކަތްކުރަން އެބަޖެހެއެވެ.

ކޮންފަރެންސް ކޯއޯޑިނޭޓަރ: މުޙައްމަދު ވަޙީދު މަޖީދު
ހެޑް ފޮޓޯގްރާފަރ
ދިވެހިބަހާއި ތާރީޚަށް ޚިދުމަތްކުރާ ޤައުމީ މަޖިލިސް

بسم الله الرحمن الرحيم

ދިވެހިބަސް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤައުމީ ބައްދަލުވުން

1995 ނޮވެމްބަރު 1 - 2، މާލެ

1 ވަނަ ގްރޫޕުގެ ރިޕޯޓް

ދިވެހިބަހުގެ ތަރުޖަމާ ބޭރުގެ ލަފުޒުތައް ވަންނަމުން އައިސްފައިވާގޮތް

ދިވެހިބަސް ދިވެހި ރާއްޖޭގެ ޤައުމީ ބައްދަލުވުމުގެ އާއްމު ޖަލްސާއިން ހުށަހެޅުނު "ދިވެހި ބަހުގެ ތަރުޖަމާ ބޭރުގެ ލަފުޒުތައް ވަންނަމުން އައިސްފައިވާ ގޮތް" މައުޟޫ ކަމަށް ހުށަހެޅުނު ކުރުކުރަހަކަށް ކަނޑައަޅާ 1 ވަނަ ގްރޫޕުން ދެކެވުނު ގޮތަށް.

1- ބޭރުގެ ލަފުޒާއި މާނައާއި ހަމައެކަނި އެއްގޮތަށް ބޭނުންކުރެވިގެން.
މިސާލު:
- ނޮސްޓެލްޖިއާ (އަސްލު ފަދައިން ދިވެހި ބަހަށް "ނޮސްޓެލްޖިއާ" އަށް ބަދަލުވެ.)
- އަލީ (އަސްލު ފަދައިން ދިވެހި ބަހަށް ބަދަލުވެފައިވާ ބަސްތަކެއްކަމުން "އަލީ" އަށް ބަދަލުވެ.)

2- ބޭރުބަހާއި ދިވެހިބަހާ އެއްކޮށްގެން ހެދޭ ބަސް.
މިސާލު:
- ފުޓްބޯޅަ

3- ނަމާއި މާނަ އެކުލަވައިގެން.
މިސާލު:
- ގަމްބޫޓުސް
- ކާލިސްޕާރު މާ

4- އިތުރު އަކުރު ބަދަލުކުރެވިގެން.
މިސާލު:
- ފައިހިއްލި (ހައިހީލް)

5- ބަހުގެ އެއްބައި ބޭނުންކުރެވިގެން.
މިސާލު:
- ސައިކަލް (މޮޓޯ ސައިކަލް)
- ބާސްކެޓް (ބާސްކެޓް ބޯޅަ)

6- މީސްމީހުންގެ ނަމަށް ނިސްބަތްކޮށްގެން.

މިސާލު:

- ސަލްމޮނެލި
- ޑައުންސް ދަގަނޑު

7- ބަސްއުފެދުން ދިވެހިކޮށްގެން.

މިސާލު:

- ހަކުރު
- ޖަގު
- ކާމިއާބު
- ޖައްވު

8- އިނގިރޭސި ބަހުގައި ހަރުފުތަކަށް ބޭނުންކުރާ ހަމަތަކަށް ފައްޓައިގެން.

މިސާލު:

- ކ.ނ.ކ. (ކަންފަތް، ނޭފަތް، ކަރު)
- E.N.T (އިއަރ، ނޯޒް، ތްރޯޓް)

بسم الله الرحمن الرحيم

ދިވެހިބަސް ދިވެހިކުރުމުގެ މަޝްވަރާ ބައްދަލުވުން

1995 ނޮވެމްބަރު 1 - 2 މާލެ

2 ވަނަ ގުރޫޕުގެ ރިޕޯޓް

ބޭރުބަސްބަހުގެ ލަފުޒުތައް ދިވެހިކޮށް ބޭނުންކުރުމުގައި މަސައްކަތްކުރަންވީގޮތް

- މުޖުތަމަޢެއް ނުވަތަ ޤައުމެއް ދިޔާ ހިނާ ނުވަތަ ކުރިއަރައިދާ ތަރައްޤީވެގެންދިޔަސްވެސް، ބޭރު ބަސްތަކުގެ ބަހުރުވަގައި ބޭނުންކުރާނެ ދިވެހިބަހުގެ ނަޒީރެއް ނެތްނަމަ، ވަގުތީގޮތުން އެކަން ހައްލުކުރެވޭނެއެވެ. (އެއީ ކުރު އިބާރާތްތަކުން އަދި ދިގުގޮތަކަށް ލިޔުން ނުވަތަ އެބަހަކާ ގާ ބަހައްޓައި ބަހެއް ނުނަގައި އެ ބޭރުބަސް ބޭނުންކުރުން.) އެއްބަހަކުން އެހެން ދިވެހިބަހަށް ނަޤުލުކުރުމުގައި ދިރުންފެށިދާ ނުވަތަ ޤުދުރަތްތެރިކަން ފެންނަ ހިޔާލުތަކާއެކު ދިވެހިބަހާއި ތަރުޖަމާ ހިފަހައްޓައި ވެރިޔާ މަޖިލީހަކުން ހޯދަން ޖެހޭނެއެވެ. މިގޮތަށް ހިޔާލުތައް މަޖިލީހަކުން ހުރަހެއްނެތި ފާސްކުރަން މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅޭނެއެވެ.

- ބޭރުބަހުގެ ބަހުރުގައި އާ ބަހެއް ހަދަން ބަލާއިރު، އެ ބޭރުބަސް އެންމެފަހުން ދިވެހިބަހަށް ފިޓްވާގޮތަކަށް، އާ ބަސް އެންމެ ކުރު ގަވާއިދެއް ބޭނުންކުރާނެ ބަސްބަހުގެ ބަހަރުގައި އާ ބަހެއް ނުހަދައި، އަދި ހަމައެކަނިވެސް ބަހުގެ މާނަ ގެއްލިގެން ނުދާނެ ގޮތަކަށް ބަހަރުގެ ބަހުރުވަ ބޭނުންކުރުން.

- ބޭރު ބަހެއްގެ ބަހަރުގައި އާ ބަހެއް ހަދައިފިނަމަ، އެ ބޭރުބަހަކީ ތަފާތު އެކަން މާނައެއްގައި ބޭނުންކުރާ ބަސްތަކަކީ ދިވެހިބަހުން ހަދައިލެވޭ އިމްތިޔާޒު ގެނެސްދޭ ބަހަކަން ހުށަހަޅާ ހިއްސާ ބެހެއްޓުން.

- ދިވެހިބަހުގެ އާންމު ދިރިއުޅުމާ ގުޅޭ ކަންތައްތަކުގައި އެއްގޮތްވާނެ އާ ބަސް ހަދައިދީ ރާއްޖޭގެ ހުރިހާ ހިސާބަކުން ފައިދާހުރި ހަދަން. އެގޮތަށް އިދާރީ ދާއިރާތަކާއި މަސައްކަތްތަކުގެ ދާއިރާ ގުޅޭ ކަންކަމުގައި އާއްމުގޮތެއްގައި އާބަސް ހަދައިދީ ދާއިރާއެއްގައި މަސައްކަތް ކުރާ މީހުންގެ ފަރާތުން މަޝްވަރާ ހޯދުން. (މިސާލަކަށް ދަތުރުފަތުރު ބަންދަރުގެ ކަންތައްތައް ގުޅޭ ނަންތަކެއް ހަދާނަމަ ފުރިހަމަ ކުރުމުގައި އެފަދަ މީހުން އެކަންކަމަށް ނުވަތަ އާއްމުގޮތެއްގައި ޚާއްސަ ނަމެއް ހެދުން.)

- ބޭރު ބަސްބަހުގެ ބަހުރުގައި އާ ބަސް ހެދުމުގެ މުބާރާތެއް ދިވެހިބަހާއި ތަޢާރުފު ހިފެހެއްޓުމުގައި ވާގޮތަށް މަޖިލީހަށް ބަލައިފިން. މި މުބާރާތް ބާއްވައިދީ މީހުން އެކަކަށް ސަރުކާރުން ގެނައުމުގެ ބަދަލު މުބާރާތް ބާއްވުން.

- ބޭރު ބަޔަކު އާންމުކޮށްމުގެ ކުރިން އެކޭ ދިވެހިބަސް ހެދުން. ރާއްޖޭއަށް އައުން ގިނަވާ ތަކެއްޗަކަށް އަތޮޅުތަކުގެ ރާއްޖޭއަށް އެތެރެކުރާ އާންމުކޮށްމުގެ ކުރިން ނަގާއި ހެދުން. މިކަމުގައި ކަސްޓަމްސްގެ އެހީ ހޯދުން.

- އަހަރު ހުރި ބަސްތަކުގެ ސަރުކާރުގެ ކަމާބެހޭ ދާއިރާތަކުން ބޭނުން ކުރުމުގައި ބޭނުންކުރެވޭ ސަރަޙައްދުތަކުން ދެއްވާފައި އެފަރާތްތަކުން އަންގަވައިދެއްވާފައި ކަމާބެހޭ ފަރާތްތަކުގައި ދެނެގަތުން.

- އިންސާނުންނާއި، ޖަނަވާރާއި، ދޫނި ސޫފާސްތަކާއި ގެނަވަންތަކާއި އެކި ބައިބައިން ކިޔާ ނަންނަން ކޮރައި، ނަން ނުވާ ގެނަވަންތަކާއި ބައިބައިން ނަން ހެދުން. ހަމަ މިގޮތަށް އާޓްފިލްމާ ބަސްތަކުން، ގެދޮރު އެތްން، ފަރު ކަންތައްތަކުގައި ބޭނުންކުރާ ބަސްތަކުގެ ކޮރައި އާ ބަސްތަކުގެ ހަދަންޖެހޭ ކަންކަމުގައި ނަންނަމަށް ބަސްހެދުން.

- ކުޑަކުދިން އެކުދިންނަށް ފެންނަ އާ އެއްޗެހިއަށް ކިޔާ ނަންނަން ހޯދައި ދެއްކުން (މިދި އާ ބަސް ދެއްކުމަށް އުނިއުނިވެ ގެންގުޅޭ ދައްކާލާއި އެއްޗެހި)

- ބޭރު ބަސްބަހުގެ ބަދަލުގައި، ވަގުތީ ކުރެވޭގޮތަ އާ ބަސްތަކުގެ ފޯރުވާ ފަރާތްތަކަށް ބަޔާނެއް ފަރުވާކުރާތަކުން ފެއިސޯ ދިނުން. އަދި މިގޮތުން އަހަރެމެންގެ އެންމެ ގިނަ ބަސް ފޯރުވާ ފަރާތްތަކަށް އިންޒާރު ދިނުން.

<u>މިކަރުދާސް ސިފާ ނުވާގޮތަށް އަހަރެމެން ބަސްނަ ކުރުވުން ބަޔަކު ހިތާމަ:</u>

- އަހަރު ހުރި ބަސްތަކުގެ ބަސްބަހުގެ ގޮތުގެ ތަރުޖަމާ ކުރުމާއި ޗީވީ މާދުވާކަން މިހުންނަން މިބަދިނުން. މިކަމުގައި ދިވެހިބަހާއި ތާރީހުގެ ސިޔާސަތުގެ ގޮތުގައި ވަގުތު ކުރުމާއި ޗީވީ އާއި މިހުންނައި ތަރުޖަމާގެ ގޮތުން އެހީތެރިވުން.

- ބަހުގެ ބަދަލުގައި ބޭނުން ކުރެވޭން އެހެން ބަސްބަސް އުނިގޮތަށް ފޮނުވާ އުސޫލު.

- އަހަރު ހުރި ބަސްބަހާ ބޭނުން މައިމުލުމެ ބޭނުންވާ ފަރާތްތަކަން ބޭނުން އިދާރާ މިބޭނުން ކުރަމުންދާ ވަރުގައި ދެއްވުން.

بسم الله الرحمن الرحيم

ދިވެހިބަސް ދިވެހިކުރުމުގެ މަޝްވަރާ ބައްދަލުވުން

1995 ނޮވެމްބަރު 1-2 މާލެ

3 ވަނަ ގުރޫޕުގެ ރިޕޯޓް

މިހާރު ދިވެހި ކުރެވިފައިވާ ބަސްތައް އަންނަގޮތަށް ބޭނުން ނުކުރަނީ ކީއްވެ؟

މިހާރު ދިވެހި ކުރެވިފައިވާ ބަސްތައް ބޭނުން ނުކުރާ ސަބަބު

މި ގުރޫޕުގައި މަޝްވަރާކޮށް ކުރެވުނީ މިހާރު ދިވެހި ކުރެވިފައިވާ ބަސްބަސް ބޭނުން ނުކުރާ ސަބަބުތަކާ ބެހޭގޮތުންނެވެ. މިކަމުގެން މަޝްވަރާކުރުމުގައި ގުރޫޕުގެ ހުރިހާ ބޭފުޅުންގެ ފަރާތުން ވަރަށް ފަސޭހަ ޚިޔާލުތައް ކުރެވުނެވެ. އަދި މިހާރު ބޭރު ބަސްބަހުން ދިވެހި ބަހަށް ވަންނަވާ ބަސްތައް އެނގިގެން ނުވާ ސަބަބުތަކެއް ހުރެއެވެ. [illegible] ނުވާނެއެވެ. ސަބަބަކީ އެ ބަސްތަކަކީ އެއްވެސް ގުރޫޕަކުން ކުރައްވާނެ މަޝްވަރާއަކަށްވާތީއެވެ.

ވީމާ މިގުރޫޕުން ކުރި މަޝްވަރާގެ ތެރެއިން މިދާވެގައި ހިމެނިފައިވާ ހަމައެކަނި ސަބަބުތަކެވެ.

1- މިހާރު ދިވެހި ކުރެވިފައިވާ ބަސްތައް އަސްލުކަން ބޭނުން ކުރަމުންދަނީ ކިހާ ވަރަކަށްތޯ ބެލުމަށް ދިރާސާއެއް ހެދިފައި ނުވުން.

2- އަދި އާދަ ބަސްބަހާއި މިހާރު ހެދިފައި ހުރި ބަސްތައް [illegible] ކުރެވިފައި ނުވުން.
(މިސާލަށް [illegible] ހިމަނާފައި ނުވުން.)

3- ރޭޑިއޯ، ޓީވީ، ގެ ފަދަ މީޑިއާތަކުން ދިވެހި ކުރެވިފައި ހުރި ބަސްތައް ބޭނުން ކުރުމަށް އެއްވެސް ސަމާލުކަމެއް ނުދިނުން.

4- އަދި އެފަދަ ބަސްތައް ބޭނުންކުރަން ފަސޭހަވާނެ ގޮތަކަށް މަދަރުސާ ކުރިކުރީގެ ފޮތްތަކުގައި އެފަދަ ބަސްތައް ހިމަނާފައި ނުވުން.

5- އަޅަން ހަދާ ބަސްތަކުގެ މަޢުލޫމާތު ކުދިންނަށް ފަސޭހައިން ލިބޭނެ ގޮތަކަށް ހަމަޖެހިފައި ނެތުން.

6- އަޅަން ދިވެހި ކުރާ ބަސްތަކުގެ އިނގިރޭސި ނަން ދިވެހިބަހުން ބޭނުންކުރަން ހުރިހާ ކަމެއް ދިވެހިބަހުން ލިޔެވިފައިވާ ފޮތްތަކާއި މަސައްކަތް ކުރަމުންދާ ނުވުން.

7- އަޅަން ދިވެހި ކުރާ ބަސްތަކުގެ މަޢުލޫމާތުތަކާއި ޗާޓުތަކާއި ސަރުކާރުގެ އޮފީސްތަކަށް ފޯމުތައް ލިބޭނެ ނުވުން.

8- ދިވެހި ބަހާއި ބޭނުންވާ ދަރިވަރުންގެ ލޮބި ޖަރީދާ ހަރުދަނާ ފެންވަރެއް އަރާނުން ނުވެސްވުން.

9- އަޅަން ހަދާ ބަސްތަކުގެ ބާޒާރު ކުރުމަށް މަޢުލޫމާތުތަކާއި އިޢުލާނު ދޫކުރުން ނުވެސްވުން.

10- ފަތުރުވެރިކަމުގެ އަހަރު ފެށުމުގެ ދިވެހިބަސްތަކުގެ ހުނަރު ބޭނުން ބެލުން ނުވުން.

11- އަޅަން ހަދާ ބަސްތަކުގެ ނުވަތަ ހަދާފައި ހުރި ބަސްތަކުގެ މަޢުލޫމާތުގެ ފައިބައިވަރުތަކުން ފެންނަން ނެތުން.

12- ދިވެހި ކުދިންގެ ބަސްތަކުގެ އާދަޔާ ކުރުމަށް ޖާގަ ތަޢުލީމީ ކަންތައްތަކުގެ ބޭނުމުގައި، ދަރުސްތަކުން އެކަށީގެންވާ ވަރަށް މަސައްކަތް ނުކުރުން.

13- އަޅަން ތަޢުލީމީ ކަންތައްތަކާއި އެއްބަޔަކު ބާޒާރު ބަސްތަކުގެ ހަރުދަނާ މަސައްކަތް.

14- ދިވެހި ކުދިންގެ ބަސްބަސް ތަޢުލީމު ކުރުމަށް އެބަސް ބާޒާރު ކުރުމަށްޓަކައި ތަފާސްހިސާބު ބަސް ތަޢުލީމު ކުރެވިފައި ނެތުން.

15- އަޅަން އުފެއްދި ބަސްބަސް މުދައްރިސުންނަށް ލިބުމުން ނުވުން.

16- ތަރައްޤީވެފައި އަން ބަސްތަކުގެ އާބާދު ކުދިންނަށް ITE އިން ތަޢުލީމުދޭނެ މުދައްރިސުންނަށް އެބަސްތަކުގެ ތަޢުލީމު ދެވިފައިނުވުން.

17- މުޖުތަމަޢުގެ ތަރައްޤީ އުފެދޭ ބަސްތަކުގެ ގައުމީ މަޤްބޫލުކަން ލިބޭނޭ އިންތިޒާމެއް ނުވެފައި ނުވުން.

18- އެކި ތަންތަނުގައި އެކި މުއައްސަސާތަކުގައި ވާހަކަދެކޭ ދައުރުތަކާ ގުޅޭ އިސްލާހުތަކުން އަޅަން އުފެދޭ ބަސްތަކުގެ ބާރުއަޅަމުން ނުގެންދިޔުން.

19- ދިވެހިކުދިންގެ ބަސްތަކުގެ އަދަބުކުރުން ކޮމިޓީތައް ކުރަމުން ނުގެންދިޔުން.

20- ޖަމާޢަތް ގަވާއިދުކުރަނާ ގޮތަކަށް ބަސްތަލައް ސިފަކޮށްލުމެވެ.

21- ހުދޫ ބަސްބަސް ދިގުކޮށް ބަސްބޭނުން ކުރަން އަދަބުވުން.

22- ވަކިވަކި ތަރުތީބުވާގޮތުގައި ހަމަ ބަސްތަކެއް އެފެދޭތަކުން އާންމު ކުރަމުން ނުވެސްދިޔައީ އެއްކޮށް
ދިހަނަހަ އެބަސްތަކެއް އެގޮތް ގޮތަކަށް ރޭވިލައިދީނުމެވެ.

23- އަހަރު ދިވެހިކުރުވާ ބަސްތަކެއް ހިމެނޭ ގޮތަށް ކުޅަ ކުދިން ކިޔާނެ ފޮތްތަކެއް ތިރުލައިދީނުމެވެ.

24- މުޖުތަމައުގައި އަދިއެހެނަހެން ދައުރު ބަސްތަކުގެ އުނގެނުމުގެ ދާއިރާ އެތަކެތި އަހުރު ބަހެއް ދެއްކުން.

بسم الله الرحمن الرحيم

ދިވެހިބަސް ދިވެހިކުރުމުގެ މަޝްވަރާ ބައްދަލުވުން

1995 ނޮވެމްބަރު 1 - 2 މާލެ

4 ވަނަ ގުރޫޕުގެ ރިޕޯޓު

އަލަން ހޯދާ ބަސްތައް އާންމުކޮށް ފެތުރުމަށް ހަދާނެ ގޮތްތައް.

އަލަން ހޯދާ ބަސްތައް އާންމުކޮށް ފެތުރުމަށް ހަދާނެގޮތް މިއީ، ދިވެހިބަސް ދިވެހި ކުރުމުގެ މަޝްވަރާ ބައްދަލުވުމުގައި ދެއްކި ވާހަކައިގެ މައްސަލައިން ވާހަކަ ދެއްކި މި ގުރޫޕުގައި ދިވެހިބަހާއި ބެހޭ ހިތްވަރުކުރާ ގޮތުގެ މަޝްވަރާތަކުން ކުރިއަށް ގެންދެވުނު ކަންތައްތަކާއި ކުރައްވަން ގެންގުޅުއްވި ކަންކަމުގައިވާ ބައްދަލުވުމުގެ ގުރޫޕުގެ.

މި ގުރޫޕުގެ މަސައްކަތް ހިނގި މުއްދަތަކީ ހެނދުނު 8.30 ން ފެށިގެން 21.30 އަށެވެ. މަޝްވަރާތަކުގައި ބައިވެރިވި ފަރާތްތަކަކީ، ޓީޗަރުންނާއި ޕްރިންސިޕަލުންނާއި ދިވެހިބަސް ކިޔަވައިދޭ މުދައްރިސުންނާއި ބަސްކާރިހީގެ ދުރަހަރުންނާއި ބަހަށް ޚިދުމަތްކުރާ ފަރާތްތަކުން ބައިވެރިވެދެއްވީ ޖުމްލަ 17 ބައިވެރިން ބައިވެރިވެފައިވާއިރު މި ގުރޫޕުގައި ކުރިއުރު 4 ގަޑިއިރުގެ މަޝްވަރާއިން 28 ބަސް ފާހަގަ ކުރެވިފައިވެއެވެ.

މި ދަންނަވާލަނީ، އެކަށައަޅާފައެވެ.

O <u>އައުބަސް ހެދުމުގެ ދާއިރާ ފުޅާކުރުން.</u>

- ބަސް ހަދަން ބޭނުންވާ މިންވަރަށް ފުރުސަތު ދިނުން.
- އެދާއިރާއެއްގެ ކަންކަމުގައި ބޭނުން ކުރާ ބަސް ބަސްބަހުގެ ބަދަލުގައި ދިވެހިބަސް އުފެއްދުމުގެ ކަންތައްތައް ގެނައުމަށް މަސައްކަތްކުރުމުގައި ހަރަކާތްތެރިވާ ފަރާތްތަކުގެ އިދާރާތަކާއި، ކުންފުނިތަކާއި މިފަދަ އެހެނިހެން ތަންތަނުގެ އެހީތެރިކަން އެދުން.
- ދިވެހިބަހުގައި ބޭނުންކުރާ ބޭރު ބަސްތައް ކުރެވިފައިވާ ސިޔާސަތެއް އެކުލެވޭ.
- އަދި ދިވެހި ބަސްތައް އުފެއްދުން ޤައުމީ އުސޫލު މިންގަނޑެއްގައި ދިވެހި މުދައްރިސުންނާއި، ވިޔަސްކަމަކަށް އެކަށައަޅައިދިނުން.
- ދިވެހި ލުޢަތުގެ އިސްލާހު ކުރުމާއި، އަހަރެމެންގެ ދިވެހި ބަސްބަސް ދެމެހެއްޓުމަށް ބަދަލު ހިފުން.

- ބޭރު ބަސްފޮތްތަކުގެ ބަދަލުގައި ބޭނުން ކުރާނީ ދިވެހި ބަހުން އުފެއްދި ހަރުދަނާކުރުމާއި، ދެމެހެއްޓުމަށް ބޭނުންވާ އަސާސީ ގޮތްތައް، ހުޅުމާލޭގެ ، މި މެދުތެރޭ ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފެންވަރަށް އޭގެ އަސާސީ ފެންވަރަށް ހުރިތަރައްގީ ބޭއްވުން.
- އެއްބަސްވުމެއް ހާސިލު ކުރުމަށް މަސައްކަތްކުރާ ވަކި ގޮތްތައް ގާއިމު ގަވާއިދުގެ ދަށުގައި އުފެއްދުން.
- އަދި އުފެދިފައި ހުރި ބައެއް ބަސް އަސާސީކޮށް ބޭނުން ދެނެގަނެ، ދަރިވަރުން ގެނައުމަށް ކުރެވޭ ސަބަބުން ކަމަށް ފެންނަނީ މީޑިއާ ވަރުގަދައި ބަސްބަހުގެ އަދި ދިރާސާ ކުރުން.
- އަދި އުފެއްދާ ބަސްބަސް ބޭނުން ކުރަން ފެށުމުގެ ކުރިން އެބަސްބަހަކީ ތިމާވެށިން ހުރިގޮތަށް ސްކޫލުން މަސައްކަތް ކުރުން.
- ސްކޫލުތަކުން ބައްލަވާ ތަޢުލީމީ ކޮލިޖުތަކުގައި، ދިވެހިބަހާއި އަދި އުފެއް ބަސްބަހާއި ބަހުގެ އުސޫލުތަކާ ބަހަކީ ތަޢުލީމީ ދިރާސާ ދިނުން. (އެއް ބަސްބަހުގެ ތެރެއިން ދިނުން)
- ބޭރު ބަސްފޮތްތަކުގެ ބަދަލުގައި އަމިއްލަ ބަސްތަކުގައި ބޭނުންކުރާ އެ ބަސްބަސް ހުރިހާ މުސްތަޤްބަލު ބޭއްވުން.
- އަދި އުފެއް ބަސްބަސް ހިމަނާ ކުރިންގެ ގޮތުގައި ޙާއްޞަ ކުރުމަށްޓަކާ މަދަރުސާތަކުގެ އަދަބީ ރޮއްޓިއާއި ގުޅިގެން މަސައްކަތް ކުރުން.
- ބޭނުން ނުކުރެވޭ ހުރިހާ ބޭރުބަސްތަކާއި އަދި އުފެއް ބަސްތަކަށް ދިވެހި ބަސްތަކާއި މަޤްބޫލުކަމާއި ބަހުގެ މާނަ އެކަށޭ މިންވަރު ދަޤީޤު ސްކޫލުތަކުގެ ގޮތުން ބޮޑު ހިމެނޭގޮތަށް ކަރުދާސް ލިޔުން.
- އައި.ޖީ.އީ. ސް ހިންގާ ތަޢުލީމު ކުރުމުގައި، ދިވެހިބަހާއި އަދި އުފެއް ބަސްބަހާ ބޭރުބަހުން، ފޮތަކާ ދެއްކުން.
- ބަސްކޮޅުގެ މަސްއޫލިއްޔަތުގެ ތަރުތީބު، އެ ބަސް ފެށުމުގެ މަސައްކަތް ލިޔުން.
- ބަސްކޮޅުގެ ދަށުން އެކޮޅުގައި އަމިއްލަ ކުރި ކޮޅު އުފެއްދުން.
- އަދި އުފެއް ބަސްބަސް ލިޔުމާ ތަކުގެ ފޮނުވައިލައިފައިވާ ލިޔުމުން ބާރުއަޅައި ލިޔުމާ އުފައްދާ ފަރުމާކުރަން މިކަން އަންގައިން.
- އަދި ތަޢާރަފު ކުރެވޭ ބަސްބަހާ ބޭރުބަހުން މައުލޫމާތު ސްކޫލުކުރާ ވަކި ފޮނުވައި ގައުމީ މަޤްބޫލުކަމާއި ކަރުހައިފައި ހުރުން.

<u>ނަތީޖާ - ޖީ.ސީ. ގެ ބޭނުން ހިފުން.</u>

- ޖީ.ސީ.އާއި ގުޅިގެން އޮބްސަރވޭޝަން ފަރާތްތައް ހުށަހަޅާ ބޭނުން ކުރަންވީގޮތް ހޯދާދީ ކުރުމަށް މަސައްކަތް ކުރުން.
- އޮބްޒަވޭޝަން ޓީމެއް ސްކޫލު ހަރަކާތްތަކުގެ ނަތީޖާއިން ފެނުނެވެ.
- އެއް ބަސްބަހުން ބޭނުން ކުރެވުން ނަތީޖާ ގަވާއިދާއި ބެލެހެއްޓުމަށް ފެނުނެވެ.
- އެ ބަސް ތަޢާރަފުކުރެވޭ ގޮތުގައި ހަމަޖެހުނު ، ގަވައިދު ނަތީޖާއިން ފާހަގަކޮށްލެވުނު ފެނުނެވެ.
- ޖީ.ސީ. ފެނުނު ޕްރޮގްރާމުގެ ތަރުޖަމާ ފެނުނެވެ. އެއްބަސް ބަސްބަސް ހިނގާ ގޮތުގެ ހެދުން.

○ <u>ނޫސްމަޖައްލާގެ ބޭނުން ހިފުން.</u>

- ދުވަހުނޫސްތަކުގެ ޚަބަރެއް ހިފައި، ވާހަކަދައްކާ އަޅާ ބަސްތަކެއް، މިސާލުތަކާއި ޖުމްލަތައް ކުރުން.
- ނޫސްވެރިންނާއި ގުޅުން އުފެއްދުން/ދޭތެރެ ދެތެރެއިން ބައްދަލުވުން ބޭއްވުން.
- ނޫސް ގެނެވެރިކޮށް މިހެން ފޮނުވާ ސުވާލުތަކަށް ނޫސްވެރިކޮށް ޖަވާބު ދިނުން.

بسم الله الرحمن الرحيم

ދިވެހިބަސް ދިވެހި ކުރުމުގެ މަޝްވަރާ ބައްދަލުވުން
1995 ނޮވެމްބަރ 1 - 2، މާލެ

ނިންމުންތަކުގެ ރިޕޯޓު

ދިވެހިބަސް ދިވެހި ކުރުމުގެ މަޝްވަރާ ބައްދަލުވުމަކީ، ދިވެހިބަހާއި ތާރީޚަށް ޚިދުމަތްކުރާ ޤައުމީ މަރުކަޒުގެ ފަރާތުން އިންތިޒާމްކޮށްގެން ބޭއްވި 2 ދުވަހުގެ ބައްދަލުވުމެކެވެ. މި ބައްދަލުވުން ހިނގަދިޔައީ ދިރާގު އިސްކޮޅު މަރުކަޒުގައެވެ.

މިފަދަ ބައްދަލުވުމެއް ބޭއްވުމުގެ މަޤްޞަދަކީ:

1. ދިވެހި ބަހުގެ ތެރެއަށް ބޭރު ބަސްބަހުގެ ލަފުޒުތައް ވަންނަމުން އައިސްފައިވާގޮތް އަންގައިދިނުން.
2. ބޭރު ބަސްބަހުގެ ލަފުޒުތައް ދިވެހިކޮށް ބޭނުން ކުރުމުގައި، ޤައުމީ މަޖިލީހުން މަސައްކަތްކުރާގޮތް ސާފުކޮށްދިނުމާއި
3. މިހާރު ދިވެހި ކުރަމުންދާ ބޭރު ބަސްބަހުގެ ލަފުޒުތައް ބޭނުންނުކުރާ ސަބަބުތައް ދެނެގަތުމާއި
4. އަދިން ދިވެހި ކުރާނޭ ބޭރު ބަސްބަހުގެ ލަފުޒުތައް އާންމުކުރުމަށާއި ފިޔަވަޅުތަކެއް ހޯދުމެވެ.

މި 4 މައުޟޫޢަށް މަޝްވަރާކުރުމުގެ މަސައްކަތް ފަށައިގަތީ ޤައުމީ މަޖިލީހުން ހުށަހަޅާ 4 ބޭފުޅުން ވަކިވަކި ތައްޔާރުކުރެއްވި މަޤާލާތައް މި ބައްދަލުވުމުގައި އަޑުއެހުމެވެ. ދެން އޮތީ، ކޮންމެ މަޝްވަރާއެއްގެ މައުޟޫޢަކަށް ވިދާޅުވެ ބޭފުޅުން ބައިވެރިވެ އެމަޝްވަރާގެ ތެރެއިން ސާފުކުރެވުނު ކަންތައްތައް ސާފުކޮށްދިނުމެވެ.

މިގޮތުން ދެނެގަތުނު މަޝްވަރާތަކުގެ މައުޟޫޢު ވަކިވަކި ދެނެގަތުމަށް 4 ބޭފުޅުންނެވެ:

1. ދިވެހި ބަހުގެ ތެރެއަށް ބޭރު ބަސްބަހުގެ ލަފުޒުތައް ވަންނަމުން އައިސްފައިވާ ގޮތް. ދިވެހިބަހާއި ތާރީޚަށް ޚިދުމަތްކުރާ ޤައުމީ މަޖިލީހުގެ ހާޖީ މުޙައްމަދު އަބްދުއްރަޙްމާން އަބްދުﷲ ސާލިހު.
2. ބޭރު ބަސްބަހުގެ ލަފުޒުތައް ދިވެހިކޮށް ބޭނުންކުރުމުގައި ޤައުމީ މަޖިލީހުން މަސައްކަތްކުރާ ގޮތް. ދިވެހިބަހާއި ތާރީޚަށް ޚިދުމަތްކުރާ ޤައުމީ މަޖިލީހުގެ މެންބަރު އަލްއުސްތާޛް ޙަސަން އަޙްމަދު މަނިކު.

3. މިހާރު ދިވެހި ކުރުވާފައިވާ ބޭރު ބަސްބަހުގެ ލަފުޒުތައް އިނގިރޭސި ބަހުން ނުލިޔާ ސަބަބު. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހިންގާ ކޮމިޓީގެ ނާއިބު ރައީސް އަލްފާޟިލް ކަލީމާ އަޙްމަދު ޝާކިރު.

4. އަރަބި ދިވެހި ކުރުވާ ބޭރު ބަސްބަހުގެ ލަފުޒުތައް ފުރިހަމަކޮށް ލިޔާނެ ގޮތްތައް.
ދިވެހިބަހާއި ތާރީޚަށް ޚިދުމަތްކުރާ ޤައުމީ މަޖިލީހުގެ ހާއްސަ މުސާވިރު އަލްފާޟިލް މުޙައްމަދު ވަޙީދު - މަޑޭޑު މިއަދު.

މިއިން ކޮންމެ ބޭފުޅެއްގެ ވާހަކަފުޅަކަށްފަހު، އެވާހަކަފުޅަކާ ގުޅޭގޮތުން، ސުވާލުކުރުމާއި ޚިޔާލު ފާޅުކުރުމަށް ބައިވެރިންނަށް ފުރުޞަތު ދެވުނެވެ. އަދި ގޮތްގޮތުން މަޝްވަރާކުރުމަށްފަހު، ބައްދަލުވުމުގެ ބައިވެރިންނަށް ފުރުޞަތު ދެވުނެވެ.

މި 4 ބޭފުޅުންގެ ވާހަކަފުޅުތަކަށްފަހު، ބައިވެރިން ބެހިގެން ދިޔައީ 4 ގްރޫޕަކަށެވެ. ކޮންމެ ގްރޫޕަކުން ޚިޔާލުކުރުމަށް، ކޮންމެ ގްރޫޕަކުން އެއް ބޭފުޅެއްގެ ވާހަކަފުޅާ ގުޅޭގޮތުން ހިއްސާކުރި ބަޔާންތަކުން، ބައިވެ ކޮންމެ ހިއްސާކުރެވުނު މައްސަލަތަކާ ގުޅޭގޮތުން ރިޕޯޓެއް ތައްޔާރުކޮށް ހުށަހެޅިއެވެ.

މަޝްވަރާ ބައްދަލުވުމުގައި ބައިވެރިވެ ވަޑައިގަތީ، ދިވެހިބަހާއި ގުޅުންހުރި އެކިއެކި މަސައްކަތްތަކުގައި ކުރިއަށް ބޭފުޅުންގެ 78 ބޭފުޅުންނެވެ. އެގޮތުން ތަޢުލީމީ ދާއިރާގެ ބޭފުޅުންނާއި، ޝަރީޢަތުގެ ބޭފުޅުންނާއި، ދިވެހިބަސް ކިޔަވައިދޭ މުދައްރިސުންނާއި ދިވެހިބަހާއި ތާރީޚަށް ޚިދުމަތްކުރާ ޤައުމީ މަޖިލީހުގެ ބޭފުޅުންނާއި، ޝަރީޢަތުގެ ބޭފުޅުންނާއި، ނޫސްވެރިކަމުގެ ދާއިރާގެ ބޭފުޅުން ހިމެނެއެވެ. ބައިވެރިންގެ ލިސްޓް މިރިޕޯޓާއި ގުޅުވާފައި އެވަނީއެވެ.

އެންމެ ބައްދަލުވުންތަކުގެ ރިޔާސަތު ބަލަހައްޓަވައިދެއްވީ:

- އަލްފާޟިލް އަބްދުﷲ ސާދިޤު
- އަލްފާޟިލް އަބްދުﷲ ޙަމީދު ޙަސަން
- އަލްފާޟިލް މަޑޭޑު މުޙައްމަދު ވަޙީދު
- އަލްފާޟިލް އަޙްމަދު އިބްރާހީމް

ގްރޫޕުތަކުގެ މަސައްކަތް ބަލަހައްޓަވައިދެއްވީ، މަޝްވަރާތަކުގެ ވާހަކަ ދައްކަވައިދެއްވި 4 ބޭފުޅުންނެވެ.

ދިވެހިބަސް ދިވެހިކުރުމާއި ބޭރު މަޝްވަރާ ބައްދަލުވުމުގެ ސަބަބުން ދިވެހިބަސް މަސައްކަތުގައި ހިއްސާކުރާ މައްސަލަތައް ހައްލުކުރުމަށް ފުރުޞަތު ލިބުނެވެ. އަދި މިބައްދަލުވުމުގައި ކުރެވުނު ބަހުސްތަކުން އެ ބައްދަލުވުމުގެ ކުރިމަގު ރަނގަޅުކުރުމަށް ޚިޔާލުފާޅުކުރި ދިވެހިބަހުގެ ހިއްސާތައް ދިވެހިބަސް ކުރިއަރުވުމަށް ގޮތްތަކުގެ މައްސަލަތަކާ ގުޅޭގޮތުން ވިސްނުން ފުޅާކުރަން ފަހިވި ކަމެވެ.

ބައްދަލުވުން އިންތިޒާމުކުރުމުގައި ފާހަގަ ކުރުވުމުން ދިމާވި ދިވެހިބަހާއި ބެހޭގޮތުން މަސައްކަތް ކުރާ ބޭފުޅުން ކުރިޔަށް ހުށަހެޅުނު މައްސަލަތަކާއި ބައްދަލުވުމުގެ ބެހޭގޮތުން ކަންތައްތަކެވެ. އެކަންކަމުގެ ތެރެއިން، ބައްދަލުވުމުން ނިންމި ނަތީޖާތައް. ނަތީޖާ ބައްދަލުވުމުގެ ބައިވެރިން ހުށަހެޅުއްވި ހުށަހެޅުންތަކެވެ. އެކަންކަމަށް ދާއިރާތަކުން ޢަމަލުކުރެވޭނެ ގޮތްތައް ރިޕޯޓުގައި ހިމަނާފައި އެވަނީއެވެ.

ދިވެހިބަސް ދިވެހިކުރުމުގެ މަޝްވަރާ ބައްދަލުވުމުގައި ދައްކަވައި ހުށަހެޅި ހުށަހެޅުން އެންމެ

މަތީ ފަރާތް ކަމުގެ ސިފަތަކުގެ ޒަރީޢާއި އަދިއްސަވައި ދަރުމަ ދާސްނުވެ ގައުމުގެ މުސްލިމާ އެހިއްސާކުރާ ފާރިސީ ތުރުކީ ޢަރަބި ބަސްތަކުން ބައެއް ލަފްޒުތައް، އިނގިރޭސިބަސް، ހިންދީ، އުރުދޫ، މާނަ ބަދަލުވި، ދިވެހިބަހަށް ޚާއްޞަ ލަފްޒުތައް. ދިވެހިބަސް ކުރީގެ ދިވެހި ބަސްތަކުގައި ދިރިހުރިކަމުގެ ސިފަވެސް ލިބެއެވެ. ދިވެހިބަހުގެ ބޭރުގެ ބަސްތަކުން އައި ލަފްޒުތައް، މިއިން ބައެއް ބަދަލުވެފައިވާ ގޮތް، ބަދަލުވި ލަފްޒުތައް ދިވެހިބަހުގެ ގަވާއިދާ އެއްގޮތަށް ބަދަލުކުރެވިފައެވެ.

ދިވެހިބަސް ދިވެހިކުރުމުގެ މަސައްކަތް ބައްލަވާލުމުގެ ގޮތުން ލިޔެވިފައެވެ.

○ ދިވެހިބަހުގެ ލަފުޒުތަކަށް ބޭރުގެ ބަސްތަކުގެ ބަދަލުވެފައިވާ ގޮތްތައް.

1- ބޭރުގެ ލަފުޒާއި މަޢުނާގެ ނަމުން ބަދަލުވެފައިވާ ލަފުޒު ނަމަ އެބަސްބަހުގެ ގޮތުގައި އެއްގޮތަށް ލިޔެވޭނެ.
މިސާލު:
- ނިސްބަތު (އަދި ފަހުން ގެންނަ ގޮތުގެ ނިސްބަތުން "ނިސްބަތު" އަށް ލިޔެވެއެވެ.)
- އިލް (އަދި ފަހުން ގެންނަ ގޮތުގެ ބަދަލުގައި ދެންނެވުނު "އިލް" އަށް ލިޔެވެއެވެ.)

2- ބޭރުބަސްތަކާއި ދިވެހިބަހާ އެއްކޮށްގެން ހެދޭ ބަސް.
މިސާލު:
- ފުޓްބޯޅަ

3- ނަމާއި މާނަ އެކުލަވައިގެން.
މިސާލު:
- ގުދުރަތަސް
- ކާބިޔާއް މާ

4- އިތުރު އަކުރެއް ބޭނުންކުރެވޭތަން.
މިސާލު:
- ފައިރިއްޔާ (ކަރިއްޔާ)

5- ބަހެއްގެ އެއްބައި ބޭނުންކުރެވޭތަން.
މިސާލު:
- ސަލީމް (ޙުސައިން ސަލީމް)
- ބާސިތު (ބާސިތު ބަކަރު)

6- މުސްލިމުންގެ ނަމަށް ނިސްބަތްކުރެވޭތަން.
މިސާލު:
- ސަޢީދު

- ލާޖު ދަރަސްޖެ

7- ބަސްއުފެއްދުމުގައި ދިވެހިކުރެވޭގޮތް.

މިސާލު:

- ހަރަކާ
- ޖަގަ
- ކާތިރާބު
- ޖައްވު

8- އިނގިރޭސި ބަހުގައި ނަމުގެކުރުކޮށް ބޭނުންކުރާ ހުރުފުތަކުން ފެށޭލަފުޒު.

މިސާލު:

- ކ.ނ.ކ. (ކަރު، ނޭފަތް، ކަންފަތް)
- E.N.T (އިއަރ، ނޯޒް، ތްރޯޓް)

O ބޭރުބަސްބަހުގެ ބަދަލުގައި ދިވެހިލަފުޒުބޭނުންކުރުމުގައި ވިސްނަންޖެހޭ ކަންތައްތައް.

- މަޖުމޫޢުގެ ނުވަތަ ހަބަރުގެ ލިޔުމާ ދިނަކު ނުވަތަ ހިތަވެއްދޭ ފުރަތަމަ ވާހަކަ، ބޭރު ބަހުގެ ބަދަލުގައި ބޭނުންކުރާނީ ދިވެހިބަހުގެ ނުކުތާއެއްނަމަ، ވަގުތީގޮތުން އެކަން ކިޔައިދޭށެވެ. (އެއީ ކުރު ލިބޭނުން ބޭނުންކުރާ އަދަދު ދުވަސްތަކުން ދިރުން ނުވަތަ އެބަހަކު ވާ ބޭރުބަހުން ބަހުގެ ލަފުޒު ބޭރުބަސް ބޭނުންކުރެވޭނެ.) އެފަދަކަމުގައި އެބަހަށް ދިވެހިބަހުގެ ލަފުޒުތައް ދިރުމެއް ނުވަތަ ފުރަތަމަ ގޮތުން ފެނިދާނެ ކަމަށް ދިވެހިބަސް ބޭނުންކުރުމާ ވެއްދި މަޤުބޫލުކުރެވޭނެ. މިފަދަ ހިތުވާނެ މަޤުބޫލުވާނެ ގޮތަށް ބަހުގެ ގޮތުގައި ހުރުން.

- ބޭރުބަހުގެ ބަދަލުގައި އާ ބަހެއް ހަދަން ބަލާއިރު، އެ ބޭރުބަސް އެނގުމުގެ މިންވަރު މިނަކުރުން، އާ ބަސް އެނގުނު ކަމާއި ދިވެހިބަހުގެ ބަދަލުގައި އާ ބަހެއް ނުކުތައި ، އަދިވެސް ޢާންމު ބަހުގެ މުޖުތަމަޢު ގޮތުން ބަދަލު ގެނެސްގެން އެ ބޭރުބަސް ބޭނުންކުރުން.

- ބޭރު ބަހުގެ ބަދަލުގައި އާ ބަހެއް ހަދައިދެނީ، އެ ބޭރުބަހަކީ ވަގުތީ އެއްޗެއް މާނައެއްގައި ބޭނުންކުރާ ބަހެއްނަމަ ދިވެހިބަހުން ހަދާބަހަކުން އާދަޔާ ގުޅުންހުރި ބަހަކަށް ހެދުމަކީ ހިތާމަ ބަހެއްނޫން.

- ދިވެހިބަހުގެ އަސްލު ދިރުމުގެ ގޮތް ކަންތައްތަކުގައި އަމިއްލަގޮތުން އާ ބަސް ހެދުމުން ބޭނުންކުރާ ހުރިގޮތަށް ސާބިތުކުރުމަށް މުޚްތަޞަރު ހެދުން. އެއިއްޔާ ދިރުމަ ފުރިހަމަވާގޮތަށް މުސްތަޤްބަލުގެ ދިރިހުރުމާ ގުޅޭ ކަންތައްތަކުގައި އަމިއްލަގޮތުން އާބަސް ހަދައިދެނީ އެ ދިރިހުރުމުގައި މުސްތަޤްބަލުގެ ކުރި މުސްލިމް ވެރިކަން މުޚްތަޞަރު ހެދުން. (މިސާލަކަށް ދަލުމަސް ބޭނުންކުރާ ގޮތް ނަންތައްގެ ހަދާނަމަ ފުރިހަމަ ކުރުމަށް އަދި މިހެން އެކަންކަމުން ނުވަތަ އެއްއަމިއްލަގޮތުން ހިތާ ނަގާލެ ހެދުން.)

- ބޭރު ބަސްބަހުގެ ބަދަލުގައި އާ ބަސް ގެނުވުގެ މުބާރާތް ދިވެހިބަހާއި ތަރުޖަމާ ހިންގުމަށް ފެއްދި

ހަޖޫރާން ބޭއްވުން. މި މުބާރާތް ބާއްވާއިރު މީހުން އެކަތަ ސަލާމަތްތެރިވާނޭ ގޮތަށް މުބާރާތް ބޭއްވުން.

- ބޭރު ބަޔަކު އާންމުދުވުގެ ކުރިން އެކި ދިވެހިބަހުން ހެދުން. ރާއްޖެއަށް އަހަރެން ގެނބާ ތަކެއްޗަށް އެއްގޮތް އާންމުދުވުގެ ކުރިން ދަރުމަ ހެދުން. މިކަމުގައި ކަސްބުވެރިންގެ އެހީ ހެދުން.

- އަހަރެން ހެދޭ ބަސްބަހުގެ ސަމާލުކަރުދާ ކަމަށް ދަޢުވަތުތަކުން ބޭނުން ކުރުމުގައި ސަރުކާރުން ދެއްވަން އެދޭ ހިތްވަރާއި އެހީތެރިކަމަށް ކަމާބެހޭ ފަރާތްތަކާއި ދަންނަވާލުން.

- އިންސާނުންނާއި، ޖަނަވާރާއި، ދޫނިފަހަރާއި ގަހަގަސްތަކާއި އެކި ބައިބަޔަކުން ގެންނަ ނަން ނަންނަން ހެދުމާއި، ނަން ކިޔުމަށް ގަހަގަސްތަކާއި ބައިބަޔަކުން ނަން ހެދުން. އަދި މިގޮތަށް އާދަކާދަ ހޯދުން. ގޮތަށް އެގޮތް، ފަދަ ކަންތައްތަކުގައި ބޭނުންކުރާ ބަސްބަހުގެ ނަމައި މާ ބަސްބަހުގެ ނަމުން ބޭނުންކުރާ ނަންނަމަން ބަސްބުނުން.

- ކުރެވިދާނެ އެކިދިވެހިން ފުރުޞަތު މާ އެއްގޮތެއްގައި ވީނު ނަންނަން ނަމައި އެއްކަމަކަށް (މިދިޔަ މާ ބަސް އެދިއަދުގެ ތަރިއްކަ ގޮތުގައި އެއްކަމަކަށް އެއްގޮތެއް)

- ބޭރު ބަސްބަހުގެ ބަދަލުކުރުމަށް، ފުރަތަމަ ކުރެވޭގޮތަށް މާ ބަސްބަހުގެ ފޮނުވާ ފަރާތްތަކަށް ބަދަލުން ވަކިވަކިކަން ފައިސާ ދިނުން. އަދި މިގޮތަށް އަދަބީ އެއްގޮތް ވީނު ބަސް ފޮނުވާ ފަރާތްތަކަށް އިނާމު ދިނުން.

<u>މިކަމުގައި ސަރުކާރު ދާއިރާ އެކަމުގެ ބޭނުން ކުރުމަށް ބަހައް ދިނުމުގެ:</u>

- އަހަރެން ހެދޭ ބަސްބަހުގެ ބޭނުންކުރާނީ ގޮތުގެ ތަފްސީލް ރާއްޖޭ އާއި ބޭރު ދުނިޔޭގައި މީހުންނަށް މާބެހިނުން. މިކަމުގައި ދިފާއިބަހާއި ތާރީޚަށް ހިދުމަތްކުރާ ފަރާތް ހަޖޫރާން ރާއްޖޭ އާއި ބޭރުގައި މީހުންނާއި ތަފާތުވާނެ ގޮތުން އެހީތެރިވުން.

- ބަހުގެ ބަދަލުގައި ބޭނުން ކުރުވުން އެހެން ބަސްބަހު އެކިގޮތުގައި ފޮނުވާ އާދަވުން.

- އަހަރެން ހެދޭ ބަހާ ބޭރު ދައުލަތުގެ ބޭނުންތަ ފަރާތްތަކަށް ބޭނުން އިދާރާ މިބާވަތަށް ކުރިއަށްދާ ވިޔަފާރި އެއްގޮތެވެ.

<u>○ މިހާރު ދިވެހި ކުރިއެރުވުމާ ބަސްބަހުގެ އުސޫލުތަށް ބޭނުންކުރާނީ އެކަން ކުރުމުގެ ކުރެވޭ</u>

I- މިހާރު ދިވެހި ކުރިއެރުވުމާ ބަސްބަހުގެ އުސޫލުތަށް ބޭނުން ކުރުމުގެ ދަށުން ކަމަށް ބަލަހައްޓާ ބާރުވެރިކަމެއް

ލިޔެފައި އޮތުން.

2- އަހަރެން ހެދި ބަސްބަހާއި ދިވެހި ބަސްތަކުގެ ބަސްތަކެއް ތަރުތީބުކޮށްގެން ދިރިއުޅޭ ތަރުޖަމާކުރަން
އެންގެން ބަޔަކަށް ފަހުން، ބަސް ބާރުއަރުވާފައިވާ ލިޔުންތަކުގައި ހަމަޖެހިފައެވެ.
(ލިޔުމުގައި ތަރުތީބުވާގޮތް ތަރުޖަމާކުރަން ބޭނުން: ހަމަޖެހިފާ ނުލެވޭ ވަރަށް ބޮޑަށް ލިޔުން ތަރުތީބުކުރަން
ބަސްތަކުން ހަމަޖެހިފައިވާގޮތުން އެބަސްތަކުގައިވާ އެކަމަށް ބަސްތަކެއް ފެންނަން ހުރިހާ ބަޔަކަށް
ލިޔެފައި އޮތުން.)

3- ތަރުޖަމާ ބިލި، ގެ ފުރަތަމަބަސްތަކެއް ފުރަތަމައިން ދިވެހި ކުރިއެފައި ހުރި ބަސްތަކެއް ބޭނުން ކުރަމުން
ސަލާމަތްކުރުމަށް ބަޔަކު ހަމަޖެހޭނެއެވެ.

4- އަހަރެން އުފެދޭ ބަސްތަކެއް ބޭނުންކުރަން ވަކިކުރުމަށް ބަޔަކަށް މަޤުރޫޟު ކުރިންގެ ޢުމުރަށްތަކުގައި
އެފަދަ ބަސްތަކެއް ހިމެނުމަށް މަސައްކަތްކުރުން.

5- އަހަރެން ހެދި ބަސްތަކެއް މަޤުރޫޟު ކުރިންނަން ވަކިކުރުން ލިބޭނޭ ބަޔަކަށް ހަމަޖެހިފައި އޮތުން.

6- އަހަރެން ދިވެހި ކުރީގެ ބަސްތަކެއް އެނގުމުންނަން އެންގެވުން ދިވެހިބަހާ ތަރުޖަމާ ހިފުމަށްކުރާ މަޤުރޫޟު
އެކިރޭގެން ފެންވަރުގައި މަސައްކަތް ކުރައްވަމުން ގެންދެވުން.

7- އަހަރެން ދިވެހި ކުރީގެ ބަސްތަކެއް މަޤުރޫޟުކަމަށް ލިޔެއްވާއި ސަރުކާރުގެ އޮފީސްތަކަށް ގެނައުމަށް
ފަންނުވުން.

8- ދިވެހި ބަހާއި ތާރީޚަށް ދަރިވަރުންގެ ލޯބި ޤާއިމް ހަމަވަރަކީ ވިސްނަވާށެވެ އެކަމުން ގެންދިއުން.

9- އަހަރެން ގެއަށް ބަސްތަކެއް ބޭނުން ކުރުމަށް މަޤުރޫޟުކަމުގައި އިރުޝާދު ދެވުން ގެންދިއުން.

10- ފޮތްފޮތް ފާސްކުރުމައިރު އުފެދޭ ފޮތެގެ ދިވެހިބަސްމަގު ހުންނަ ގޮތް ބެއްލެވުން.

11- އަހަރެން ގެއަށް ބަސްތަކެއް ނުވަތަ ހެދިފައި ހުރި ބަސްތަކެއް މަޤުރޫޟުކަމުގެ ލިއުބޭނުންކުރުން ފެންނަން
ހުންނާނެގޮތް ހެދުން.

12- ދިވެހި ކުރީގެ ބަސްތަކެއް އާރުމު ކުރުމަށް ލިބޭނެ ތައްޔާރު ކަންތައްތަކަށް ތަރާއްޤީއެން، ލިޔުންތެރިން
އެކިރޭގެން ވަރަށް މަސައްކަތް ކުރުމަށް ބަޔަކު ހަމަޖެހޭނެއެވެ.

13- އަހަރެން ތައްޔާރުވާ ކަންތައްތަކާއި އެއްގޮތަށް ބޭނުންވާ ބަސްތަކެއް ހެދުން އަމަލުކުރުން.

14- ދިވެހި ކުރީގެ ބަސްބަހަށް ތައްޔާރު ކުރާއިރު އެބަސް ބޭނުން ކުރާނެގޮތުގެ ތަފްސީލާއި ބަސް
ތައްޔާރު ކުރުން.

15- އެހެން ދުވަހުދާ ބަސްބަސް ޓުއަރިސްޓުންނަށް ދިބެހުން ދިއުން.

16- ޓްރެއިނިންގ އަދި ބަސްތަކުގެ ޕްރޮގްރާމް ކުރިއަށް ITE އިން ތަޢުލީމީ ޕްރޮގްރާމް ޓުއަރިސްޓުންނަށް އެބަސްތަކުގެ ތަޢުލީމު ދިނުން.

17- މުޖުތަމަޢުގެ ތަރައްގީ ދުވަސް ބަސްތަކުގެ ގޮތުގައި މަޢުލޫމާތު ދިނުމުގެ އިންތިޒާމްތައް ހަމަޖެހުން.

18- އެއީ ތަޢުލީމުގައި އެކި މީޑިއާތަކުގައި ޕްރޮގްރާމް ތައްޔާރު ކުރުމުގައި އިސްލާމީ ތަރުބިއްޔަތު އެހެން ދުވަސް ބަސްތަކުގެ ބޭނުންކުރުމުން ގެއްލުން ނުވާނެ ގޮތަށް ހަމަޖެއްސުން.

19- ދިވެހިކޮށް ބަސްތަކުގެ އިނގިރޭސި ކުލަބުތަކުގެ ކުރުމުން ގެންދިއުން.

20- ޤައުމީ ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި ބަސްތަކުގެ ހިފުން.

21- ހުރި ބަސްބަސް ދިރާސާކުރުން ބަސްބަހުން ކުރަން އަދި ވާނީ، ބަސްތަކުގެ ކުރިއެރުން ހިފުމަށް ސަމާލުކަން ދިނުން.

22- ފަހިފޯރުކޮށްދީ ބޭނުންގައި ހުރި ބަސްތަކުގެ އެފެރޭޝަން އާންމު ކުރުމުން ނުވެސް ޚާއްޞަގައި އެކަން މިނިސްޓްރީ އެބަސްތަކުގެ އެފެއްސުން ގޮތުގައި ޓޫރިޒަމް ނުވާނެ، އެފެރޭޝަން ކުރަންޖެހޭ އެބަސްތަކުގެ އާންމުކުރުން.

23- އެހެން ދިވެހިކޮށް ބަސްތަކުގެ ހިމެނޭ ގޮތަށް ކުޅަ ކުރިން ހިމާޔަތް ފުރުޞަތު މިނޫނަ ހުރިހާ ގޮތެއް ހަމަޖެއްސުން.

24- މުޖުތަމަޢުގައި އަދިއެހެން ދުވަސް ބަސްތަކުގެ އާންމުވެގެން ދާގޮތުން ގެއްލެން އެހެން ބަހަށް ނުދެވުން.

O އެހެން ހުރި ބަސްތަކުގެ އާންމުކުރުން ފުރުޞަތު ހަމަޖެހޭ ގޮތްތައް:

އެއްބަސް ހުރިހާ ދާއިރާތަކުގައި.

- ބަސް ހަމަ ބޭނުންވާ މިންވަރަށް ފުރުޞަތު ދިނުން.
- ގާއިމުކުރެވޭ ކުންފުނިތަކުގައި ބޭނުން ކުރާ ބޭރު ބަސްބަހުގެ ބަހަރުގައި ދިވެހިބަސް އެފެއްދުމުގެ ކުންފުނިތަކުގެ ގައުމީ މަޤްޞަދު ހަމަޖެހިގެން ހާމަކުރާ ސަރުކާރުގެ އިދާރާތަކާއި، ކުންފުނިތަކާއި މިފަދަ އެހެނިހެން ވެސް ފަރާތްތަކަށް އެންގުން.
- ދިވެހިބަހުގެ ބޭރުބަސްބަސް ބޭނުން ކުރުމުގައި ކަނޑައެޅި އާންމު ކުރިއެރުމާއި ސިޔާސަތުތައް ހެދުން.

- އައު ދިވެހި ބަސްތަކުގެ އުފެއްދުން ޤަބޫލު އުސޫލު ލިޔުންތެރިންނަށާއި ދިވެހި މުދައްރިސުންނަށާއި، އާއްމުކޮށް އަންގައިދިނުން.
- ދިވެހި މުޤައްރަރު އިސްލާހުކުރުމުގައި، އަދަބީފަރާތް ދިވެހި ބަސްބަސް އުފެއްދުމަށް ދިރުންތެރި ބައި ހިމެނުން.
- ބޭރު ބަސްބަހުގެ ބަދަލުގައި ބޭނުން ކުރާނެ ދިވެހި ބަސް އުފެއްދުމުގައި ހަނދާންކުރުމުގެ، މުބާރާތެއް ކުރިއަށް އަރަބިކޮށް، ހިންދީބަސް ، މި މުބާރާތް ، އިސްކޫލްތަކުގެ ފެންވަރުގަ އާއި އާއްމު ފެންވަރުން ހުޅުވާލައިގެން ބާއްވުން.
- އައުބަސްތައް އާންމު ކުރުމަށް މަސައްކަތްކުރާ ފަރާ ގެތެރެއް ގަޑީ މަޖިލީހުގެ ދަށުގައި އުފައްދުން.
- އަލަށް އުފެދިފައި ހުރި ބައެއް ބަސް އާންމުކުރާނެ ބޭނުން ނުކުރަނީ، ނޫހާއި މަޖައްލާއް ހުރިހާ ސަރަޙައްދު ކަމަށް ފެންނާތީ މިހާރު ހެދިފައިވާ ބަސްތައް އަލަށް އިސްތިހާރު ކުރުން.
- އަލަށް އުފައްދާ ބަސްބަސް ބޭނުން ކުރަން ފެނުމުގެ ކުރިން އެބަސްބަހާމެދު ދިވެހިކުން އާންމު ހިޔާލު ހުރިގޮތް ހޯދުމަށް މަސައްކަތް ކުރުން.
- ސަރުކާރުން ބާއްވާ ތަމްރީން ކޯސްތަކުގައި، ދިވެހިބަހާއި އަލަށް އުފެދޭ ބަސްބަހާއި ބަހުގެ އިސްތިލާހާ ބޭނުންކުރުން ތަމްރީން ދިނުން. (އައު ބަސްބަހުގެ ލިސްޓެއް ދިނުން)
- ބޭރު ބަސްބަހުގެ ބަދަލުގައި އަރަބިބަސްތަކުގައި ބޭނުންކުރާ އާ ބަސްބަސް ހެދުމުގެ މުބާރާތެއް ބާއްވުން.
- އަލަށް އުފެދޭ ބަސްބަސް ޝާއިރާ ކުރިހެދި ގޮތުގައި އާންމު ކުރުމުގެ ބާވަތުގެ ދަރުސްތަކުގެ އަދަބީ ޖަމްޢިއްޔާ ގެތެރެން މަސައްކަތްކުރުން.
- ބޭނުން ނުކުރެވި ހުރިހާ ބާރާބަސްތަކާއި އަލަށް އުފެދޭ ބަސްތަކުގެ ނޫސްތަކުގެއާއި މަޖައްލާތަކުގައި ބަހުގެ މާނަ އެނގޭ ފިހުރިސްތު ވަޒަންކުރުމުގެ ގޮތުން ސަފުހާ ޖަހާ ހިމެނުމަށް ކަރުދާސް ލިޔުން.
- އައި.ޖީ.ޓީ. ނަ ހިންގާ ތަމްރީން ކޯސްތަކުގައި، ދިވެހިބަހާއި، އަލަށް އުފެދޭ ބަސްބަހާ ބަހުގެ ލިސްޓުން، ފާހަގަ ދެއްކުން.
- ބަސްކޮމިޓީގެ މަސައްކަތްތަކުގެ ތަރުޖަމާ، އާ ބަސް ފޮތްތަކުގެ މަސައްކަތް ހިމެނުން.
- ބަސްކޮމިޓީގެ ދަށުން އެކޮމިޓީއަށް އެހީތެރި ކުރި ކޮމިޓީ އުފައްދުން.
- އަލަށް އުފެދޭ ބަސްބަސް ލިޔުމާއި ތަކުގެ ވާހަކައިގައި ހިމެނުމަށް ބާރުއަޅައި ލިޔުމާ އުފައްދާ ފަރާތްތަކަށް މިކަން އަންގަން.
- އަލަށް ތަރުޖަމާ ކުރާ ބަސްބަހާ ބަހުގެ ތަރުޖަމާ ސަފުހާތަކާ ވަކި ފޮތެއް ގެއްލި މަޖިލީހުގައި ކަރުދާހެއް ހުށަ.

<u>ނަތީޖާ - ޓީ.ވީ. ގެ ޚަބަރު ހިފުން.</u>

- ޓީ.ވީ.އާއި ރޭޑިއޯ އާބަސްބަހުގެ މާނައާއި އެބަސްބަސް ބޭނުން ކުރަން ސަޕްލިމަންޓް އާންމު ކުރުމަށް މަސައްކަތް ކުރުން.
- އާބަސްބަހާ ބޭރު ސްކްރީން އަރައުންސްމަންޓް ޓީވީއާއިން ފެށުން.

- އަދި ބަސްބަސް ބޭނުން ކޮށްގެން ރޭވިއް ގްރާމަރާއި ޖުމްލަތަކާ ކުރުވުން.
- އާ ބަސް ތަޢާރަފުކޮށް ހުދުމަތް ހަމައެކަނި | ފަހަރު ރަނގަޅު ބޭނުންކޮށް ކުރުވުން.
- ޗާޓް، ފޮޓޯ ވާހަކަތަކުގެ ކުރުވުން. އަދިބަސް ބަހުރުވަ ހިތުން ވާހަކަ ދެއްކުން.

<u>ނޫސްމަޖައްލާގެ ބޭނުން ހިފުން.</u>

- ދުވަހުނޫސްތަކުގެ ސުރުޚީތައް ކިޔުމި، ޚަބަރުތަކުން އަދި ބަސްތަކާ މިސާލުތައް ތަޢާރަފު ކުރުން.
- ނޫސްވެރިންނާއި ގުޅުން އުފެއްދުން/ދޭދޭ ފަރާތް ދަރިވަރުން ބައިވެރިވުން ބޭއްވުން.
- ނޫސް މުދުވެރިކަން ދިރުން ވާހަކަ ސޮފްޓްވެއަރު ނޫސްމަޖައްލާތަކުން ޖަވާބު ދިނުން.

بسم الله الرحمن الرحيم

ދިވެހިބަސް ދިވެހިކުރުމުގެ މަޝްވަރާ ބައްދަލުވުން

1995 ނޮވެމްބަރު 1 - 2، މާލެ

ފުރުން ހިނގަމުންދާނެގޮތް

ތަން : އިސްލާމީ މަރުކަޒު
ގަޑި: 9.00

1. ކީރިތި ޤުރުއާނުގެ ބަރަކާތުން ބައްދަލުވުން ފުރުން — އަލްފާޟިލް ޢަލީ އިބްރާހީމް ދީދީ
2. ބައްދަލުވުމާއިބެހޭ ކުރު ތަޢާރަފެއް — އަލްފާޟިލް މަޖީދު މުޙައްމަދު ޙަބީބު
3. ބައްދަލުވުން ހުޅުއްވައިދެއްވުން — އަލްއުސްތާޛު ޢަބްދުﷲ ޙަމީދު

---

8 ޖުމާދަލްއާޚިރާ 1416
1 ނޮވެމްބަރު 1995

بسم الله الرحمن الرحيم

ދިވެހިބަސް ދިވެހިކުރުމުގެ މަޝްވަރާ ބައްދަލުވުން
1995 ނޮވެމްބަރު 1 - 2 މާލެ

ޕްރޮގްރާމް

1 ވަނަ ދުވަސް

9.00 ބައްދަލުވުން ހުޅުވުން
9.15 ފުރަތަމަ މަޖިލީހުގެ ނަމުގެ މައްޗަށް ވާހަކަ ދެއްކުން
10.30 މެދުކަނޑާލުން (ސައި)
11.00 2 ވަނަ މަޖިލީހުގެ ނަމުގެ މައްޗަށް ވާހަކަ ދެއްކުން
12.30 ނިންމުން

15.30 2 ވަނަ އާންމު ބައްދަލުވުން. 3 ވަނަ މަޖިލީހުގެ ނަމުގެ މައްޗަށް ވާހަކަ ދެއްކުން
17.00 މެދުކަނޑާލުން (ސައި)
17.30 4 ވަނަ މަޖިލީހުގެ ނަމުގެ މައްޗަށް ވާހަކަ ދެއްކުން
18.30 ނިންމުން

2 ވަނަ ދުވަސް

8.30 ގްރޫޕް ބައްދަލުވުން
11.00 މެދުކަނޑާލުން (ސައި)
12.30 ނިންމާލުން

21.00 ބައްދަލުވުން ނިންމުން
22.30 ސައި

---

8 ޖުމާދަލްއާޚިރާ 1416
1 ނޮވެމްބަރު 1995

بسم الله الرحمن الرحيم

ދިވެހިބަސް ދިވެހިކުރުމުގެ މަޝްވަރާ ބައްދަލުވުން

1995 ނޮވެމްބަރު 1-2 މާލެ

ބައިވެރިންގެ ލިސްޓު

ރިޔާސަތު

1. އޮނަރަބަލް އަލްއުސްތާޛު އަބްދުﷲ ހަމީދު
2. އަންނަބީލާ ހަބީބާ ހުސައިން ހަބީބު
3. އަލްފާޟިލް އަބްދުﷲ ޞާދިޤު
4. އަލްފާޟިލް އަބްދުﷲ ވާހިދު ހަސަން
5. އަލްފާޟިލް ޙަޒޫރު މުޙައްމަދު ވަޙީދު
6. އަލްފާޟިލް އަބްދުﷲ ޝަރީފު
7. އަލްފާޟިލް އައްބާސް އިބްރާހީމް

ދިވެހިބަހާއި ތާރީޚަށް ޚިދުމަތްކުރާ ގައުމީ މަރުކަޒުގެ މެމްބަރުން

8. އޮނަރަބަލް އަލްއުސްތާޛު އަބްދުއްރަޝީދު ހުސައިން
9. އޮނަރަބަލް ޑޮކްޓަރު މުޙައްމަދު ޖަމީލް
10. އަލްއުސްތާޛު އަޙްމަދު ޝަރީފު ފަޟީލު
11. އަލްއުސްތާޛު ވައިލޫ އަޙްމަދު ޝަރީފު
12. އަލްއުސްތާޛާ ޒާހިދާ ޒަރީރު

ދިވެހިބަހާއި ތާރީޚަށް ޚިދުމަތްކުރާ ގައުމީ މަރުކަޒުގެ ވެރިން

13. އަލްއުސްތާޛު މުޙައްމަދު ޝަރީފު
14. އަލްއުސްތާޛު އަބްދުއްސަލާމް ހަސަން
15. އަލްއުސްތާޛާ ސަލީމާ ޖަމީލް

ޓެކްނޯލޮޖީ

16. އަލްފާޟިލް ހަމްދޫން ހަމީދު
17. އަލްފާޟިލް އިބްރާހީމް ވަހީދު
18. އައްޝައިޚް މުޙައްމަދު ޒާހިރު އަބޫބަކުރު

ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ އޮފީސް

19. އަލްފާޟިލާ ހާލާ ހަމީދު
20. އަލްފާޟިލް ޙުސައިން އަމީރު

ދިވެހި ނާދީ

21. އަލްފާޟިލާ ނަސީމާ މުޙައްމަދު
22. އަލްފާޟިލް މަސްޢޫދު ޢަލީ
23. އަލްފާޟިލާ ރަޝީދާ އިބްރާހީމް

ރޭޑިއޯ. ޓީ.ވީ. ނޫސް. މަޖައްލާތައް

ދިވެހިރާއްޖޭގެ އަޑު

24. އަލްފާޟިލް އިބްރާހީމް އާދަމް މަނިކު/ އެޑިޓަރ
25. އަލްފާޟިލް އިބްރާހީމް ރަޝީދު/ ސަބް އެޑިޓަރ
26. އަލްފާޟިލް މުޙައްމަދު ޝާކިރު/
27. އަލްފާޟިލް މުޙައްމަދު ޖަލީލް/ ރިޕޯޓަރ

ޓެލެވިޝަން މޯލްޑިވްސް

28. އަލްފާޟިލް އިބްރާހީމް މުޙައްމަދު/ ސީނިއަރ އެޑިޓަރ
29. އަލްފާޟިލް އިބްރާހީމް ހަލީމް/ ސީނިއަރ އެސިސްޓެންޓް އެޑިޓަރ
30. އަލްފާޟިލް މުޙައްމަދު ސައީދު/ ސަބް އެޑިޓަރ
31. އަލްފާޟިލް މުޙައްމަދު އާސިފް/ ޕްރޮޑިއުސަރ ގްރޭޑް 1

ހަވީރު

32. އަލްފާޟިލް މޫސާ ޒަމީރު/ ސަބް އެޑިޓަރ/ މ. ހުސްނޫ
33. އަލްފާޟިލް އިސްމާޢީލް ރަޝީދު/ ޝަރާފް ރިޕޯޓަރ/ ދ. ފުއަރާލޮން

އައްޑޫ

34. އަލްފާޟިލް އިބްރާހީމް ރަޝީދު/

ފުވައްމުލައް

35. އަލްފާޟިލް ޢަލީ ޙަސަން އިބްރާހީމް/ ... (ފުވައްމުލައް)
36. އަލްފާޟިލް އަބްދުﷲ ... /ފުވައްމުލައް

ބޮޑުއަތޮޅު ހަވަރު

37. އަލްފާޟިލް އަބްދުއްރަޙީމް އަބްދުﷲ ... / ...
38. އަލްފާޟިލް އަޙްމަދު ޝަރީފް/ސީނިއަރ ... ...

އަމީނިއްޔާ ސްކޫލް (...)

ޖ.ޖ.ޖ. ބަރުމާއިއްކާ

39. އަލްފާޟިލް ޙަސަން ސަޢީދު ...
40. އަލްފާޟިލް ސަޢުދުއްދީން ...

މ.ޖ.ޖ. ބަރުމާއިއްކާ

41. އަލްފާޟިލާ ސަޢީދާ އަޙްމަދު
42. އަލްފާޟިލާ ސަމީރާ މުޙައްމަދު

ވިލިނގިލި ... ބަރުމާއިއްކާ

43. އަލްފާޟިލް ޙަސަން ރަޝީދު ... /ގ. ...
44. އަލްފާޟިލް ޙުސައިން ޝަކީލް މުޙައްމަދު/ސ. ...

... ... ބަރުމާއިއްކާ

45. އަލްފާޟިލް ޢަލީ ރަޝީދު
46. އަލްފާޟިލް އިލްޔާސް ...

... ... ބަރުމާއިއްކާ

47. އަލްފާޟިލް މުޙައްމަދު ... /ގ. ...

... ...

48. އަލްފާޟިލް މުޙައްމަދު ... ...

ރާއްޖޭތެރެ

49. އަލްއުސްތާޛު އާދަމް އަބްދުއް ރަޙްމާން/ހއ. އުތީމު ބޯރުމި
50. އަލްއުސްތާޛު އަބްދުﷲ އަޙްމަދު/ބ. އޭދަފުށި ޖަވާހިރުމާގެ
51. އަލްއުސްތާޛު ޙަސަން ސަޢީދު/ސ. ހިތަދޫ ކަނޑުވާރުގެ
52. އަލްއުސްތާޛު އަޙްމަދު ޝަރީފު/ސ. މަރަދޫ މޫނުލައިޓް ހައުސް ހ. ނޮޅިވަރަން

ސްކޫލްތައް

މަޖީދިއްޔާ ސްކޫލް

53. އަލްއުސްތާޛު އަޙްމަދު ޝަރީފު
54. އަލްއުސްތާޛު އަލީ މުޙައްމަދު މަނިކު

އަމީނިއްޔާ ސްކޫލް

55. އަލްއުސްތާޛު އަބްދުﷲ އަޙްމަދު
56. އަލްއުސްތާޛާ ޒުހުރާ އިބްރާހީމް

އެމް.އީ.އެސް

57. އަލްއުސްތާޛު މުޙައްމަދު މަނިކު
58. އަލްއުސްތާޛު މުޙައްމަދު ޝަރީފު

އީ. ބީ. އެސް

59. އަލްއުސްތާޛާ ވިދާދު އަބްދުﷲ
60. އަލްއުސްތާޛު މަޙްމޫދު ސަޢީދު

މަދްރަސަތުލް އާލިޔާ

61. އަލްއުސްތާޛު އަބްދުލްމަޖީދު ޙަސަން
62. އަލްއުސްތާޛު މުޙައްމަދު އިބްރާހީމް

ޤާނޫނު މަދްރަސާ

63. އަލްއުސްތާޛު މުޙައްމަދު ރިޟާ މޫސާ

މަދްރަސަތުލް އަޙްމަދިއްޔާ

64. އަލްއުސްތާޛާ ނުޒުހާ އަބްދުއްރަޙީމް
65. އަލްއުސްތާޛާ ޝަރީފާ އާދަމް

މަދްރަސަތުލް އަމީރު އަޙްމަދު

66. އަލްފާޟިލް ޝަރީފް އަޙްމަދު
67. އަލްފާޟިލާ ނަޒީހާ އަޙްމަދު

އެސް. ޑީ. ސީ

68. އަލްފާޟިލް އަޝްރަފް ޢަބްދުއްރަޙީމް
69. އަލްފާޟިލް މުޙައްމަދު ޝަފީޤު

އަލްޢިރްފާން

70. އަލްފާޟިލް ފަތުޙުﷲ މުނީރު ހދ. ކުޅުދުއްފުށި
71. އަލްފާޟިލް ވިދުރީ މުޙައްމަދު ޙަމީދު ހ. ފޭދޫ
72. އަލްފާޟިލް ޢަބްދުﷲ ޢިނާޔަތު ސިރާޖު ދ. ކުޑަހުވަދޫ

ސެންޓްރަލް ސްކޫލް

73. އަލްފާޟިލް މުޙައްމަދު ޝަރީފް ބަޝީރު
74. އަލްފާޟިލާ ނަސީމާ އަޙްމަދު
75. އަލްފާޟިލް އަޙްމަދު ޝަކީބް ކަރީމާ
76. އަލްފާޟިލް މުޙައްމަދު އާދަމް ޢަބްދުލް ޣަނީ
77. އަލްފާޟިލް އިސްމާޢީލް ވަޙީދު
78. އަލްފާޟިލް މުޙައްމަދު ޒާހިރު

بسم الله الرحمن الرحيم

ދިވެހިބަސް ދިވެހިތާރީޚުގެ ދަސްކުރާ ބައްދަލުވުން
1995 ނޮވެމްބަރު 1 - 2 · މާލެ

ބައިވެރިން ގްރޫޕުތައް ބެހިފައިވާގޮތް

1 ވަނަ ގްރޫޕު

ދިވެހިބަހުގެ ތަރައްޤީ ބޭރުގެ ބަސްތަކުގެ ވަންނަމުން އައިސްފައިވާ ގޮތް

1. އަލްފާޟިލް އަބްދުﷲ ސާދިޤު
2. އަންނަބީލާ ހަބީބާ ޙުސައިން ހަބީބު
3. އަލްފާޟިލް އަޙްމަދު ހަމީދު ފަހުމީ
4. އަލްފާޟިލް މުޙައްމަދު ރަޝީދު
5. އަލްފާޟިލް އިބްރާހީމް ވަހީދު
6. އަލްފާޟިލާ ނަސީމާ މުޙައްމަދު
7. އަލްފާޟިލް އިބްރާހީމް އުމަރު މަނިކު
8. އަލްފާޟިލް އިބްރާހީމް މުޙައްމަދު
9. އަލްފާޟިލް މޫސާ ޝަރީފް
10. އަލްފާޟިލް އިސްމާޢީލް ރަޝީދު
11. އަލްފާޟިލާ ސަލީމާ އަޙްމަދު
12. އަލްފާޟިލާ ސަޢީދާ މުޙައްމަދު
13. އަލްފާޟިލް އާދަމް އަބްދުއް ރަޙްމާން
14. އަލްފާޟިލް އަޙްމަދު ޝަރީފް
15. އަލްފާޟިލް ޢަލީ މުޙައްމަދު މަނިކު
16. އަލްފާޟިލް އަބްދުލްޣަފޫރު ޙުސައިން
17. އަލްފާޟިލް މުޙައްމަދު އިބްރާހީމް
18. އަލްފާޟިލް މުޙައްމަދު ރިޔާޝް މޫސާ

2 ވަނަ ގްރޫޕު

ބޭރު ބަސްބަހުގެ ލަފުޒުތައް ދިވެހިބަހަށް ބޭނުންކުރުމުގައި ވިސްނަންޖެހޭ ކަންތައްތައް

1. އަލްފާޟިލް މުޙައްމަދު ޝާކިރު ހަލީމް
2. އަލްފާޟިލް އަބްދުﷲ ފާރޫޤު ހަސަން
3. އަލްފާޟިލާ ފައިޟާ އަޙްމަދު ރަޝީދު
4. އަލްފާޟިލް އަބްދުއްސަމީޢު ހަސަން
5. އައްޝައިޚް މުޙައްމަދު ޒުބައިރު އަލްބުހާރީ
6. އަލްފާޟިލް މަސްޢޫދު ޢަލީ
7. އަލްފާޟިލް އިބްރާހީމް ރަޝީދު
8. އަލްފާޟިލް އިބްރާހީމް ހަލީމް
9. އަލްފާޟިލާ ޖަމީލާ އިބްރާހީމް
10. އަލްފާޟިލް އަބްދުﷲ ޙުސައިން
11. އަލްފާޟިލް އާދަމް ހަލީމް އަދުނާން
12. އަލްފާޟިލް ހަސަން ޝާކިރު މުޙައްމަދު
13. އަލްފާޟިލް އަބްދުﷲ އަޙްމަދު
14. އަލްފާޟިލް އަބްދުﷲ އަޙްމަދު
15. އަލްފާޟިލާ ޒަހުރާ އިބްރާހީމް
16. އަލްފާޟިލާ ނަދުވާ އަބްދުއްރަޙީމް
17. އަލްފާޟިލާ ޝަރީނާ އާދަމް
18. އަލްފާޟިލް ފަތުޙުﷲ ޝަހީދު

3 ވަނަ ގުރޫޕު

މިޔާރު ދިރުވި ކުރިއަށްދިޔަ ޙަރަކާތުގެ އިންތިޚާބު
ބޭނުން ނުކުރާ ސަބަބު

1. އަލްފާޟިލް އަޙްމަދު ޝާކިރު ޙަނީފާ
2. އަލްފާޟިލް ޢަބްދުﷲ ޝާކިރު
3. އަލްފާޟިލާ ޒާހިދާ ޒަރީނާ
4. އަލްފާޟިލާ ސާލިމާ ޙަބީބު
5. އަލްފާޟިލާ ހުދާ ބަދީރު
6. އަލްފާޟިލާ ރަޝީދާ ޢަބްދުލްޣަނީ
7. އަލްފާޟިލް މުޙައްމަދު ޝާހިދު
8. އަލްފާޟިލް މުޙައްމަދު ސަޢީދު
9. އަލްފާޟިލް ޢަބްދުއްރަޙީމް ޢަބްދުލް މަޖީދު
10. އަލްފާޟިލް އަޙްމަދު ޒާހިރު
11. އަލްފާޟިލް އަލީ ރަޝީދު
12. އަލްފާޟިލާ އިމާދު ޙަބީބު
13. އަލްފާޟިލް ހުސައިން ސަޢީދު
14. އަލްފާޟިލް މުޙައްމަދު މަނިކު
15. އަލްފާޟިލް މުޙައްމަދު ރަފީޤު
16. އަލްފާޟިލް ޝަރީފް އަޙްމަދު
17. އަލްފާޟިލާ ނަދިޔާ އަޙްމަދު
18. އަލްފާޟިލް ފިރުޒީ މުޙައްމަދު ރަޝީދު

4 ވަނަ ގުރޫޕު

އަރަން ހުރި ބަސްބަސް އިންތިޚާބު
ފެއްޓުމަށް ކަށަވަރުވާ

1. އަލްފާޟިލް މަސްޢޫދު މުޙައްމަދު ވަޙީދު
2. އަލްފާޟިލް ޢައްބާސް އިބްރާހީމް
3. އަލްފާޟިލް ޢަބްދުﷲ ބަދީރު
4. އަލްފާޟިލް ޙުސައިން އާމިރު
5. އަލްފާޟިލް މުޙައްމަދު ޖަމީލް
6. އަލްފާޟިލް މުޙައްމަދު އާސިފް
7. އަލްފާޟިލް އިބްރާހީމް ރަމީޒް
8. އަލްފާޟިލް އާދަމް ސަޢީދު ރަޝީދު
9. އަލްފާޟިލް ޝަރަފުއްދީން ޢަބްދުލް ޣަފޫރު
10. އަލްފާޟިލް މުޙައްމަދު ޝަރީފް
11. އަލްފާޟިލް މުޙައްމަދު ވަޙީދު
12. އަލްފާޟިލް އަޙްމަދު ޝަރީފް
13. އަލްފާޟިލާ ވިދާދު ޢަބްދުﷲ
14. އަލްފާޟިލް މަޙްމޫދު ސަޢީދު
15. އަލްފާޟިލް އަޝްރަފް ޢަބްދުއްރަޙީމް
16. އަލްފާޟިލް މުޙައްމަދު ޝަފީޤު
17. އަލްފާޟިލް ޢަބްދުﷲ ވިސާމް ޙަމީދު

بسم الله الرحمن الرحيم

ދިވެހިބަހާ ދޭތެރޭގައި އަޅުގަނޑުމެން ހިތާމަކަން މިޔާރުގެ ބޭނުންތަކެއް
ދިވެހިބަހުން ފުދޭގޮތަކަށް ބަސް ތަރުޖަމާކުރުމަށް އަޅުގަނޑުމެން
މަސައްކަތް ކުރަން ޖެހޭނެ ކަމުގައި ދަރިވަރުންނަށް ވިދާޅުވުމެއް

ދިވެހިބަހާ ދޭތެރޭގައި އަޅުގަނޑުމެން ހިތާމަކަން، ޖަމާޢާ އެއްގޮތަށް ބަސް ބަދަލުކަން ފުރުސަތުދީ، މިޔާރުގެ ބޭނުންތަކެއް ދިވެހިބަހުން ފުދޭގޮތަކަށް ބަސް ތަރުޖަމާ ކުރުމަށް އަޅުގަނޑުމެން މަސައްކަތް ކުރަން ޖެހޭނެ ކަމުގައި ދަރިވަރުންނަށް އަލުން ވިދާޅުވުމަށް ބަދަލުކުރަން ވިދާޅުވެއްޖެ. ދަރިވަރުންނަށް މިކަން ވިދާޅުވީ ދިވެހިބަހުގެ ތަރުޖަމާކުރާ ގައުމީ މަޖިލީހުން ދިވެހިބަހާ ބެހޭ ގޮތުން ދިވެހިބަސް ދިވެހިބަހުގެ ބަދަލުގައި ވަރުގަދަ މިފަދަ ވާހަކަތަކުގެ ތެރެއިން ބަދަލުކުރުމެވެ. މިބަދަލުކުރުމުގެ ގޮތުން މަސްވަރާ ކުރަމުންދާ އުފެދުނު މިކަމުގައި ބައިވެރިވެވޭނެ ފުރުސަތު ވާހަކަދެއްކުމުގައި މިތަނުގެ މަސައްކަތް ކުރުމުގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެއްބަސްވެގެން ދިމާވާނެ ކަމެއް އަޅުގަނޑުމެންގެ ބަހުގައި ބަސްތައް މަދުވުން ކަމަށްވާތީ، އެފަދަ ބަސްތައް އުފައްދާދޭ ވަރަށް ފުރިހަމަ ބޭނުންތެރި ކަމެއް ކުރުމުގައި ވިދާޅުވެއްޖެ.

ތަރުޖަމާކުރުމުގެ ވާހަކަދައްކަވައި ދިވެހިބަސް ދިވެހި ކުރުމަށް ބަދަލުކުރުމަށް ދިވެހިބަހާ ބެހޭ ހަރުދަނާ ގޮތުގައި ގުޅުވުމާއި އެސްޓޭޓްގައި ބަދަލުކުރުމަށް އެއް ވަރަށް ފުރިހަމަ ކަމެއްކަން ދެނެގަތުމަށް ޤައުމީ ދިވެހިބަހުގެ ވަރަށް ވިދާޅުވެއްޖެ. ތަރިކާ ވިދާޅުވީ ޒަމާނީ ބަދަލު މިފަދަ އާލާތުތައް ތަރުޖަމާ ކުރުމުގައި ވަރަށް ފުރިހަމަ ވަސީލަތްތަކެވެ. އެހެންނަމަވެސް، ކޮންމެ ބަދަލުވުމެއް އުމްރާނީ ބަސް ދަރިވަރުން، ޖަމާޢާ އެއްގޮތަށް ޒަމާނީ ގޮތުން އެކަމަށް ބަދަލުކުރާ އުފެދޭ ގޮތަށް ދެނެނެގަތުމަށް ޖެހޭނެވެ.

ތަރުޖަމާކުރުމުގެ ވިދާޅުވި ޒަމާނީ މިކަން މިހެން އެޕްލައިން، އަޅުގަނޑުމެންނަށް ދިވެހިން ކަމަށްވީ، ދިވެހިބަސް ތަރުޖަމާކުރުން ކުރިއަރުވައި، ބަސް ފުއްސަމާ ކުރުމަށް އަޅުގަނޑުމެން މަސައްކަތްތަކަށް ކުރަން ޖެހޭނެވެ. ބަހުގެ ބޭނުމަށް އަބަދުވެސް ފުލުހުތަކުގެ ކުރުމެވެ. އެއްބަދަލު އަންހެނުންނަށް ކަމާއި އެއްގޮތް ވެއްޖެއްކަމެވެ. މިތަނުގައި އުފެދުނު ޝަރުޢީ ހިތާމަތައް އެނގޭ ގޮތަށް އަންގައިދިނެވެ.

ތަރުޖަމާކުރުމުގެ ވަރަށް ފުރިހަމަ ބަސް ސިފަކުރުމުގެ ކުރިން، ބަހަކީ ދިރޭ އެއްޗެއް ކަމަށް ވިދާޅުވި، އަޅުގަނޑުމެންގެ ބޭނުންތައް އަދާކުރަން އެނގޭ ދަރަނި ތަފާތުވުންތަކާއި އިތުރު ބަސް ބަހަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ބޭނުންވާގައި ކަމަށް، ވަރަށްގިނަ އެއްޗެއް އަޅުގަނޑުމެންގެ ތަރިކައިން ގެނެވޭނެ އުފެދޭ ކަންތައްތަކާއި އެހެން އަޅުގަނޑުމެން ނަމަވެސް ކަމަށް ކަމުގައި އެކަހަލަ ގުޅުން ބަދަލުކުރުމުގެ ވިދާޅުވެއްޖެ. މިހާރު ވަރަށް ފުރިހަމަ ގޮތަކަށް ޒަމާނީ ބަސް ތަރުޖަމާކުރުމުގެ ގޮތުން ކުރަމުންދާ މަސައްކަތް ވިދާޅުވެއްޖެ. ތަރުޖަމާކުރުމުގެ ވިދާޅުވީ ޒަމާނީ ބަސް ތަރުޖަމާކުރުމުގައި އެއްގޮތަކަށް ބަހުގެ ބަސްތައް އަޅުގަނޑުމެންގެ ބަހަށް ގެނައުން ވާނެ. ދިވެހިބަހުގެ ހަމަތަކަށް، ބަހުގެ އަސާސްތަކަށް ފެތޭގޮތަށް އިސްލާމީ ބަހެއް ބަހާއި ބަހާ ބެހޭ ޢިލްމީ ދަރާސާތަކުގެ ހުރި ކަންތައްތަކަށް، އެބަހުގެ އަޅުގަނޑުމެން ދިވެހި

ބަދަލަށް ފެށުމެވެ. ބަސް ގޮތުގައިވެސް އަދުގަނޑުވެސް ކުރަންޖެހޭނީ ކަމެއް ކަމަށް ވިދާޅުވޭ، މިހާރުގެން ފާހަގަކުރު ދައުލަތުން، ދިވެހި ބަހުގެ ތަރައްޤީގައި ބޮޑު ބަސްތަކުގެ ގޮތުގައި ވަރަށްގިނަ ބަސްތަކެއްވާ ކަމުގައި، އެބަސްތަކަށް އަލުން ދިވެހިބަހަށް ގެނައުމުގެ މަސައްކަތް ކުރުމަކީ ވަރަށް ބޭނުންތެރި، އަދި ބަހަށް ވަރަށްބޮޑު ފުރުސަތެއް ކަމެއް ދިޔަ ކަމުގައި ހުރިހާ ވިދާޅުވިއެވެ. ހުރިހާ ފާހަގަކުރުމުގައި ދިވެހިބަހުގައި ހުރި މިފަދަ ބައެއް ބަސްތަކަކީ އިނގިރޭސި ކުރެއްވި، އަރަބިބަހުން ޢާއްމު ގޮތުގައި ބޭނުންކުރާ ބަހެއް ބަސްތަކަށް ދިވެހިބަހުން ނަންތަކެއް ވިދާޅުވިއެވެ. ކުރިއަށް ދިވެހިބަހުގެ ބަހުން އެބަހަ، ބަދަލުކުރެވޭ ބަސްތަކާއި، އެބަސްތަކުގެ މާނަ ކިޔައިދިނުމަށް ހިނގައިދިޔަ ބަހުން ބަސްތަކާ ދިވެހިބަހުގެ ގޮތަށް ބަދަލުކުރެވޭ ބަސްތަކެވެ. ތަރައްޤީގެ ބަސްތަކުގައި އެބަސްތަކުގައި ހުރި ބަސްތަކަށް ދިވެހިބަހުން ނަން ކިޔަން ދެކެވުނު ވާހަކަފުޅު ކުރެއްވިއެވެ. އަދި އެ މަސައްކަތުގައި ބަސްތަކުގެ ބަދަލުގައި ބަސްތަކެއް ދިވެހިބަހުން ހުރިހާ ފާހަގަކުރުމުގައި ބަސްތަކެއްގެ ދިވެހިބަހުން ބޭނުންކުރާ ބަސްތަކެއް ވިދާޅުވިއެވެ. ކުރިޔަށް ބޭނުންކުރާ އަރަބިބަހުން ބަސްތަކުގައި ހިމެނޭ ކަމުގައި އެބަސްތަކުގެ ބަސްތަކަށް ދިވެހިބަހުގެ ބަސްތަކުގެ ބަދަލުގައި ބަސްތަކުގެ ބަސްތަކަށް ބަދަލުކުރެވޭ ބަސްތަކެއް.

ދިވެހިބަހުން ބަސްތަކުގެ އިތުރަށް ބަސްތަކެއް ދިވެހިބަހުން ބޭނުންކުރާ ބަސްތަކަށް ބަދަލުކޮށް ހުރިހާ ވިދާޅުވިއެވެ. އަދި ދިވެހިބަހުގެ ބަދަލުގައި ބަސްތަކެއް ދިވެހިބަހުގެ ބަސްތަކެއް ބޭނުންކުރުމަށް ބަސްތަކުގެ ބަދަލުގައި ބަސްތަކެއް ދިވެހިބަހުން ހިމެނޭ ބަސްތަކެވެ. ބަސްތަކުގައި ދިވެހިބަހުގެ ކަމުގައި ވިދާޅުވިއެވެ.

މިސްރުގެ ނަމޫނާ މިތުރެއް.

"ފަހުބަސް" މިޔުޒިޔަމް؟

"ގެއަކީ ތިން ބެޑްރޫމުގެ ގެއެކެވެ. ކޮންމެ ބެޑްރޫމަކާއެކު އެޓޭޗްޑް ބާތްރޫމެއް ހުރެއެވެ.
ބެޑްރޫމުތައް ހުންނަނީ މަތީ ފަންގިފިލާގައެވެ. ގްރައުންޑް ފްލޯރގައި ސިޓިންގ ރޫމާއި، ކިޗަނާއި ޑައިނިންގ
ރޫމާއި، ސްޓޯރ ރޫމެއް ހުރެއެވެ. ގޭގެ ބޭރުގައި ތަނަވަސް ބަގީޗާއެއް ހުރެއެވެ. އެއަށްވުރެ ބޮޑު
ގަރާޖެއް، ބޭރުގައި ވާހަކަދައްކާ ސިޓިންގ ރޫމެއް ހުރެއެވެ. ބައެއް ރޫމްތަކުގައި ...
..."

މިއީ، މިޒަމާނު ބައެއް "ޓީވީ" ޕްރޮގްރާމެއް ހުށަހަޅާ ގޮތުގެ މިސާލެކެވެ. ... [illegible]

[illegible] "ޓީވީ" ... - ވީސީޑީ - ... - ... - ކޮމްޕިއުޓަރ - ... [illegible]

[illegible]

[illegible]

ބައެއް ފާހަގަކޮށްދެނީ ފަރުވާލެއްނުބަލައިގެން ގޮތުގައި، ދަރިވަރު ބައެއް ދަރިވަރުން ބެލެނިވެރިން
ގެނައުމަކީ، ދަރިވަރުންގެ ތަރުބިއްޔަތުގައި ކަމެއްކަމަށް. އަދި ދަރިވަރުންނަށް ވެސް ބެލެނިވެރިން ދަރިވަރު
ބައެއް ދަރިވަރުން ގެންގޮސް ބެލެނިވެރިން ބައެއް ސަބަބުން ދަރިވަރުންގެ ތަރުބިއްޔަތުގެ ދާއިރާއެވެ. ނަމަވެސް،
އާއިލާގައި ބެލެނިވެރިން އެބޭ ހިޔާ ދަރިވަރުން ކުއްޖާ، އަދި ބަލަހައްޓައި ބެލެނިވެރިން ބެލެނިވެރިން
ގެންދާނަމަ، އަމިއްލަ ހިތްވަރުގައި ދަރިވަރުން ތަރުބިއްޔަތުގެ ބަލަހައްޓައި . ދަރިވަރުން ކުރަމުންދާ
ކޯސް ނުވިތާ ފަހުމުކުރެވޭ. މިހާރު އެންމެންވެސް ހިތައި އުފާވާ "ބަލާބި" އާއި "ހޯސްޓަލް" އާއި
މިކަން އާދެވިން ނަގަލާނެ، ވީހާވެސްރަނގަޅު ނޫނަމަ، ކަސްޓަމަރުން ބާރުވެއްޖެނަމަ، އާދަނީ ގޮތަށް ކަމަކުރެވޭ.
މިގޮތަށް ބެލުން ނުކުރެވޭނެ ހިނދުތަކާއި، ކަނޑާނުލާ، ގެއްލިގެންދާނީ ފުރިހަމަ، ހިޔާ، ދަރިވަރުންގެ ތެރޭގެ
ތަރުބިއްޔަތު ކިޔާ ބަޔަކުތޯއެވެ ؟

ވީމާ، މިސްކިތުގައި ދަރިވަރުގައި އަމިއްލަގޮތުން ތަންކޮޅެއް ފުންކޮށް ވިސްނާލަން ޖެހެނީ
ނުންތޯއެވެ؟ އަމިއްލަގޮތުން ދަރިވަރު ބަލަން ކުރުއަދާކުރަމެވެ. ދަރިވަރު ބަލާ ކުރިއަރުވަން ބޭނުން ނަމަވެ.
އޭރުން "މިކަމަކީ ޚަރަދުގެ ޒަރީ ކޮށް އެއީ އެހީއާން ސަލާމަތްވާހިނގައި ޖަހާނު ކުރާގޮތެއް ހިނގާ
ސަލާމަތުން ބަލާލެ އަންގާ ވަޒީފާ ޖަމާއިން ކުރިއެރުމާ" މަސައްކަތް ނިމޭނެއެވެ.

بسم الله الرحمن الرحيم

ދިވެހިބަސް ދިވެހި ކުރުމުގެ މަޝްވަރާ ބައްދަލުވުން

1995 ނޮވެމްބަރ 1 - 2 މާލެ

ދިވެހިބަހުގެ ތެރެއަށް ބޭރުގެ ލަފުޒުތައް ވަންނަމުން އައިސްފައިވާ ގޮތް- މިކަރުދާހުން ކުރުކޮށް ހިއްސާކުރަމެވެ.

އަބްދުﷲ ޝަރީފް (ރިޔާސަތު) — ބައްދަލުވުން ހުޅުވާ އަރިހު ބަސްބުނުމަށް ފަހު ރަސްމީކޮށް ދިވެހި ކުރުމުގެ ... ރަސްމީކޮށްފިން.

ޑރ. މުޙައްމަދު ޒާހިރު (މަޖިލިސްގެ މެންބަރު) — ވިސްނަން ޖެހޭ ނުކުތާތައް:

ދިވެހި ބަހަކީ ބަސްވާހަކަ ދައްކާ ބަހެއްތޯ ؟ އެއީ:

ހ. އަޑުތަކަށް ބަލައިގެން

ށ. ލަފުޒުތައް ވިސްނައިގެން ގެންދިޔައީތޯ

ނ. އަކުރުތަކަށް ބަލައިގެން އައީތޯ

ދިވެހި ބަހުގައި ލަފުޒުތައް އަޑުތައް ބޭނުންކުރުމުގެ ކަލާނގެ އެބަހުރި، އަރަބި، އިނގިރޭސި އަކުރުތައް ފަދަ، ހިންދީ ބަސް އަކުރުތައް ފަދަ - މިން އަޑުތަކެއް ވާހަކަ ބަސް ދިވެހި ވީމާ އަދި ބަސް ގެނުވުމުގައި އެބަހުރި ބަހުގެ އެއްވެސް ހިސާބެއްގައި ބަހެއްބުނުން ކުރާނެ ވިސްނަމުން ދެކެވިބަހާ ކުރެވޭތޯ! ބަސްގެނުން އަންނަނީ އަތުކުރުމާއި އެކުގައެވެ.

ތިޔަޤަވި ބޭނު ؟

ދެކުނުއުޖެން

އެވާހުން * މިކަމާ ބެހޭ ބައްދަލުވުމުގައި އަޅުން ބޭއްވުން

ފުރިން މިހުން ފެނުން ބަހެއް ގެނުން ތަރުޖަމާކުރުން

ހިއްޖިޔާ- ވަރުގެ ދެއްކުމުގެ އެއްޗެހި ނިސްބަތް (މާލިގެ)

ގެނުވާ ދިވެހި ނަމަކީ ބަސް ، އެވެ، ބައިގަނޑު، ބިސް

ވަކިއެކަށީގެން ނަންބަރު އެވަކަށް އަދި އަވަހަށް ދިއުމުން ކުރުން

ގެ އަޅު ގެއްލުނު ނުދިނުން

އިބްރާހީމް ފަރީދު (އެމްޑީ) ސާނަސްކްރިޓް ބަހުން މިސާލަކަށް ކިޔަދޭން ބޭނުމުން
އުފެދުން ވެއްޖެ..

ނަމޫނާ: ނައިސް ބީ.ބީ.ސީ.ސިއްކަ ދިވެހި ބަސްދޭތި ބަސްތަކުގެ ވެރިކަމުގައި......
ބަސްހަރު ފަރާތުން ފެނުނުއިރު ބޭނުމުގައި ނުކުތީ
މިސާލު- ފާހަގަކުރެވޭ ދެވަނަ ބޭނުން ކުރެވޭނެ

ވާހަކަ ލިޔުން: ލިޔުމުގެ ފަރާތުގައި ލިބެމުން ދަނޑުވެރިކަމާ ... ލިބުން ތަރުޖަމާ ފަރުވާ
ލިޔަމުން ދިވެހިރާއްޖެ ނުކުތް ކަބަދުވެސް ފެނުނު ނުކުތީ.

ވަޒީރު: ފަރުވާ ކުރުބަ ހާލަ ކިޔަވާގޮތް ވ ޢަދުލުވެރި ދިވެހި ކަނޑުވަން އ އަރު ނުގެނައި
ރަސޫލް: ދަރިވަރު އެއްފަހަރު ގެދޮރު

ސަވާލު: ކަރުނަ ހުރިހަ ކަންތައް މަޖިލީހުގެ ހަމަ ބަލާ ކަރުނަ ލިޔުމާއި ... އިސް
އަދުލު

ބަސްތަކަކާދު ލިޔުމުގެ އަދި އެހެން ބަސްބަސް ކުރެއްވުމުގައި
އެބަސްތަކަށް
އަޅުގަނޑަކީ ސިއްރާ ބަހަރެ ކާބައިވާ ބެލުން.

ރަސްމީ އަދަދު: ފުށްބަލަ - ފުށު؟ ބަލަ؟ އަން ފައިބަލަ

بسم الله الرحمن الرحيم

ދިވެހިބަސް ދިވެހި ކުރުމުގެ މަޝްވަރާ ބައްދަލުވުން

1995 ނޮވެމްބަރު 1 - 2، މާލެ

ބޭރުބަސްބަހުގެ ލަފުޒުތައް ދިވެހިކޮށް ބޭނުންކުރުމުގައި މަޝްވަރާކޮށް ކުރެވޭގޮތް -

މިކަމުގާރަން ހުށަހެޅުނު ހިޔާލު

ސަރިވާ އަރުމަދު (އ. މ. ޑ. ބަލާއިއްޒާ)	މިރާވާނީ ބޭސްކަމަކަން ހެދުން.
ނަސީލާ މުޙައްމަދު (ދިވެހިނާޒީ)	"ޓްރާންސްޕޯޓް" "އިމްޕޯޓަރ" މިބައި އެކަށި ބޭނުން ކުރުމުގެ ބަދަލުގައި ދެބަހެއް އެކުން ބަސްގެނެވުނަން
އަޙުމަދު ޝާކިރު (ބޭރުއަރުގެ ހަބަރު)	ހ. ހަބަރު ދިރާގިރުން އެހަބަރެއް ދިރާސާވާ ކޮންމެ ފަހަރަކު ފައިދާ މަޤުސަދުވުން އެބަހެއް ފޮނުވައިގެން ބަސް ހެދުން ދައިވާން މައްސަލަ. ނ. އިންގުން ގިނައިން ބޭނުންކުރެވޭ ބަސްބަސްތަކާދު ފައިދާ މަޤުސަދުވުން ގެތައް ނިންމަވައިދެއްވުން ބަސްގެނެވުނަން.
އާދަމް އަބްދުއް ރަޝީދުން (ރާއްޖޭޓޫރު)	ދިރާސާ ފެންވަރުގައި ބަސް ހެއްދުވުމުގެ ބަދަލުގައި އިންގުން ބޭނުން ކުރެވޭ އުފައްދާފައި ބަސްތަކާދު ވިސްނުން. އަދި އަލަށް ބަސްބަސް އުފައްދަވާއިރު އެބަސްތަކަށް އަމާޒުވާގޮތަށް ކިޔާއުރެ ބަހަކީ ކޮބައިތޯ ބެލުން.
މުޙައްމަދު ޝަރީފް (އި. ޕީ. އޭސް. އޭސް)	ބަސްހެދުމުގެ މުބާރާތްގެ ފައިދާ މަޤުސަދުވުމުގެ ފާހަގަކުރުން އިންގިރޭޒިކުރުން.
އަލީ މުޙައްމަދު މަނިކު (މަޖިލިއާއި ސަޤާފަތް)	ބާރުބަސްބަސް (GNP - GDP ފަދަ) ، ސަޤާފީގޮތުން އިންގުމުގެ ހުރިން އެގޮ ދިވެހިބަސް ހެދުން ބަސްގެނެވުނަން.
އިބްރާހީމް ވަޙީދު (ބަސްކޮމިޓީ)	ބަސްހެދުމާއި، ނަތީޖާގައި ބަސްހިމަނާއިރު އެބަހުގެ އަސްލަކީ ކޮބައިކަން ބެލުން.
މުޙައްމަދު ވަޙީދު (އެޗް. އީ. އޭސް)	އަލަށް ބަސް ހެދުމާއި މަޝްވަރާކުރުމުގެ ގޮތުގައި 10 ގެ ކޮމިޓީއަކުން ހަދަހަދައި އެކުލަވާލުމުގެ ހިތްޖެހޭ ބަސް ގެތައް ނިންމުން.

މަސްއޫދު އަޑީ (ޑިވެރިނާޓީ)	ބޭރު ބަސްބަހުން ދިވެހިބަހަށް އައިސްފައިވާ ބަސްބަހުގެ ބަދަލުގައި އަލަށް ދިވެހި ބަހުން ހެދުން، އަދި ޢާއްމު މަޤްބޫލުން އިސްތިޢުމާލުކުރެވޭ ބަސްތަކަށް ބޭނުން ކުރުން.
ވައްބާސް ޢިބާރާތް (ކިޔުއާސަމް)	ބަސްބަހުގެ ތަރުތީބު ފާހަގަކުރުމަށް އެކަކީ ވިސްނުމުން ތަރުތީބު ނުވާތީކަމެއް، ދިވެހި ކުދިން ބަސްބަސް ތަރުތީބުކުރާގޮތް ކުރިންނަން އަންގައިދީ އޭގެދިން އެބަސް ބޭނުން ކުރާނީ ގޮތައް ހަދާ ތަރުޖަމާކުރާ މަސައްކަތް ކުރުމަށް ކަމަށް. އަދި ތަރުޖަމާ ކުރުމަށް ވަނަވަރުގެ އޭގެ ވަނަވަރަށް ސިޓީ ތަރުތީބުކުރުން ކަމަށް ބޭނުންވާ ބަސްބަހުގެ ގޮތުގެ ސިފަ ކުރުމުގެ ތަރުތީބުކުރުން.
އިބާރާތް ގެއްލުމުދޭ (ޕްރޮފިޝަނަލް ޑިވެލޮޕްމަންޓް)	ބަސްބަހުގެ ބަސްތަކާއި ދިރާސާކުރުން ބަސްބަހުން ކަމުގެ އިސްތިޢުމާލު ތަރުތީބު ކުރުމަށް އަދި ތަރުޖަމާ - ވި.ވި - ދިރާސާކުރުމާ ގުޅޭ ބަސްތަކާއި ތަރުތީބު އިރުޝާދު ތަރުތީބުކުރުން އިޝާރާތް ގުޅޭ ތަރުތީބު ގޮތަކަށް ތަރުތީބު.
ޢަރަބީ ސަހާރާ (މޮޑިފައިޑް ސްކޮލަރ)	ވިދާ ބަހަށް މަސްއަލަކުރުގެން ބަސްބަހުން.

بسم الله الرحمن الرحيم

ދިވެހިބަސް ދިވެހި ކުދިންގެ މުސްތަޤްބަލާ ބައްދަލުވުން
1995 ނޮވެމްބަރ 1 - 2، މާލެ

ކަރުދާސްތަކާބެހޭ ހުށަހެޅުން ހިޔާލުތައް

މިހާރު ދިވެހި ކުދިންމެދުގައިވާ ޚަބަރުޖެހުމަށް އެންމެކުރިން ބޭނުން ނުކުރަނީ ކީއްވެ ؟

މިކަރުދާހުން ހުށަހެޅުނު ހިޔާލު

އިބްރާހީމް ރަޝީދު (އާފަތިސް)	- ޒިނަ ފަހަރަށް އެބަސް ހަދާ ފަހަރަކުނަފްސް ބޭނުމުގައި ނުކުރޭ. ކުޑަބަސް ޤައިރާތަކުން އެބަސް ބޭނުން ކުރުމުގައި ވަރަށް އެންމެ މަދުވި.
މޫސާ ޝަރީފް (ހަވީރު)	- ތަފާސްހިސާބުގައި އެންމެ ކުރިއަށް މުސްތަޤްބަލުން ބަސްތަކާ ނުހިނގާތީ.
މުޙައްމަދު ޝަކީލް (ޓީ.ވީ.އެމް ކޯރެސްޕޮންޑެންޓުގެ ޖަރުނަލިސްޓް)	- އަދަބިއްޔާތުގެ ތަރިކާގައި އެބަހުރި އެންމެ ރަނގަޅު ބަސްބަސް. އެއްވެސް ސިފައެއްގައި ތަރިކާތައް ނުދަނީ ބޭނުން ކުރެވޭ ބަސްތައް ބޭނުން ކުރެވިފަ.
ޢަބްދުﷲ ޙަސީބް (ފުރާނަ)	- ދިވެހިބަހުގެ މުސްތަޤްބަލު މިހުން ސަރުކާރުގެ ވިސް ބޭނުވުން، އާ ބަސްތައް ބޭނުން ކުރެވުނުކަމުން ސަމާލުކަން ދެއްވުން. - ބަސް އެންމެ ކުރުކޮށްފަ ހެއްލަ ކަމުގޮތުން ކުރުން.
އަލީ އަބްދުއްރަޙްމާން (ހަމަދުވަސް)	- ކަންބޮން ކަމަށް ބަސްތައް ދެކެންނުވޭގޮތުގައި. އެކަމަން ސަމާލުކަން ދޭނެ. - ބޭނުމަށް ދެންގަޔާއިގެންނަށް ބޭނުވުން އެބަސްތައް ބޭނުން ކުރެވޭނެ. - އިސްލާމީސަގާފަތް ނަގާލެވި އެއްގޮތަކަށް ވިސްނުން. އެންމެވެސް ކުރީން ބަހަށް ބަދަލު ނުވާނޭ. - ޖަމާލު ގަބޫލުކުރާ ގޮތަށް އެބަސްތައް އުފެދިފައި ނުވުން.

މަސްއޫދު ޢަލީ (ދިވެހިނާޓީ)	- އެނގޭ ފެންވަރަށް ތަޢާރަފު ކުރެވުނު. (ބަސްތަރަށް) - ލިޔުންތެރިންނަށް ދިވެހި ބަސް ބޭނުންކުރުމަށް މާބޮޑު އަހަރެމެންނަށް ނުދެވޭ.
ހަވާލާ އަބްދުލްޣަނީ (ދިވެހިނާޓީ)	- އެބަސް އުފެއްދުމުގައި އޮތްގޮތް ބަލާ ގަވާއިދުތަކެއް ނުހެދުން.
ޙަސަން ޙަމީދު (ބަސްކޮމިޓީ)	- ލިޔުންތެރިން ބޭނުންވާ ބަސްތަކެއް ވަކި މިންގަނޑެއްގެ ދަށުން އަމިއްލައަށް ބޭނުން ކުރުމުގެ ފުރުސަތު ނުލިބުން. - ބަސް ބޭނުންކުރުމުގެ އުސޫލު ގެނައުން.
ޝަރަފުއްދީން ޢަބްދުލްލަޠީފް (ތ. ތ. ދ. ޖަމްޢިއްޔާ)	- ލިޔުންތެރިން އެއްބަސްނުވުން.
ޙަސަން ޝަރީފް (މަޖިލިސް) އިސްދަރިވަރުންގެ ޖަމްޢިއްޔާ)	- ވިޔާނުގައި ހުރިހާ ބަސްތަކަށް ބޭނުން ކުރުމުގެ ގޮތްތަކާއި ގުޅޭގޮތުން ދޭތެރެއިން އަހަރެމެން ބަސް ބޭނުންކުރުން. - ދިވެހި ބަހުގެ ބަޔާނުކުރާ ބަސްތަކާއި ބޭނުންކުރާ ބަސްބަސް ކުރިމަތިވާ އުނދަގޫ ބަދަލުކުރުން.
ޙަސަން ޙަމީދު (ބަސްކޮމިޓީ)	- ތަރުޖަމާކުރުމުގައި އިނގިރޭސިބަހުގެ އިސްތިލާޙުތަކަށް ވަކިވަކި ދިވެހި ބަސް ބޭނުންކުރުމަށް ބަސް ނުކުރެވޭނެތޯ ؟
މުޙައްމަދު ޝަކީލް (އޭ. ޖީ. އޭ ކުރީދަރިވަރުންގެ ޖަމްޢިއްޔާ)	- އާންމުކޮށް ބޭނުންކުރާ ބަސްތައް ބޭނުން ނުކުރެވުން.
މުޙައްމަދު މަނިކު (އެޗް. ޖީ. އޭ)	- އާ ބަސްތަކެއް ކުރިން ނަގަން ލިބެނީ ކުދިން. ޢަމަލީ ގޮތުން ކަމެއް ނުވޭ.
އަބްދުﷲ ޝާކިރު (ޖަމާޢަތުގެ ޖަރީދާ)	- އެބަސްތަކެއް އާންމުކުރެވޭ އިސްތިލާޙުތަކެއް ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް ބަސް ހެދުމަށް ފަރާތްތަކުގެ ދަށުން ނުކުރެވުން. - ވަކި ބަސްތަކެއް ބަސްބަސް ކުރުމަށް ކުރީ ފުރަތަ ނުރުހުން.

އަބްދުﷲ ޝާހިދު (ރިޔާސަތު)	- ދިވެހި ކުރެވިފައިވާ ޚަރުދު އިންސާނުކަން ނޫނީގައި ބޭނުން ނުކުރެވޭނެ. - އެބަސަބު ދިވެހި ކުރަން ޖާގަނަލަކަށް ވަރުގެ ނުކުރެވޭ ހިސާބަށް ދިޔުން.
ސަލީމާ މުޙައްމަދު (އ. ވ. ދ. ޖަމްޢިއްޔާ)	- މަސައްކަތް ކުރެވޭގޮތަށް ތަރުތީބު ކުރެވިފައި ކަނޑައެޅުން.
އައްބާސް އިބްރާހީމް (ރިޔާސަތު)	- މަޖި ދަރަޖައިގެ ބޭސްފުރުން ވާހަކަފުޅު ދައްކަވާފައިވާ އެބަސްބަސް ބޭނުން ކުރައްވާފައި މަދުކަން. - ބައްޕަވަރުން އާންމު ވެގެން ނުވަތަނުވެ. - އަނބިދަރިވަރުން އެހެން ބަހުރުވަތަކުން އިނގިރޭސިން ބަހުން ބަހުރުވަތަކުން ދަރިވަރައިގެން ނުވަތަ.
މުޙައްމަދު އަބޫބަކުރު (ބަސްތާމީ)	- ތަޢުލީމު ދިވެހި ކުރަން؛ ދިވެހި ބަހުން ޑިގްރީ ފެންވަރަށް ކިޔަވައިދިނުން.

بسم الله الرحمن الرحيم

ދިވެހިބަސް ދިވެހި ކުރުމުގެ މަޝްވަރާ ބައްދަލުވުން
1995 ނޮވެމްބަރ 1 - 2 މާލެ

އަލަށް ހެދޭ ބަސްތައް އާންމުކޮށް ފެތުރުމަށް ހަމަޖެހޭގޮތް-
މިކަރުދާހުން ހުށަހަޅައިދެނީ

- އައުބަސް ހެދުމުގެ ދާއިރާ ފުޅާކުރަންވެއްޖެ.
- އައުބަސް ހަދަން ބޭނުންވާ މީހުންނަށް ފުރުޞަތު ދިނުން.
- ޕްރެސްރިލީސް މުޤައްރިރުން ފަދަ މަޢުލޫމާތު ފޯރުވާ ތަންތަނުން ބަހުގެ ބޭނުންކުރުން.
- ސުކޫލުގެ ކުދިންނަށް ބޭނުންކުރާ އައުބަސްތައް ބޭނުންކުރުން.
- އައު ބަސް އުފެއްދުމުގައި ޚަބަރު ލިޔާ މީހުންނާއި ޝާޢިރުން ފަދަ ބޭފުޅުން ބައިވެރިކުރުން.
- ބޭނުންތެރި ބަހުގެ ބަސްތަކުން ފަދަ މަޢުލޫމާތު ދިނުމުގައި ބޭނުންކުރުން.
- އައު ބަސްތަށް ބައްދަލު ކުރުމުގައި ބޭނުންކުރާ ގޮތް ބަލަހައްޓާ ބޭނުންކުރުން.
- ސަރުކާރުގެ މުއައްސަސާތަކުން ލިޔެކިޔުމުގައި ބޭނުންކުރާ ބަސްތަކުގެ ތެރެއިން ބޭނުންވާ ބަސްތައް ހޮވުން.
  އެފަދަ މަޢުލޫމާތު ދޭނެ ހަދަން.
- ކުދިން ކިޔަވާ ފޮތްތަކުގައި އައު ބަސްތަކުގެ ބޭނުން ކުރުން.
- ބޮޑެތި ގައުމުތަކުގެ ބަސްތަކުގެ މިސާލު ދިނުން. މިކަމުގައި މީޑިއާގެ ބޭނުން ހިފުން.
- އައު ބަސްތަށް ދިވެހި ބަހުގެ ބަހުރުވައާ ގުޅޭގޮތަށް ހެދުން.
- ވަޒީފާ ކުރާ މަސައްކަތުގައި އައު ބަސްތައް ބޭނުންކުރުން.
- ފައިސާ ޚަރަދުކޮށް ޤާނޫނީ ގޮތުން ބަސް ހެދުމަށް ހިތްވަރު ދިނުން.
- ކަރުދާސް ޗާޕުކޮށް ބަސްތައް އާންމުކޮށް ފެތުރުން.
- ބަސްތައް އާންމުކޮށް ބޭނުންކުރާ ގޮތް ބަލައި ރިޕޯޓު ހެދުން.
- ދިވެހި ބަހުގެ ބަސްތައް ކަރުދާހުން ދިރާސާކޮށް ފޮތްތަކުގައި ބޭނުންކުރުން.

- ފިލްމުތަކުގެ މައުޟޫޢުގައި ދިވެހިބަސް އެންމެ ރަނގަޅަށް ބޭނުންކޮށްފައިވާ ފިލްމަކަށް އިނާމެއް ދޭގޮތަށްއޮވުމާއި އެކަން ފިލްމު އެވޯޑާ ގުޅުވައިލެވޭނެ އުސޫލެއް އަސާސްކުރުން.

- ފޮތް ފެސްޓިވަލްތައް ބާއްވާ ބަސްބަހުގެ ދިވެހި ނުކުތާތަކުން ފެސްޓިވަލް ނުވަތަ ދިނުން.

- ނޫސްވެރިންނާއި ޤައުމީ މަޖިލީހުގެ މެންބަރުން މުހިންމުކުރުމުގައި ބޭނުން ބަލައިދިނުން.

- އިޖުތިމާޢީ އިސްލާހީ، ނަތީޖާތައް ނޫހަށް ނޫސްވެރިކަން ދިރާސާ އާންމު ހުނަރު ކުރެވޭބަސްތަކުގެ ގޮތުގެ މަޢުލޫމާތު ފޯރުކޮށްދިނުން.

- އާޓިސްޓުންނަށް ހުނަރު ފޮތްތަކުގެ ބަސްމަގު ހުންނަމައުޟޫޢުތަކުން ރަނގަޅުކުރާނެ ފުރުސަތުތަކުން ބަޔާންކުރުން.

- އަދަބީ ބަސްތަކުގެ އިންތިޚާބުތަކުގައި މީޑިއާ ނޫސް ތަސްވީރުތަކުގެ ބޭނުން ކުރުން.

- ބޭނުންކުރާ މީހުންނާ ހަމައެކަށް އެކަށީގެން ރައްޔިތުން ކުރުން. މިކަން ކުރިއެރުވުމުގެ ގޮތުން މަތީ ތަޢުލީމު ދޭ ބަޔަކަށް ތަރުތީބުކުރުމަށް ހުނަރުތަކުގެ އިސްކަން ދިނުން.

- މިފަދަ ބައްދަލުވުންތަކުގައި އައި.ޓީ.އީ. އާއި އިޔު.ޖީ.ސީ. ގެ މިހެން ބައިވެރި ކުރުން. ގުޅުންތަކުގެ އަސާސު ފޮނި ހުނަރުވެރިކަން ހިއްސާ 2 ވަރު.

- ނަޝަރުކުރާ ޓީވީ ރޭޑިއޯ އަދި ފިލްމީ އިދާރާތަކުގެ ބޭނުން ހިފުމުގެ އެހީތެރިކަން ދީ ބަސްބަހުގެ އުސޫލުތަކަށް ދިނުން.

- ޓީވީ، ރޭޑިއޯ ތަރުޖަމާކުރުން.

- މީޑިއާ ދުނިޔޭގައި ފެންވަރު ދެމެހެއްޓުމަށް ބަލަހައްޓާ ބެލުން.

- ބަދަލު ކުރަންޖެހޭ ދިވެހި ނަމޫނާ ގޮތަށް ބޭނުން ކުރުވުން.

- ތަރުޖަމާކުރާ މީހުންނަށް، ތަމްރީނުދީ ދިވެހިބަސް ހުރިހާ ކުރުމުގައި ބޭނުން ކުރުން.